

Grensoverschrijdend gedrag in de Nederlandse sport

Prevalentieonderzoek
gebaseerd op jeugdervaringen

In opdracht van NOC*NSF en het ministerie van VWS

datum	22 juli 2020
auteur(s)	Joris Mulder (CentERdata) Boukje Cuelenaere (CentERdata) Maartje Elshout (CentERdata) Kimberly Farzan (I&O Research) Robbert Zandvliet (I&O Research)
versie	2.0
classificatie	gevoelig

© CentERdata, Tilburg, 2020

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

1	Introductie.....	3
1.1	Prevalentieonderzoek.....	3
1.2	Leeswijzer.....	4
2	Doel van het onderzoek.....	5
2.1	Onderzoeksvraag en doelgroepomschrijving.....	5
2.2	Meetinstrument en representativiteit.....	5
3	Onderzoeksmethode.....	6
3.1	Ontwikkeling van het meetinstrument.....	6
3.2	Validiteit en betrouwbaarheid.....	6
3.3	Basis voor de ontwikkeling.....	7
3.4	Metten van prevalentie en ervaring van de respondent.....	7
3.5	Trechterstructuur.....	8
3.6	Kwalitatieve pilot.....	9
3.7	Kwantitatieve pilot.....	9
3.8	De hoofdstudie.....	9
3.9	Data exploratie en analyse.....	10
3.10	Privacy en ondersteuning respondent.....	10
4	Resultaten.....	12
4.1	Socio-demografische achtergrondkenmerken.....	12
4.2	Criteria voor dit onderzoek.....	12
4.3	Beoefende sporten tijdens de jeugd.....	14
4.4	Sporten met een beperking.....	17
5	Sporten in georganiseerd verband.....	19
5.1	Organisatie, leeftijd en frequentie.....	19
5.2	Niveau en evenementen.....	21
6	Grensoverschrijdend gedrag.....	22
6.1	Inleiding.....	22
6.2	Prevalentie van grensoverschrijdend gedrag.....	22
6.3	Aard en frequentie van de prevalentie.....	27
6.4	Ernstscore index van de gebeurtenissen.....	30
7	Verdieping op emotioneel grensoverschrijdend gedrag.....	34
7.1	Prevalentie en ernstscore naar subgroepen.....	34
7.2	Perceptie van sporters op grensoverschrijdend gedrag.....	36
7.3	EKG naar sport en locatie.....	39
7.4	EKG: leeftijd en delen van ervaring.....	41
7.5	Afloop van EKG.....	42
8	Verdieping op lichamelijk grensoverschrijdend gedrag.....	44
8.1	Prevalentie en ernstscore naar subgroepen.....	44
8.2	Perceptie van sporters op grensoverschrijdend gedrag.....	46
8.3	LKG naar sport en locatie.....	48
8.4	LKG: leeftijd en delen van ervaring.....	49
8.5	Afloop van LKG.....	51
9	Verdieping op seksueel grensoverschrijdend gedrag.....	53
9.1	Prevalentie en ernstscore naar subgroepen.....	53
9.2	Perceptie van sporters op grensoverschrijdend gedrag.....	55
9.3	SGG naar sport en locatie.....	57
9.4	SGG: leeftijd en delen van ervaringen.....	58
9.5	Afloop van SGG.....	60

10	Informatie over mogelijke daders.....	62
10.1	Rol, leeftijd en aantal daders	62
10.2	Aantal daders per geslacht respondent.....	63
10.3	Geslacht van de daders	64
10.4	Daderprofielen	65
10.5	Daderprofielen en sportniveau.....	66
11	De drie vormen van grensoverschrijdend gedrag vergeleken.....	70
11.1	Wie maakten grensoverschrijdend gedrag mee	70
11.2	Bij welke sport en waar komt grensoverschrijdend gedrag voor.....	71
11.3	Ervaringen delen	71
11.4	Afloop van GOG.....	71
11.5	Daders van GOG	71
12	Psychosociale gevolgen	73
12.1	Posttraumatische stress symptomen	73
12.2	Zelfredzaamheid en sociale steun	78
12.3	Ingrijpende jeugdervaringen (ACE)	83
13	Kernbevindingen onderzoek grensoverschrijdend gedrag in de sport	90
A	Bijlagen.....	93
A.1	Constructie weegfactor naar geslacht en leeftijd	93
A.2	Gebeurtenissen grensoverschrijdend gedrag en Ernstscore Index	94
A.3	Frequentiepercentages bij figuren H6	97

1 Introductie

Het onderzoek richt zich op het beter in beeld brengen van de prevalentie van grensoverschrijdend gedrag in de georganiseerde Nederlandse sport.

Grensoverschrijdend gedrag kan een subjectieve beleving zijn: wat de een als grensoverschrijdend gedrag ervaart, wordt mogelijk door de ander niet zo ervaren. Om eenduidige uitspraken te kunnen doen over grensoverschrijdend gedrag worden specifieke gedragingen in dit onderzoek geobjectiveerd aan de hand van de definitie van het Sporttuchtrecht Blauwdruk SI 2018¹. Deze definitie luidt:

"Enige vorm van ongewenst verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag dat als doel of gevolg heeft dat de waardigheid van de persoon wordt aangetast, in het bijzonder wanneer een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende situatie wordt gecreëerd".

In de blauwdruk wordt toegelicht dat het hierbij gaat om een ervaring die valt buiten wat algemeen maatschappelijk wordt aanvaard als een normale omgangsnorm, inclusief verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag.

Naast de definitie van het Sporttuchtrecht die als uitgangspunt dient voor het vaststellen van prevalentie voor grensoverschrijdend gedrag wordt er in dit onderzoek ook aandacht besteed aan de ervaring van de respondent. Men wordt gedurende het onderzoek niet alleen gevraagd of en wat men heeft meegemaakt, maar ook of dit wel of geen indruk op de respondent heeft gemaakt. Met deze benadering is gestreefd om prevalentie volgens de definitie in beeld te brengen, aangevuld met de mening en ervaring van de respondent. Zo wordt een zo compleet mogelijk beeld geschetst van enerzijds absolute aantallen van grensoverschrijdend gedrag en anderzijds meningen over en ervaringen met grensoverschrijdend gedrag.

1.1 Prevalentieonderzoek

Naar aanleiding van het prevalentieonderzoek naar grensoverschrijdend gedrag in de sport in Nederland en België (Vertommen et al., 2016)² is met het huidige onderzoek een vergelijkbaar, geactualiseerd prevalentieonderzoek naar grensoverschrijdend gedrag in de Nederlandse georganiseerde sport in de kindertijd uitgevoerd. Dit onderzoek is opgezet volgens de adviezen zoals geformuleerd in bijlage 9 van het rapport van Commissie de Vries³ uit 2017. Het onderzoek is afgenomen in november en december 2019 in opdracht van NOC*NSF en is gezamenlijk uitgevoerd door CentERdata en I&O Research.

¹ <http://www.watisjouwgrens.nl/stream/vastgestelde-blauwdruk-si-herziene-versie-av-nov-2018-voor-website-181023.pdf>

² <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2015.10.006>

³ <https://knrb.nl/wp-content/uploads/sites/171/2017/12/Arko-20171536-Rapport-Commissie-De-Vries-webversie.pdf>

1.2 Leeswijzer

Met deze rapportage wordt verslag gedaan van de resultaten van het huidige onderzoek naar de prevalentie van grensoverschrijdend gedrag in de georganiseerde Nederlandse sport op basis van jeugdervaringen. In hoofdstuk 2 wordt kort het doel van het onderzoek, de onderzoeksvragen en het gehanteerde meetinstrument kort besproken. In hoofdstuk 3 wordt verder ingegaan op de onderzoeksmethode, waar onder andere de ontwikkeling van het meetinstrument uiteen wordt gezet en binnen welke kaders dit is gedaan. De eerste resultaten volgen in hoofdstuk 4, waar de representativiteit van de socio-demografische achtergrondkenmerken aan de orde komt. Ook wordt in dit hoofdstuk een eerste set van beschrijvende statistieken gegeven, die samen met statistieken in hoofdstuk 5 dienen als selectiecriteria voor de te onderzoeken populatie (in Nederland opgegroeid, in de jeugd jaren gesport in georganiseerd verband en minimaal één keer per maand deelname aan training en/of wedstrijd).

Na het doorlopen van de selectiecriteria is het inclusieaantal van respondenten vanaf hoofdstuk 6 vastgesteld ($N=3.959$). Op basis van dit aantal worden de prevalentiecijfers voor emotioneel, lichamelijk en seksueel grensoverschrijdend gedrag besproken. Ook wordt hier ingegaan op de verschillende type gedragingen en of ze een enkele keer of regelmatig voorkwamen. Mede op basis hiervan wordt in hoofdstuk 6 de opbouw van de zogenaamde ernstscore index toegelicht. Deze index categoriseert gebeurtenissen aan de hand van frequentie en type gebeurtenis in de categorieën Mild, Matig en Ernstig grensoverschrijdend gedrag. Aan de hand van deze categorisering worden de verdiepende vervolganalyses uitgevoerd.

In hoofdstuk 7, 8 en 9 worden de resultaten van respectievelijk emotioneel, lichamelijk en seksueel grensoverschrijdend gedrag besproken en wordt dieper ingegaan op de perceptie van de respondent aan de hand van een vervelende ervaring die de meeste indruk heeft gemaakt op het leven van de respondent. Hoofdstuk 10 geeft vervolgens informatie over daders en daderprofielen en in hoofdstuk 11 worden de resultaten tot dan toe vergeleken en samengevat. In hoofdstuk 12 worden psychosociale gevolgen en aandoeningen uiteengezet en in hoofdstuk 13 wordt afgesloten met de belangrijkste bevindingen van dit onderzoek.

Afkortingen

In deze rapportage worden diverse afkortingen regelmatig gebruikt. We geven hier de afkortingen en waar ze voor staan, zodat voor de lezer duidelijk is wat er met de betreffende afkorting wordt bedoeld.

GOG = Grensoverschrijdend gedrag
EGG = Emotioneel grensoverschrijdend gedrag
LGG = Lichamelijk grensoverschrijdend gedrag
SGG = Seksueel grensoverschrijdend gedrag

2 Doel van het onderzoek

NOC*NSF en het ministerie van VWS willen graag meer inzicht in de prevalentie van grensoverschrijdend gedrag tijdens de jeugd jaren in de georganiseerde Nederlandse sport. Om hierin te voorzien is een breed scala van interpersoonlijk grensoverschrijdend gedrag in de sport onderzocht. Het gaat om een retrospectief onderzoek, waarbij volwassenen van 18 tot en met 50 jaar zijn gevraagd naar hun jeugdervaringen in de georganiseerde sport in Nederland.

2.1 Onderzoeksvraag en doelgroepomschrijving

Om het gewenste inzicht te realiseren is een centrale onderzoeksvraag geformuleerd:

Wat is de door de Nederlandse volwassenen tussen de 18 tot en met 50 jaar gerapporteerde frequentie van emotioneel, lichamelijk en seksueel grensoverschrijdend gedrag tijdens de kindertijd in de georganiseerde, Nederlandse sport?

De doelgroep van het onderzoek bestaat uit de volgende kenmerken:

- 18 tot en met 50 jaar;
- in georganiseerd verband gesport hebben tijdens de jeugd jaren (jonger dan 18 jaar);
- de Nederlandse taal machtig zijn en (grotendeels) in Nederland opgegroeid zijn;
- minimaal één keer per maand deelgenomen aan training en/of wedstrijd.

Het onderzoek is zodanig uitgevoerd dat de resultaten een zo representatief mogelijk beeld geven van de onderzoekspopulatie. Op basis hiervan kan een betrouwbare schatting worden gemaakt van prevalentiecijfers van grensoverschrijdend gedrag voor de onderzoekspopulatie.

2.2 Meetinstrument en representativiteit

Dit onderzoek is afgenomen door middel van een online vragenlijst. Deze is voorgelegd aan en ingevuld door panelleden van het I&O Research panel⁴ en het LISS panel van CentERdata⁵. Beide panels zijn samengesteld op basis van kanssteekproeven, waarvoor zelf-aanmelding niet mogelijk is. Dit betekent dat men zich niet kan aanmelden als panellid, deelname is alleen mogelijk op basis van uitnodiging. Iedere Nederlander heeft kans om te worden uitgenodigd voor deelname aan een van de panels, zodat voor een goede spreiding kan worden gecontroleerd. Hierdoor wordt de representativiteit van de panels zo goed mogelijk gewaarborgd.

Voor dit onderzoek zijn panelleden in de leeftijd van 18 tot en met 50 jaar willekeurig geselecteerd en uitgenodigd om deel te nemen aan het onderzoek. De netto respons van het I&O panel was 42% ($N=3.111$), de netto respons van het LISS panel was 75% ($N=1.981$). In totaal hebben $N=5.092$ panelleden de vragenlijst ingevuld.

⁴ <https://www.ioresearch.nl/onderzoeksmethoden/io-research-panel/>

⁵ <https://www.centerdata.nl/>; <https://www.lissdata.nl>

3 Onderzoeksmethode

3.1 Ontwikkeling van het meetinstrument

Als meetinstrument is een op maat gemaakte vragenlijst opgesteld. Bij de ontwikkeling van de vragenlijst is onder meer speciale aandacht geschonken aan de validiteit en betrouwbaarheid van het instrument. Het betreft een retrospectief onderzoek: volwassenen zijn bevraagd over ervaringen uit hun jeugd tijdens het sporten.

3.2 Validiteit en betrouwbaarheid

De validiteit van een meetinstrument is voor een (online) vragenlijst van wezenlijk belang. Een instrument kan als valide worden beschouwd als we meten wat we beogen te meten. Bij de ontwikkeling van de vragenlijst is onder ander aandacht besteed aan:

- Worden de vragen goed begrepen?
- Is het taalgebruik duidelijk?
- Zijn de antwoordopties duidelijk en volledig?

Naast de validiteit is betrouwbaarheid van wezenlijk belang. Een betrouwbaar instrument geeft bij herhaling van het onderzoek nagenoeg dezelfde resultaten (onder de aanname dat eenzelfde methodiek van aselecte steekproeftrekking onder de populatie wordt gehanteerd) en is vrij van toevallige fouten. Er zijn diverse methoden om de mate van betrouwbaarheid van een instrument vast te stellen. Dit zijn bijvoorbeeld de test-herstest betrouwbaarheid en de foutmarge van een steekproef.

Voor het huidige instrument is tevens speciale aandacht besteedt aan de wijze waarop ervaringen met grensoverschrijdend gedrag in de sport zijn uitgevraagd en hoe de vraagstellingen zijn ingekaderd. Ervaringen zijn vaak (tientallen) jaren geleden plaatsgevonden, waardoor cognitieve achteruitgang en geheugeneffecten de herinnering mogelijk verstoren. Ook is het mogelijk dat respondenten niet direct een verband leggen tussen hun sportdeelname en het ervaren van grensoverschrijdend gedrag. Hierdoor bestaat de kans dat er geheugeneffecten optreden: een zogenaamde 'recall bias' (Hardt & Rutter, 2004⁶; Baldwin, Reuben, Newbury, & Danese, 2019)⁷. Deze effecten kunnen versterkt worden door het potentieel gevoelige onderwerp van dit onderzoek.

Om de invloeden van deze storende effecten te minimaliseren is het meetinstrument volgens een trechterstructuur (hoofdstuk 3.5) ontwikkeld en is het proces iteratief aangepakt. Het kent daardoor verschillende fases van testen, feedback en aanpassen. Zo zijn er bijvoorbeeld kwalitatieve, cognitieve interviews (hoofdstuk 3.6) en een kwantitatieve pilot (hoofdstuk 3.7) gehouden, die hebben bijgedragen aan de optimalisatie van het meetinstrument.

⁶ Hardt & Rutter (2004), Validity of adult retrospective reports of adverse childhood experiences: Review of evidence. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 45(2), 260-273.

⁷ Baldwin, J.R., Reuben, A., Newbury, J.B., & Danese, A. (2019). Agreement between prospective and retrospective measures of childhood maltreatment: A systematic review and meta-analysis. *JAMA Psychiatry*, e1-e10.

3.3 Basis voor de ontwikkeling

De ontwikkeling van de vragenlijst is gestart met een basisset van vragen aangeleverd door NOC*NSF. Tevens is er gebruik gemaakt van vraagstellingen uit eerder, vergelijkbaar prevalentieonderzoek van Vertommen et al. (2016)⁸. Door voortschrijdend inzicht en de ervaringen uit dit eerdere onderzoek is de vragenlijst dusdanig anders opgesteld dat resultaten van de twee onderzoeken niet een op een te vergelijken zijn.

3.4 Meten van prevalentie en ervaring van de respondent

Prevalentie van GOG wordt gemeten volgens de definitie van het van het Sporttuchtrecht zoals in de introductie besproken. Deze definitie dient als uitgangspunt voor de geobjectiverde tellingen van vervelende gebeurtenissen die gedefinieerd zijn als grensoverschrijdend gedrag. Een belangrijk verschil tussen het huidige onderzoek en het onderzoek van Vertommen is de methode van meten van prevalentie van grensoverschrijdend gedrag. Vertommen et al. (2016) hanteert hiervoor de 'low threshold' methode. Hierbij geldt een gebeurtenis die door een respondent als 'één keer voorgekomen' wordt gerapporteerd als minimum voor het meetellen voor prevalentie. Bijvoorbeeld: als iemand aangaf één keer gepest te zijn dan telde dit mee als prevalentie voor emotioneel grensoverschrijdend gedrag (EGG).

In het huidige onderzoek wordt voor de 'low threshold' uitgegaan van een gebeurtenis waarvan men aangeeft dat deze 'een enkele keer' is voorgekomen, ongeacht of dit indruk heeft gemaakt of niet. Bijvoorbeeld: als iemand aangeeft een enkele keer gepest te zijn dan telt dit mee als prevalentie EGG. Vertommen gebruikte dus 'één keer', het huidige onderzoek gebruikt 'een enkele keer'. De reden dat dit is aangepast is omdat de pre-test uitwees dat respondenten moeite hadden om voor sommige gebeurtenissen te herinneren of een gebeurtenis één keer of een paar keer is gebeurd. Er is daarom gekozen om respondenten te vragen of een gebeurtenis 'een enkele keer' of 'regelmatig' is voorgekomen. Deze categorisering geeft een duidelijker onderscheid in het rapporteren van de frequentie van een gebeurtenis.

Het huidige onderzoek hanteert daardoor een aangepaste wijze van meten van prevalentie en dient zodanig als nieuwe nulmeting. De basis voor het ontwikkelen van de vragenlijst hanteert wel dezelfde uitgangspunten als het eerdere onderzoek:

- Het kunnen maken van een nauwkeurige totaalschatting van grensoverschrijdend gedrag (prevalentie);
- Prevalentieverschillen identificeren naargelang leeftijd, geslacht, sporttype, sportniveau, relatie tot de dader en type grensoverschrijdend gedrag.

⁸ Vertommen et al. (2016), Interpersonal violence against children in sport in the Netherlands and Belgium. *Child Abuse & Neglect* 51, pp. 223-236

3.5 Trechterstructuur

De vragenlijst is opgesteld volgens een zogenaamde trechterstructuur. In het begin van de vragenlijst is eerst toegelicht in welke situaties grensoverschrijdend gedrag in de sport kan plaatsvinden. Deze uitleg geeft respondenten meer context om relevante gebeurtenissen te herinneren en reconstrueren. Vervolgens is gevraagd welke sport(en) respondenten beoefenden, de frequentie ervan en of dit wel of niet in georganiseerd verband was. Een deel van deze vragen dienen als selectiecriteria voor het vaststellen van de onderzoeksgroep. Er is onder andere gevraagd naar:

- Welke sporten men heeft beoefend
- De twee sporten met de meeste invloed op het leven van de respondent
- Lidmaatschap van een sportvereniging of sportclub
- Aantal jaren dat men de sport beoefende
- Betrof het een team- of individuele sport
- Contacten met vrijwilligers, teamgenoten en trainers
- Aantal wedstrijden en trainingen per week
- Deelname aan toernooien of sportkampen

Na deze vragen zijn de vervelende ervaringen met grensoverschrijdend gedrag stapsgewijs uitgevraagd, uiteenlopend van intimidatie tot (seksueel) geweld. Naarmate respondenten de vragenlijst verder invullen wordt in meer detail ingegaan op de specifieke context en vervelende gebeurtenis(sen) met grensoverschrijdend gedrag (emotioneel, lichamelijk of seksueel) tijdens het sporten in de jeugdjaren. De respondent wordt zo 'aan de hand' genomen en door de vragenlijst geleid. We beogen op deze manier het geheugen zo goed mogelijk aan te spreken. De gehanteerde trechterstructuur geeft zo eerst een zo volledig mogelijk beeld van prevalentie van specifieke vervelende gebeurtenissen van grensoverschrijdend gedrag. De volgende fasen worden doorlopen:

- Welke vijf sporten heeft men in de jeugdjaren beoefend?
- Welke twee sporten hebben de meeste invloed of impact op het leven van de respondent gehad?
- Welke vervelende gebeurtenissen (EGG, LGG en SGG)⁹ heeft men meegemaakt?
- Welke van die vervelende gebeurtenissen (EGG, LGG en SGG) hebben indruk gemaakt?
- Op basis van de vervelende gebeurtenissen die indruk hebben gemaakt, welke gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen (EGG, LGG en SGG) heeft de meeste indruk gemaakt op de respondent als kind?
- Vond men deze gebeurtenis toen GOG en vindt men het nu GOG?
- Wat was het daderprofiel bij deze gebeurtenis?

Definitie versus ervaring

De definitie van het van het Sporttuchtrecht voor GOG voorziet in de objectieve, absolute tellingen van vervelende gebeurtenissen die gedefinieerd zijn als grensoverschrijdend gedrag. Naast de absolute tellingen wordt er in dit onderzoek ook aandacht besteed aan de subjectieve mening en ervaring van de respondent omtrent vervelende gebeurtenissen, door aan de respondent te vragen welke van de vervelende gebeurtenissen indruk hebben gemaakt. Vervolgens wordt er dieper ingegaan op één specifieke vervelende ervaring die de meeste indruk op de respondent heeft gemaakt, waarvan de respondent aangeeft of

⁹ De betekenis van de afkortingen zijn te vinden in de Leeswijzer (1.2)

men dit toen GOG vond en nu GOG vindt. Zo ontstaat er een zo compleet mogelijk beeld van prevalentie van grensoverschrijdend gedrag, enerzijds door objectief gemeten vervelende gebeurtenissen en anderzijds door de subjectieve mening en beleving van de respondent.

Samengevat wordt de prevalentie van grensoverschrijdend gedrag met de volgende drie stappen in beeld gebracht:

1. Absolute tellingen van vervelende gebeurtenissen die minimaal als 'een enkele keer' zijn gerapporteerd;
2. Welke van deze vervelende gebeurtenissen hebben indruk gemaakt;
3. Vond en vindt men de vervelende gebeurtenis die men in gedachte houdt toen en nu grensoverschrijdend gedrag?

3.6 Kwalitatieve pilot

De eerste versie van de opgestelde vragenlijst is getest door middel van cognitieve diepte-interviews. Tijdens deze vorm van interviewen heeft een aantal respondenten de vragenlijst in het bijzijn van een onderzoeker ingevuld. Respondenten zijn gevraagd de vragen voor te lezen en hardop te denken. De aanwezige onderzoeker kon zo goed inschatten of de vragenlijst goed werd begrepen. Ook kon zo een goede inschatting worden gemaakt van de invulduur van de vragenlijst, of de routing van de vragenlijst logisch was voor de respondent (welke vraag moet men wel of niet voorgelegd krijgen afhankelijk van een eerder antwoord) en of de antwoordmogelijkheden afdoende waren voor wat er gevraagd werd. De aanwezige onderzoeker noteerde daarbij niet alleen de eigen observaties, maar ook de concrete feedback van de respondenten. Waar nodig is de vragenlijst aangepast op basis van de resultaten uit de cognitieve interviews.

3.7 Kwantitatieve pilot

Na de cognitieve interviews is de tweede versie van de vragenlijst kwantitatief getest. Deze pilot is uitgevoerd om enerzijds de aanpassingen uit de kwalitatieve pilot te toetsen en anderzijds of de vragenlijst technisch voldeed. 300 panelleden van het I&O Research panel zijn voor deze pilot uitgenodigd en 118 panelleden hebben de vragenlijst ingevuld, waarvan 106 panelleden volledig. Het resultaat van de kwantitatieve pilot was positief, er bleken geen aanpassingen meer nodig te zijn.

3.8 De hoofdstudie

De vragenlijst voor de hoofdstudie is afgenomen in november 2019 en de eerste helft van december 2019. De vragenlijst begint met een gedetailleerde uitleg over het doel en de inhoud van het onderzoek, zodat respondenten goed geïnformeerd zijn over de inhoud van de vragenlijst, de onderwerpen die aan bod komen en het belang van hun deelname aan het onderzoek.

In totaal zijn er ruim 9.000 panelleden in de leeftijd van 18 tot en met 50 jaar uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen. Uiteindelijk zijn 5.103 panelleden de vragenlijst gestart, waarvan 11 geen bruikbare gegevens hebben opgeleverd doordat men de vragenlijst

vrijwel direct na het introductiescherm heeft afgebroken. Deze respondenten zijn uit de dataset verwijderd. 238 respondenten hebben de vragenlijst in meer of mindere mate gedeeltelijk ingevuld, maar hebben voldoende vragen beantwoordt om mee te nemen in de analyses, in ieder geval in de eerste set van beschrijvende vragen. 4.854 respondenten hebben de vragenlijst volledig ingevuld. De dataset levert uiteindelijk een bruikbare respons op van $N=5.092$ respondenten.

3.9 Data exploratie en analyse

Voordat is gestart met de analyses is de dataset eerst nader onderzocht op de aanwezige variabelen en de kenmerken daarvan, zoals schalen, logische waardes en de meetniveau's van de variabelen. Waar nodig zijn hulpvariabelen geconstrueerd ten behoeve van relevante analyses. Aan de hand van beschrijvende statistieken en visualisaties meer inzicht verkregen in de dataset. Vervolgens is vastgesteld welke analyses en statistische modellen nodig zijn om de voor dit onderzoek van toepassing zijnde observaties te kunnen doen.

Toegepaste technieken en analyses zijn:

- Beschrijvende statistieken
- Kruistabellen en Chi-kwadraat
- Significantie in kruistabellen d.m.v. proporties en (gestandaardiseerde) residuen
- Effect size Phi en Cramers V
- Bonferroni correcties in geval van herhaald toetsen
- Kruskal-Wallis H Chi-kwadraat en Man-Whitney post-hoc toets

Om de representativiteit van dit onderzoek zo goed mogelijk te waarborgen en gegevens betrouwbaar te kunnen generaliseren naar de onderzoekspopulatie is gecontroleerd in hoeverre de respons van de steekproef representatief is voor de onderzoeksgroep. Dit wordt besproken in hoofdstuk 4 onder socio-demografische achtergrondkenmerken (4.1).

3.10 Privacy en ondersteuning respondent

Gezien de gevoeligheid van het onderwerp is het van belang om de privacy van de respondent steeds voor ogen te hebben. Dit betekent dat vraagstellingen zo duidelijk en respectvol mogelijk zijn opgesteld en dat respondenten ten alle tijden de mogelijkheid is geboden om een vraag niet te beantwoorden en over te slaan. Ook is respondenten ruim de mogelijkheid gegeven om antwoorden toe te lichten en opmerkingen te maken die men tijdens het invullen van de vragenlijst niet goed kwijt kon. Deze toelichtingen op de antwoorden zijn niet verwerkt in de rapportage.

De vragenlijst is gestart met de volgende introductie:

Dit onderzoek van NOC*NSF gaat over uw ervaringen met sport toen u nog kind was. Het wordt uitgevoerd door CentERdata en I&O Research in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Voor de meeste mensen was het sporten als kind/jongere een leuke ervaring en heeft het veel voordelen gehad. Toch zijn de ervaringen niet bij elk kind/elke jongere altijd positief, bijvoorbeeld omdat iemand te maken kreeg met grensoverschrijdend gedrag. Dit kan emotioneel, lichamelijk en/of seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn geweest. Wij zijn erg benieuwd naar uw ervaringen met sport als kind / in uw jeugd.

De vragen kunnen misschien gevoelig voor u zijn. Het is belangrijk dat u meedoet. Zo kunnen we in kaart brengen welke problemen er mogelijk in Nederland spelen. De uitkomsten zullen gebruikt worden voor nieuw beleid om vervelende dingen, zoals grensoverschrijdend gedrag, in de sport te voorkomen. Zoals altijd gaan wij uiterst zorgvuldig om met uw antwoorden: deze zijn niet naar u te herleiden.

Tijdens het invullen van de vragenlijst is, voordat er gevraagd werd naar gebeurtenissen EGG, LGG en SGG, telkens de volgende tekst getoond:

We zijn ons ervan bewust dat het beantwoorden van deze vragen moeilijk kan zijn. We vragen het om meer te weten te komen over hoe vaak dit voorkomt en wat de gevolgen hiervan kunnen zijn. Als u niet wilt antwoorden, dan kiest u voor 'zeg ik liever niet'.

Bij de verdiepende vragen over de gebeurtenis EGG, LGG en SGG die de meeste indruk op de respondent heeft gemaakt als kind was de volgende tekst toegevoegd:

Als u in dit deel een vraag wilt overslaan, kunt u kiezen voor de knop 'Ik wil het niet zeggen'.

Na het invullen van de vragenlijst zijn respondenten er nog eens op gewezen dat hun gegevens strikt vertrouwelijk worden behandeld. Teven zijn zij gewezen op ondersteunende diensten, mochten zij hier naar aanleiding van het invullen van de vragenlijst behoefte aan hebben.

We willen nog eens benadrukken dat deze gegevens strikt vertrouwelijk behandeld zullen worden en op geen enkele wijze met u in verband gebracht kunnen worden.

Als u graag vertrouwelijk met iemand praat over zaken die tijdens het invullen van deze vragenlijst naar boven zijn gekomen, dan kunt u contact opnemen met:

Centrum Veilige Sport Nederland
0900-202 55 90 (gratis)
centrumveiligensport@nocnsf.nl
www.centrumveiligensport.nl

4 Resultaten

4.1 Socio-demografische achtergrondkenmerken

Dit onderzoek tracht een zo representatief beeld te geven van de mate waarin verschillende vormen van grensoverschrijdend gedrag in de sport zijn voorgekomen bij mensen die in hun jeugd gesport hebben in georganiseerd verband. Om de representativiteit te zo goed mogelijk te waarborgen is bij het trekken van de steekproef uit de panels gestreefd naar een goede spreiding van socio-demografische kenmerken van de respondenten. Niet iedereen die wordt uitgenodigd vult de vragenlijst in en de ervaring is dat specifieke groepen binnen een steekproef meer of minder reageren dan andere subgroepen. De respons heeft daardoor mogelijk niet meer de juiste verhouding ten opzichte van de onderzoekspopulatie. Zijn deze afwijkingen significant verschillend ten opzichte van de onderzoekspopulatie, dan bestaat het risico dat gevonden resultaten niet betrouwbaar naar de populatie te generaliseren zijn.

Voor dit onderzoek is de samenstelling van de dataset gecontroleerd op significante verschillen tussen respons van de steekproef en de populatie. Het aandeel vrouwen bleek in de respons van de steekproef (vrouw 58,1%; man 41,9%) groter dan in de populatie en er bestond een afwijking in leeftijd, met name in de leeftijdsrange van 18-25 jaar (steekproef 12,7%; populatie 23,9%) en 45-50 jaar (steekproef 28,1%; populatie 20,5%). Een weegfactor is geconstrueerd om de afwijkingen te corrigeren naar de populatieaantallen. De weegfactor is gebaseerd op populatiecijfers beschikbaar gesteld door het CBS¹⁰.

Tabel 4.1 Samenstelling steekproef naar leeftijd en geslacht na toepassen weegfactor.

		Totale steekproef	Vrouwen	Mannen
		<i>N</i> (%)	<i>N</i> (%)	<i>N</i> (%)
Leeftijd	18-24 jaar	1.062 (20,9)	522 (49,2)	540 (50,8)
	25-30 jaar	1.542 (30,3)	762 (49,4)	780 (50,6)
	35-44 jaar	1.442 (28,3)	722 (50,1)	720 (49,9)
	45-50 jaar	1.046 (20,5)	523 (50)	523 (50)
	Totaal	5.092 (100)	2.529 (49,7)	2.563 (50,3)

In deze rapportage worden de resultaten op basis van de gewogen cijfers gepresenteerd.

4.2 Criteria voor dit onderzoek

Voor dit onderzoek geldt een aantal criteria om de onderzoeksgroep vast te stellen. De onderzoeksgroep zijn mensen die (grotendeels) in Nederland zijn opgegroeid en tijdens hun jeugd in georganiseerd verband gesport hebben, bijvoorbeeld sporten bij een club of vereniging. De vragenlijst start met een aantal vragen die hierop selecteert. Als respondenten niet aan de criteria voldoen zijn ze uit de vragenlijst geleid.

¹⁰ Populatiecijfers zijn verkregen CBS.statline.nl. Peildatum: 2 december 2019. De methode en constructie van de weegfactor is te vinden in bijlage A.

In totaal geeft 96,9 procent van de respondenten ($N=4.935$) aan in Nederland of voor het grootste deel van hun jeugd in Nederland te zijn opgegroeid (Tabel 4.2).

Tabel 4.2 Opgegroeid in Nederland of elders

Bent u in Nederland opgegroeid? $N = 5.092$	Aantal	%
Ja, in Nederland	4798	94,2
Ja, voor het grootste deel in Nederland	137	2,7
Ja, maar voor het grootste deel in een ander land	26	0,5
Nee, in een ander land	132	2,6
Totaal	5092	100,0

Aan degenen die (voor het grootste deel) in Nederland zijn opgegroeid is vervolgens gevraagd of men in hun jeugd aan sport deed, waarbij een minimum van één keer per maand sporten meetelt. Gymlessen op school tellen hierbij niet mee. Bijna 90% procent ($N=4.419$) geeft aan tijdens hun jeugd een sport te hebben beoefend. (Tabel 4.3).

Tabel 4.3 Sportbeoefening als kind (%)

Deed u als kind (tot en met 17 jaar) aan sport? $N = 4.935$	Aantal	%
Ja	4419	89,6
Nee	516	10,4
Totaal	4935	100,0

Respondenten die in Nederland zijn opgegroeid en aangeven te hebben gesport tijdens hun jeugd is gevraagd hoe zij hieraan terugdenken. De meerderheid denkt hier positief aan terug met een gemiddelde van 7,7 op een schaal van 0 tot 10¹¹. Bijna vijf procent (4,6%) geeft aan er negatief aan terug te denken (score 4 of lager) en 91,6 procent geeft aan er positief aan terug te denken (score 6 of hoger) (Tabel 4.4).

Tabel 4.4 Gevoel bij terugdenken aan sporten in jeugd (%)

Hoe denkt u terug aan het sporten in uw jeugd? $N = 4.417$	Aantal	%
0 Heel Negatief	16	0,4
1	8	0,2
2	31	0,7
3	61	1,4
4	84	1,9
5	169	3,8
6	417	9,4
7	961	21,8
8	1331	30,1
9	689	15,6
10 Heel positief	649	14,7
Totaal	4417¹²	100,0

¹¹ De 11 puntsschaal loopt van 0 tot en met 10, waarbij 5 als middencategorie dient. De cijfers dienen derhalve niet als rapportcijfer geïnterpreteerd te worden. De standaardafwijking daarbij is 1,679 ($M=7,7$; $SD=1,679$)

¹² Door decimale afrondingsverschillen na het toepassen van de weegfactoren komt het totaal aantal personen in de onderzoeksgroep niet precies overeen met het aantal van 4419 personen in tabel 4.3 dat tijdens hun jeugd een sport beoefend heeft.

4.3 Beoefende sporten tijdens de jeugd

Aan degenen die in hun jeugd gesport hebben, is gevraagd welke sport(en) zij beoefenden. Men kon maximaal 5 sporten kiezen uit een vooraf opgestelde lijst met 51 sporten. Voetbal (29,6%) Gymnastiek (22,3%) Zwemsport (19,6%) Tennis (18,5%) Danssport (17,8%) en Judo (15,7%) zijn de zes meest beoefende sporten. Tabel 4.5 geeft de absolute aantallen en percentages alfabetisch per sport weer. Figuur 4.1 geeft een overzicht gesorteerd van meest naar minst beoefende sport.

Tabel 4.5 Welke sport werd beoefend (meerdere antwoorden mogelijk)

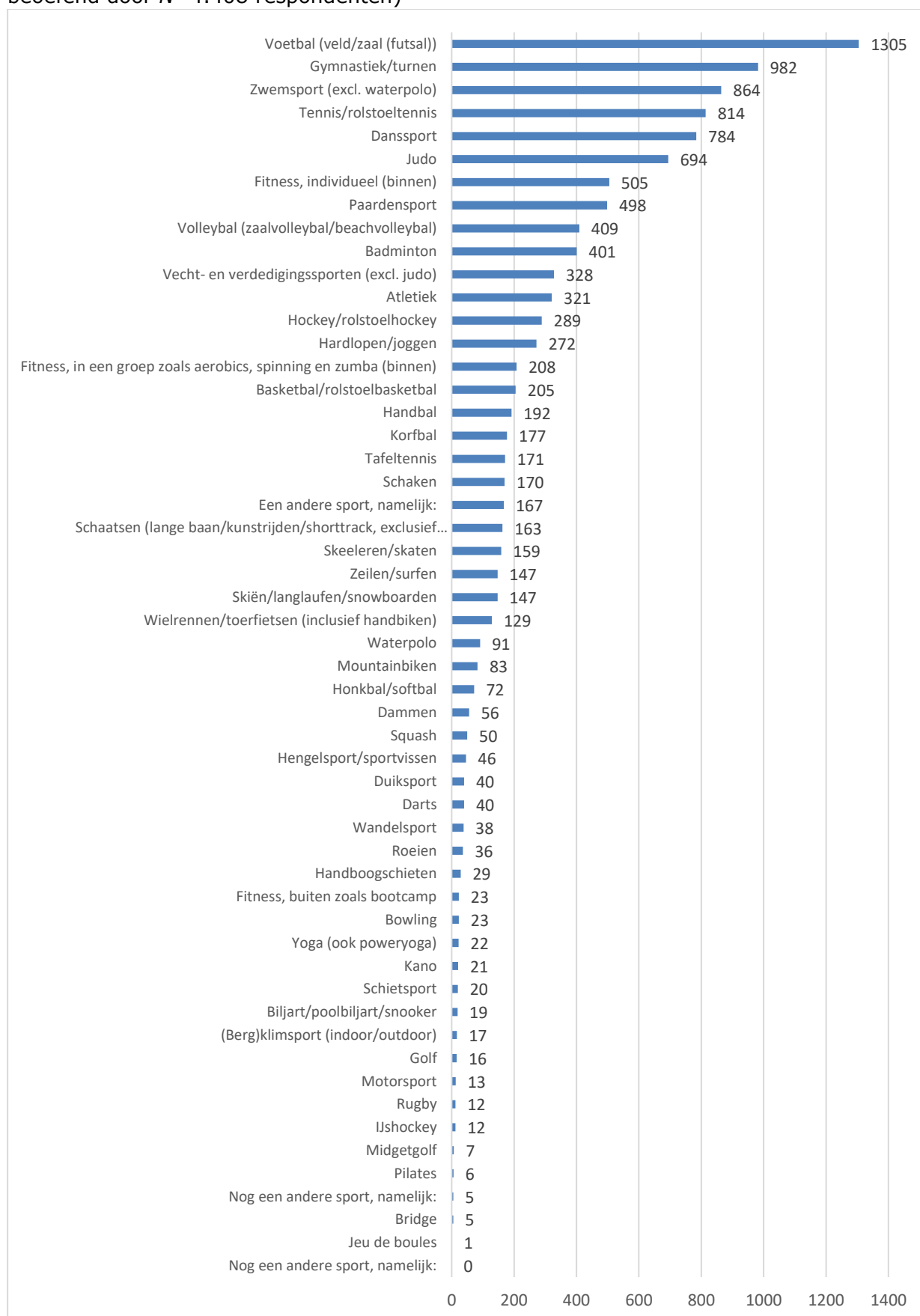
Welke sport of sporten deed u als kind? Kies er maximaal 5 (N = 4.408)	Aantal keer beoefend	% van respondenten
Atletiek	321	7,3
Badminton	401	9,1
Basketbal/rolstoelbasketbal	205	4,7
Biljart/poolbiljart/snooker	19	0,4
Bowling	23	0,5
Bridge	5	0,1
Dammen	56	1,3
Danssport	784	17,8
Darts	40	0,9
Duiksport	40	0,9
Fitness, individueel (binnen)	505	11,5
Fitness, binnen in een groep zoals aerobics, spinning en zumba	208	4,7
Fitness, buiten zoals bootcamp	23	0,5
Golf	16	0,4
Gymnastiek/turnen	982	22,3
Handbal	192	4,4
Handboogschieten	29	0,7
Hardlopen/joggen	272	6,2
Hengelsport/sportvissen	46	1,0
Hockey/rolstoelhockey	289	6,6
Honkbal/softbal	72	1,6
IJshockey	12	0,3
Jeu de boules	1	0,0
Judo	694	15,7
Kano	21	0,5
(Berg)klimsport (indoor/outdoor)	17	0,4
Korfbal	177	4,0
Midgetgolf	7	0,2
Motorsport	13	0,3
Mountainbiken	83	1,9
Paardensport	498	11,3
Pilates	6	0,1
Roeien	36	0,8
Rugby	12	0,3

Welke sport of sporten deed u als kind? Kies er maximaal 5 (N = 4.408)	Aantal keer beoefend	% van respondenten
Schaatsen (lange baan/kunstrijden/shorttrack, exclusief ijshockey)	163	3,7
Schaken	170	3,9
Schietsport	20	0,5
Skeelers/skaten	159	3,6
Skiën/langlaufen/snowboarden	147	3,3
Squash	50	1,1
Tafeltennis	171	3,9
Tennis/rolstoeltennis	814	18,5
Vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)	328	7,4
Voetbal (veld/zaal (futsal))	1305	29,6
Volleybal (zaalvolleybal/beachvolleybal)	409	9,3
Wandelsport	38	0,9
Waterpolo	91	2,1
Wielrennen/toerfietsen (inclusief handbiken)	129	2,9
Yoga (ook poweryoga)	22	0,5
Zeilen/surfen	147	3,3
Zwemsport (excl. waterpolo)	864	19,6
Een andere sport, namelijk:	167	3,8
Nog een andere sport, namelijk:	5	0,1
Nog een andere sport, namelijk:	0	0,0
Totaal	11.304	

Figuur 4.1 Aantal beoefende sporten door respondenten van meest naar minst (11.304 sporten beoefend door N=4.408 respondenten)

Mocht een sport niet in de lijst van 51 sporten staan dan was er ruimte om deze alsnog op te geven door middel van drie open tekstvelden. 172 respondenten hebben hier gebruik van gemaakt¹³.

Tabel 4.6 laat zien dat ruim een kwart van de respondenten (26,7%, $N=1.177$) één sport beoefende en bijna 30 procent (28%, $N=1.234$) twee sporten beoefende. Ruim 45% van de respondenten beoefende 3 sporten of meer in de jeugdijaren.

Tabel 4.6 Aantal beoefende sporten

Aantal beoefende sporten in de jeugdijaren ($N = 4.408$)	Aantal	Procent
één sport	1.177	26,7
twee sporten	1.234	28,0
drie sporten	890	20,2
vier sporten	560	12,7
vijf sporten	548	12,4
Totaal	4.408	100

4.4 Sporten met een beperking

In dit onderzoek kijken we ook specifiek naar de ervaringen van mensen die hebben deelgenomen aan sport voor kinderen met een beperking. Dit zijn in totaal 70 respondenten (1,6%). Van deze 70 respondenten gaf 0,4% ($N=16$) aan uitsluitend te hebben gedaan aan sporten voor kinderen met een beperking. 1,2% ($N=54$) gaf aan niet alleen maar te hebben gedaan aan sport voor kinderen met een beperking. 0,5% ($N=26$) gaf aan liever geen antwoord te geven op de vraag en 97,8% ($N=4.303$) beantwoorde de vraag met 'nee' (Tabel 4.7).

Tabel 4.7 Sporten voor kinderen met een beperking

Deed u aan sport voor kinderen met een (lichamelijke of geestelijke) beperking? $N = 70$	Aantal	Procent
Ja, alleen maar aan sport voor kinderen met een beperking	16	0,4
Ja, maar niet alleen maar aan sport voor kinderen met een beperking	54	1,2
Zeg ik liever niet	26	0,6
Nee	4.303	97,8
Totaal	4.399	100

Van de 1,6% ($N=70$) respondenten die aangaf aan sport voor kinderen met een beperking te hebben gedaan betreft het bij 34,9% ($N=24$) een lichamelijke beperking, bij 26% ($N=18$) een geestelijke beperking en bij 26,8% ($N=19$) zowel een lichamelijke als een geestelijke beperking. 12,3% ($N=9$) gaf liever geen antwoord op de vraag (Tabel 4.8).

¹³ Voor de analyses in deze rapportage zijn alleen de 51 vooraf gedefinieerde sporten meegenomen. Als een respondent bij 'anders, namelijk' een sport had ingevuld die wel in de lijst van 51 sporten stond dan is deze wel meegenomen in de analyses, maar andere sporten zijn buiten beschouwing gelaten.

Tabel 4.8 Soort beperking

Om wat voor soort beperking ging het hierbij?	Aantal	Procent
Een lichamelijke beperking	24	34,9
Een geestelijke beperking	18	26,0
Allebei	19	26,8
Zeg ik liever niet	9	12,3
Totaal	70	100

In de tabellen 7.1, 8.1 en 9.1 van respectievelijk hoofdstuk 7, hoofdstuk 8 en hoofdstuk 9 komen de prevalentiecijfers van grensoverschrijdend gedrag van kinderen met een beperking verder aan bod.

5 Sporten in georganiseerd verband

Dit onderzoek richt zich op respondenten die tijdens hun jeugd jaren als lid van een sportvereniging of andere georganiseerde sportaanbieder minimaal één keer per maand georganiseerd sportten, bijvoorbeeld door een training, wedstrijd of toernooi. Met de volgende set vragen is hiervoor geselecteerd.

5.1 Organisatie, leeftijd en frequentie

Respondenten zijn eerst gevraagd welke twee sporten de meeste impact of invloed op hun leven hebben gehad. Er is bewust gekozen voor deze formulering en niet gekozen voor de formulering 'belangrijkste twee sporten'. De twee belangrijkste sporten hoeven immers niet per se de sporten te zijn die de meeste impact of invloed hebben gehad op iemands leven. Tijdens de kwalitatieve pilot (hoofdstuk 3.6) bleek bijvoorbeeld dat grensoverschrijdend gedrag juist een reden kan zijn geweest om te stoppen met een sport, maar deze sport kan daarom juist de meeste impact of invloed hebben gehad. Een andere sport kan wel als belangrijkste sport worden herinnerd, maar hoeft niet per se de sport te zijn die de meeste impact of invloed op het leven van de respondent heeft gehad. Zodoende zijn respondenten bewust op deze wijze naar de twee sporten gevraagd met de meeste impact of invloed op hun leven.

Tabellen 5.1 en 5.2 laten zien dat het merendeel van de respondenten hun sport in georganiseerd verband beoefenden, als lid of cursist van een sportvereniging of andere sportaanbieder. Respondenten konden hier meerdere antwoorden geven (bijvoorbeeld: zowel zelf georganiseerd als lid van een vereniging). Het totaal telt daardoor niet op tot 100 procent.

Tabel 5.1 Beoefening sport 1 in georganiseerd verband

Hoe beoefende u als kind uw sport? (sport 1) (N = 4.381)	Aantal	%
Alleen, ongeorganiseerd	354	8,1
In groepsverband, georganiseerd door uzelf, familie, vrienden of kennissen	490	11,2
Als lid van een sportvereniging	3.548	81,0
Als lid of cursist van een georganiseerde sportaanbieder (bv. sportschool)	535	12,2

Tabel 5.2 Beoefening sport 2 in georganiseerd verband

Hoe beoefende u als kind uw sport? (sport 2) (N = 3.209)	Aantal	%
Alleen, ongeorganiseerd	355	11,5
In groepsverband, georganiseerd door uzelf, familie, vrienden of kennissen	433	13,5
Als lid van een sportvereniging	2.201	68,6
Als lid of cursist van een georganiseerde sportaanbieder (bv. sportschool)	489	15,2

Zodra we de aantallen van beide beoefende sporten samenvoegen en een onderscheid maken tussen wel georganiseerd sporten en niet georganiseerd sporten dan zien we in Tabel 5.3 dat 95,8% (N=4.196) van de respondenten minimaal een van de twee sporten georganiseerd beoefende.

Tabel 5.3 Beoefening sport 1 en/of 2 in georganiseerd verband

Hoe beoefende u als kind uw sport? (sport 1 of 2) (N = 4.381)	Aantal	%
Niet georganiseerd	185	4,2
Wel georganiseerd	4.196	95,8
Totaal	4.381	100

Vervolgens is voor beide sporten gevraagd hoe oud men was toen men aan deze sport begon (Tabel 5.4), hoe lang deze sport werd beoefend (Tabel 5.5), hoe vaak men trainde (Tabel 5.6) en of de sport werd begeleid door een coach of andere begeleider (Tabel 5.7).

Tabel 5.4 Leeftijd bij start sport (%)

Hoe oud was u toen u begon met deze sport?	sport 1 (N = 4.379)	sport 2 (N = 3.207)
	%	%
6 jaar of jonger	26,8	21,2
7 t/m 10 jaar	41,8	36,8
11 t/m 14 jaar	22,1	25,7
15 t/m 17 jaar	8,2	14,6
Weet ik niet meer	1,1	1,6
Totaal	100	100

Ongeveer drie kwart van de respondenten heeft een sport 4 jaar of langer beoefend.

Tabel 5.5 Duur beoefening sport (%)

Hoe lang hebt u deze sport gedaan?	sport 1 (N = 4.378)	sport 2 (N = 3.206)
	%	%
Minder dan 1 jaar	1,6	4,9
1-2 jaar	6,5	20,0
2-4 jaar	15,7	28,8
4-6 jaar	15,0	17,2
6 jaar of meer	44,0	18,3
Weet ik niet meer	1,4	1,9
Ik doe deze sport nog steeds	15,9	9,1
Totaal	100	100

Daarbij trainde bijna de helft van de respondenten als kind 2 keer per week of vaker. Bijna iedereen (98,2%) trainde minimaal 1 keer per maand. Dat zijn 4.298 respondenten.

Tabel 5.6 Frequentie training (%)

Hoe vaak trainde u voor uw sport als kind?	sport 1 (N = 4.377)	sport 2 (N = 3.205)
	%	%
2 keer per week of vaker	47,8	21,5
Wekelijks	48,1	68,5
Om de week	1,7	3,3
Maandelijks	0,6	1,7
Minder vaak dan maandelijks	0,8	3,4
Weet ik niet meer	0,9	1,6
Totaal	100	100

In de meeste gevallen werd de training begeleid door een coach, trainer of een andere begeleider.

Tabel 5.7 Begeleider training (%)

Werd deze training begeleid door een coach, trainer of andere begeleider zoals een ouder?	sport 1 (N=4.377)	sport 2 (N=3.205)
	%	%
Ja	89,1	78
Soms	5,7	8,8
Nee	5,2	13,2
Totaal	100	100

5.2 Niveau en evenementen

Respondenten zijn gevraagd of de beoefende sporten tijdens hun jeugd uitsluitend recreatief van aard waren of op wedstrijdniveau werden beoefend, uiteenlopend van wedstrijden op lokaal niveau tot en met wedstrijden op internationaal niveau (Tabel 5.8). Een kleine 10% heeft op nationaal niveau of zelfs internationaal niveau gesport.

Tabel 5.8 Niveau sportbeoefening (%)

Wat was het hoogste niveau dat u als kind bereikte met uw sport?	sport 1 (N=4.374)	sport 2 (N=3.203)
	%	%
Recreatief (alleen voor plezier)	32,9	56,9
Wedstrijden op lokaal niveau	29,2	25,7
Wedstrijden op regionaal niveau	28,7	14,1
Wedstrijden op nationaal niveau	7,6	3
Wedstrijden op internationaal niveau	1,6	0,2
Totaal	100	100

Een kwart van de jeugdige sporters deed niet mee aan wedstrijden, trainingskampen of andere sportevenementen, zoals tabel 5.9 laat zien.

Tabel 5.9 Deelname evenementen (%)

Aan welke evenementen deed u mee met uw sport? ¹⁴	sport 1 (N=4.371)	sport 2 (N=3.200)
	%	%
Competitie / toernooien / wedstrijden	72,7	46,5
(Trainings)kampen	24,2	8,1
Geen van beide	25	51,2

¹⁴ Meerdere antwoorden mogelijk, totaal telt daardoor niet op tot 100 procent.

6 Grensoverschrijdend gedrag

6.1 Inleiding

In de vragenlijst is gevraagd of respondenten in georganiseerd verband sport beoefenden toen ze jong waren en welke vervelende ervaringen ze hadden met grensoverschrijdend gedrag bij het beoefenen van die sport.

In totaal **voldoen N=4.166 respondenten** aan de criteria voor dit onderzoek (in Nederland opgegroeid, in de leeftijd tot en met 17 jaar (jonger dan 18 jaar) gesport in georganiseerd verband en minimaal een keer per maand georganiseerd deelname aan trainingen of wedstrijden). Daarvan hebben 3.959 respondenten het vervolg van de vragenlijst volledig ingevuld en geven daarmee inzicht in hun ervaringen met alle drie de vormen van grensoverschrijdend gedrag. **Deze 3.959 respondenten** zijn de onderzoeksgroep.

Er wordt in dit onderzoek een onderscheid gemaakt tussen drie vormen van grensoverschrijdend gedrag (GOG), namelijk:

- Emotioneel grensoverschrijdend gedrag (EGG)
- Lichamelijk grensoverschrijdend gedrag (LGG)
- Seksueel grensoverschrijdend gedrag (SGG)

In dit hoofdstuk wordt de mate van voorkomen van deze drie vormen van GOG besproken.

6.2 Prevalentie van grensoverschrijdend gedrag

Elke vorm van grensoverschrijdend gedrag bestaat uit een aantal specifieke gebeurtenissen of gedragingen. Voor EGG zijn dit 15 gebeurtenissen voor LGG 11 gebeurtenissen en voor SGG 21 gebeurtenissen. Deze gebeurtenissen zijn door NOC*NSF per vorm van GOG vastgesteld en voor dit onderzoek aangeleverd. De meeste van de gebeurtenissen zijn ook in het eerdere onderzoek van Vertommen (2016) gebruikt. De lijst met gebeurtenissen is opgenomen in Bijlage A.2.

Voorbeelden van gebeurtenissen emotioneel GOG zijn: vernederd worden; gepest worden; het beschadigen van spullen.

Voorbeelden van gebeurtenissen lichamelijk GOG zijn: geduwd worden; geslagen worden; bij de keel gegrepen worden.

Voorbeelden van gebeurtenissen seksueel GOG zijn: begluurd worden; pornografische afbeeldingen te zien krijgen; aangeraakt worden met een seksuele connotatie.

Respondenten hebben *per sport* voor iedere vorm van grensoverschrijdend gedrag aangegeven of ze hiermee te maken hebben gehad. Als respondenten twee sporten hebben ingevuld aan het begin van de vragenlijst, hebben ze dit dus voor twee sporten ingevuld. Als respondenten één sport hebben ingevuld, dan hebben ze alleen voor deze ene sport aangegeven of ze met grensoverschrijdend gedrag te maken hebben gehad. Per gebeurtenis kon men aangeven of dit *nooit*, *een enkele keer* of *regelmatig* is voorgekomen.

Vervolgens is voor elk van de gebeurtenissen die een enkele keer of regelmatig is voorgekomen gevraagd of de betreffende gebeurtenis wel of geen indruk heeft gemaakt.

Op deze wijze wordt voor beide sporten duidelijk wat de prevalentie van grensoverschrijdend gedrag is en wat de frequentie daarvan was. Tevens wordt duidelijk welke van deze gebeurtenissen wel of geen indruk hebben gemaakt. Zo wordt de prevalentie van grensoverschrijdend gedrag inzichtelijk gemaakt op basis van absolute tellingen van gebeurtenissen, maar wordt er ook rekening gehouden met de ervaring van de respondent. Als iemand bijvoorbeeld regelmatig werd uitgescholden tijdens het sporten dan telt dit mee als emotioneel grensoverschrijdend gedrag. Een respondent kan vervolgens aangeven of dit uitschelden wel of geen indruk heeft gemaakt. Zo wordt naast de objectieve telling ook de subjectieve ervaring en perceptie van de respondent inzichtelijk, wat een waardevolle aanvulling kan zijn op de interpretatie van de ernst van de gebeurtenis.

In Tabel 6.1 wordt een totaaloverzicht gegeven van de prevalentiecijfers van de drie vormen van grensoverschrijdend gedrag. Alle gerapporteerde percentages zijn gepercenteerd ten opzichte van de onderzoeksgroep, namelijk degenen die in hun jeugd in Nederland in georganiseerd verband hebben gesport ($N=3.959$).

Een vorm van grensoverschrijdend gedrag wordt meegeteld in de prevalentiecijfers als een respondent aangeeft minimaal één gebeurtenis te hebben meegemaakt van de betreffende vorm van grensoverschrijdend gedrag (EGG, LGG of SGG), ongeacht of dit een enkele keer of regelmatig voorkwam.

In totaal zegt 71,7 procent ($N=2.837$) van de respondenten die in hun jeugd in georganiseerd verband hebben gesport minimaal één gebeurtenis van grensoverschrijdend gedrag tijdens het sporten als kind te hebben meegemaakt. De overige 28,3 procent ($N=1.122$) geeft aan geen enkele gebeurtenis van grensoverschrijdend gedrag in de sport te hebben meegemaakt. Tabel 6.1 laat zien dat 67,8 procent ($N=2.683$) van de respondenten aangeeft minimaal één emotionele gebeurtenis te hebben meegemaakt. 23,7 procent ($N=937$) rapporteert minstens één lichamelijke gebeurtenis en 15,5 procent ($N=614$) rapporteert minstens één seksuele gebeurtenis tijdens het sporten als kind.

6,2 procent ($N=247$) van de respondenten die in hun jeugd in Nederland in georganiseerd verband hebben gesport geeft aan alle drie de vormen van grensoverschrijdend gedrag te hebben meegemaakt.

In de rechter twee kolommen van Tabel 6.1 wordt aangegeven hoeveel van deze gebeurtenissen indruk hebben gemaakt. Deze cijfers zijn lager dan de cijfers in de linker twee kolommen, aangezien niet alles wat men heeft meegemaakt ook daadwerkelijk indruk heeft gemaakt. In totaal zegt 48,6 procent ($N=1.924$) van de respondenten die in hun jeugd in georganiseerd verband hebben gesport minimaal één gebeurtenis van grensoverschrijdend gedrag tijdens het sporten als kind te hebben meegemaakt, waarbij deze gebeurtenis indruk heeft gemaakt.

46,3 procent ($N=1.832$) geeft aan minimaal één emotionele gebeurtenis te hebben meegemaakt die indruk heeft gemaakt, 10,4 procent ($N=410$) rapporteert minimaal één lichamelijke gebeurtenis die indruk heeft gemaakt en 7,2 procent ($N=285$) rapporteert minimaal één seksuele gebeurtenis die indruk heeft gemaakt. 2,1 procent ($N=83$) heeft alle drie de vormen van grensoverschrijdend gedrag meegemaakt *en* geeft aan dat deze alle drie indruk hebben gemaakt.

Tabel 6.1 Aantallen en percentages prevalentie grensoverschrijdend gedrag in de sport

Prevalentie grensoverschrijdend gedrag (GOG) in de sport ¹⁵ N = 3.959				
Type GOG meegemaakt	Minimaal één gebeurtenis meegemaakt ¹⁶		Minimaal één gebeurtenis meegemaakt die indruk heeft gemaakt ¹⁷	
	Aantal	%	Aantal	%
Emotioneel GOG meegemaakt	2.683	67,8	1.832	46,3
Lichamelijk GOG meegemaakt	937	23,7	410	10,4
Seksueel GOG meegemaakt	614	15,5	285	7,2
Alle drie de types GOG meegemaakt	247	6,2	83	2,1
Minimaal 1 type GOG meegemaakt	2.837	71,7	1.924	48,6
Geen enkele GOG meegemaakt	1.122	28,3	2.035	51,4

28,3 procent ($N=1.122$) van de respondenten die in hun jeugd in georganiseerd verband hebben gesport geeft aan geen enkele gebeurtenis van grensoverschrijdend gedrag te hebben meegemaakt. 51,4 procent ($N=2.035$) van de respondenten geeft aan geen enkele gebeurtenis van grensoverschrijdend gedrag die indruk heeft gemaakt te hebben meegemaakt.

¹⁵ Respondenten die de vragenlijst geheel hebben ingevuld, 18 tot en met 50 jaar zijn, in georganiseerd verband gesport hebben en minimaal één keer per maand trinden.

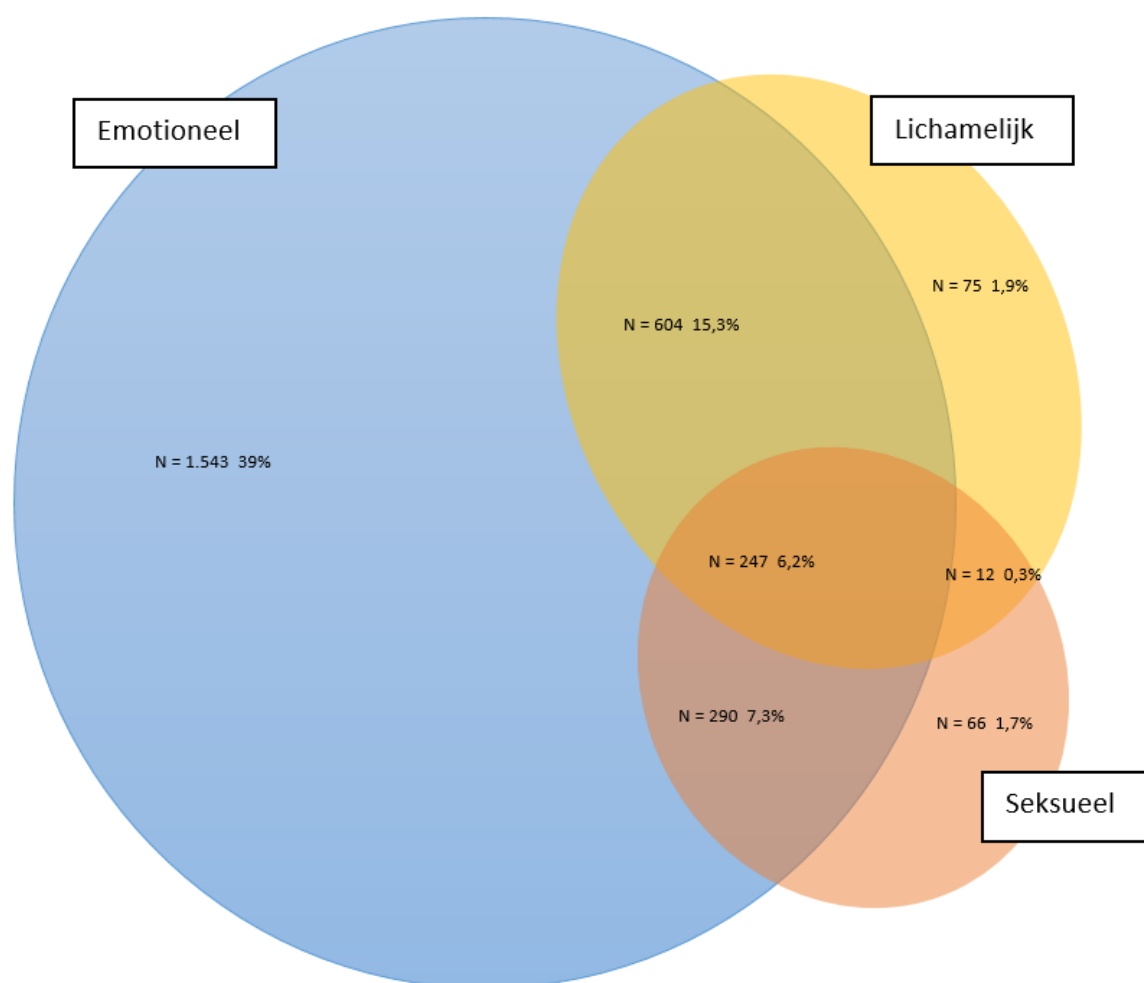
¹⁶ Minimaal één gebeurtenis van EGG, LGG of SGG meegemaakt.

¹⁷ Respondenten zijn gevraagd welke gerapporteerde gebeurtenissen indruk hebben gemaakt.

De gegevens uit tabel 6.1 zijn in figuur 6.1 in de cirkels weergegeven. De verschillende vormen van GOG worden in gekleurde cirkels schematisch getoond, waarbij de grootte van de cirkel samenhangt met de mate waarin deze vorm van GOG voorkomt. Waar cirkels elkaar overlappen betekent het dat er sprake is geweest van meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag.

Figuur 6.1. Aantallen en overlap van alle gebeurtenissen die men heeft gemaakt, per vorm van grensoverschrijdend gedrag ($N = 3.959$).

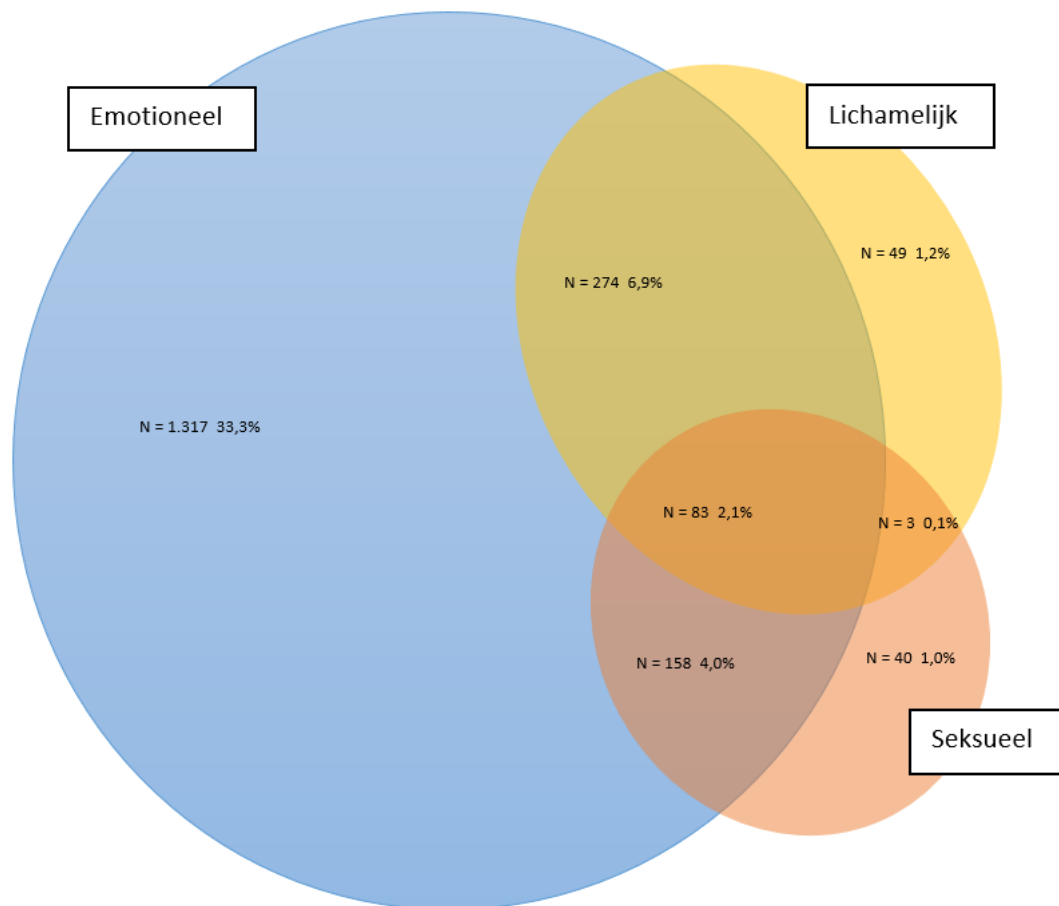
Emotioneel GOG: $1.543 + 604 + 247 + 290 = 2.684$ (67,8 procent)
Lichamelijk GOG: $604 + 75 + 12 + 247 = 938$ (23,7 procent)
Seksueel GOG: $247 + 12 + 66 + 290 = 615$ (15,5 procent)¹⁸

¹⁸ Gelijk aan percentages tabel 6.1, linker kolom. Door decimale afrondingsverschillen kunnen de absolute aantallen +1 of -1 afwijken met de aantallen in tabel 6.1.

In figuur 6.2. is vervolgens de overlap tussen de verschillende gebeurtenissen die indruk maakten schematisch weergegeven, waarbij de cijfers wederom uit tabel 6.1 afkomstig zijn. Elke gekleurde cirkel correspondeert wederom met een van de vormen van grensoverschrijdend gedrag. Waar cirkels elkaar overlappen betekent het dat er sprake is geweest van meerdere vormen van grensoverschrijdend gedrag dat **indruk** heeft gemaakt.

Figuur 6.2. Aantallen en percentages van **alleen** de gebeurtenissen die **indruk** hebben gemaakt, per vorm van grensoverschrijdend gedrag ($N = 3.959$).

Emotioneel GOG: $1.317 + 274 + 83 + 158 = 1.832$ (46,3 procent)
Lichamelijk GOG: $274 + 49 + 3 + 83 = 409$ (10,4 procent)
Seksueel GOG: $83 + 3 + 40 + 158 = 284$ (7,2 procent)¹⁹

¹⁹ Gelijk aan percentages tabel 6.1, rechter kolom. Door decimale afrondingsverschillen kunnen de absolute aantallen +1 of -1 afwijken met de aantallen in tabel 6.1.

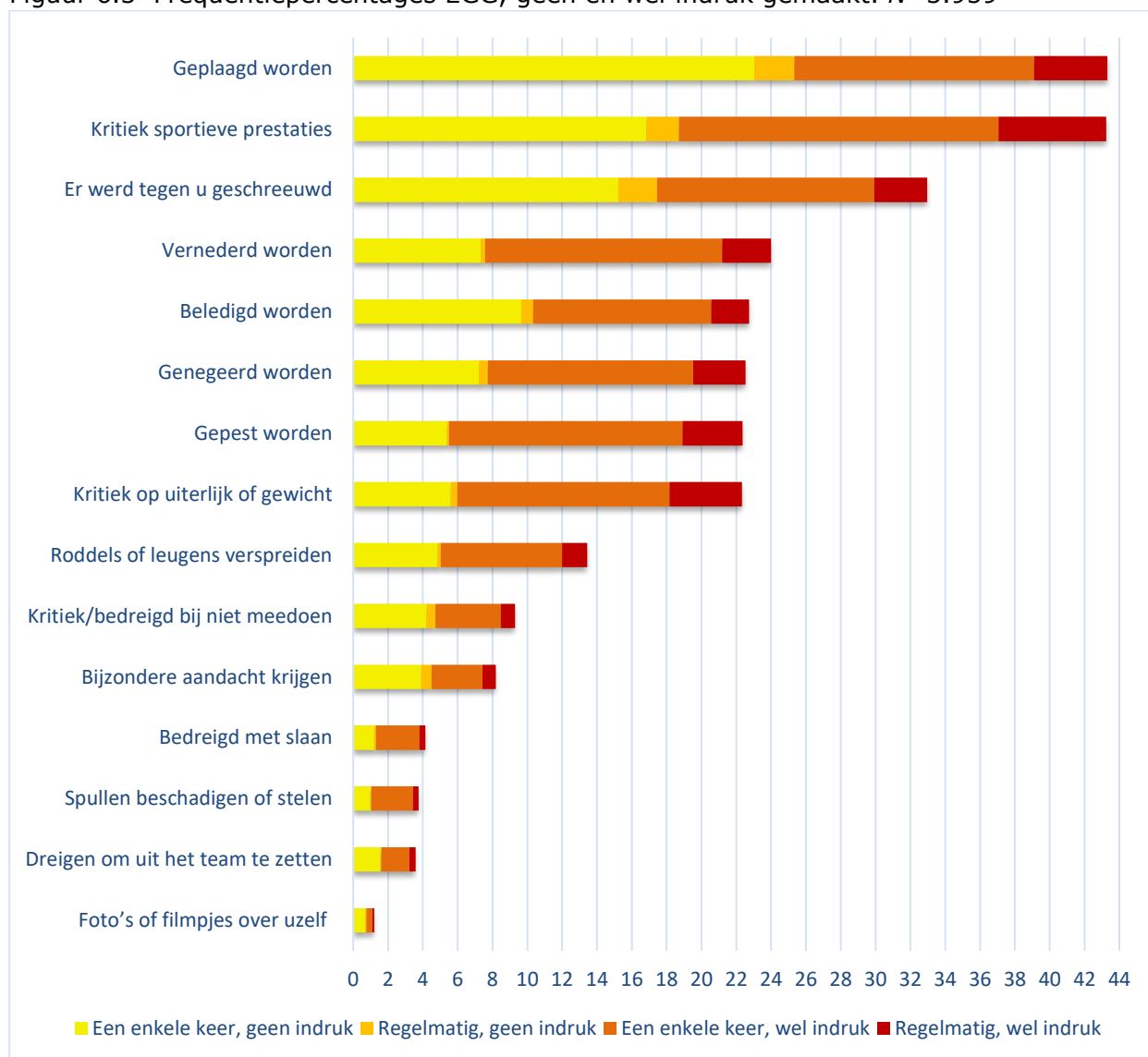

6.3 Aard en frequentie van de prevalentie

De figuren 6.3, 6.4 en 6.5²⁰ geven de frequenties weer van de verschillende gebeurtenissen binnen respectievelijk emotioneel, lichamelijk en seksueel grensoverschrijdend gedrag. Van elke gebeurtenis is te zien in hoeverre dit een enkele keer of regelmatig voorkwam en of de gebeurtenis indruk heeft gemaakt of niet.

De totale balk per gebeurtenis geeft aan bij welk percentage van de respondenten deze gebeurtenis voorkwam. Zo laat figuur 6.3 EGG zien dat bijna 45% wel eens geplaagd is (totale balk). Bij 23% kwam dit een enkele keer voor en maakte het geen indruk (gele deel van de balk, bij 2% kwam het regelmatig voor en maakte het geen indruk (licht oranje deel van de balk), bij 14% kwam het een enkele keer voor en maakte het wel indruk (oranje deel van de balk) en bij 4% kwam plagen regelmatig voor en maakte het wel indruk (rode deel van de balk). De gebeurtenis die het meeste voorkwam staat bovenaan in de figuur en de gebeurtenis die het minste voorkwam staat onderaan.

Figuur 6.3 Frequentiepercentages EGG, geen en wel indruk gemaakt. N=3.959

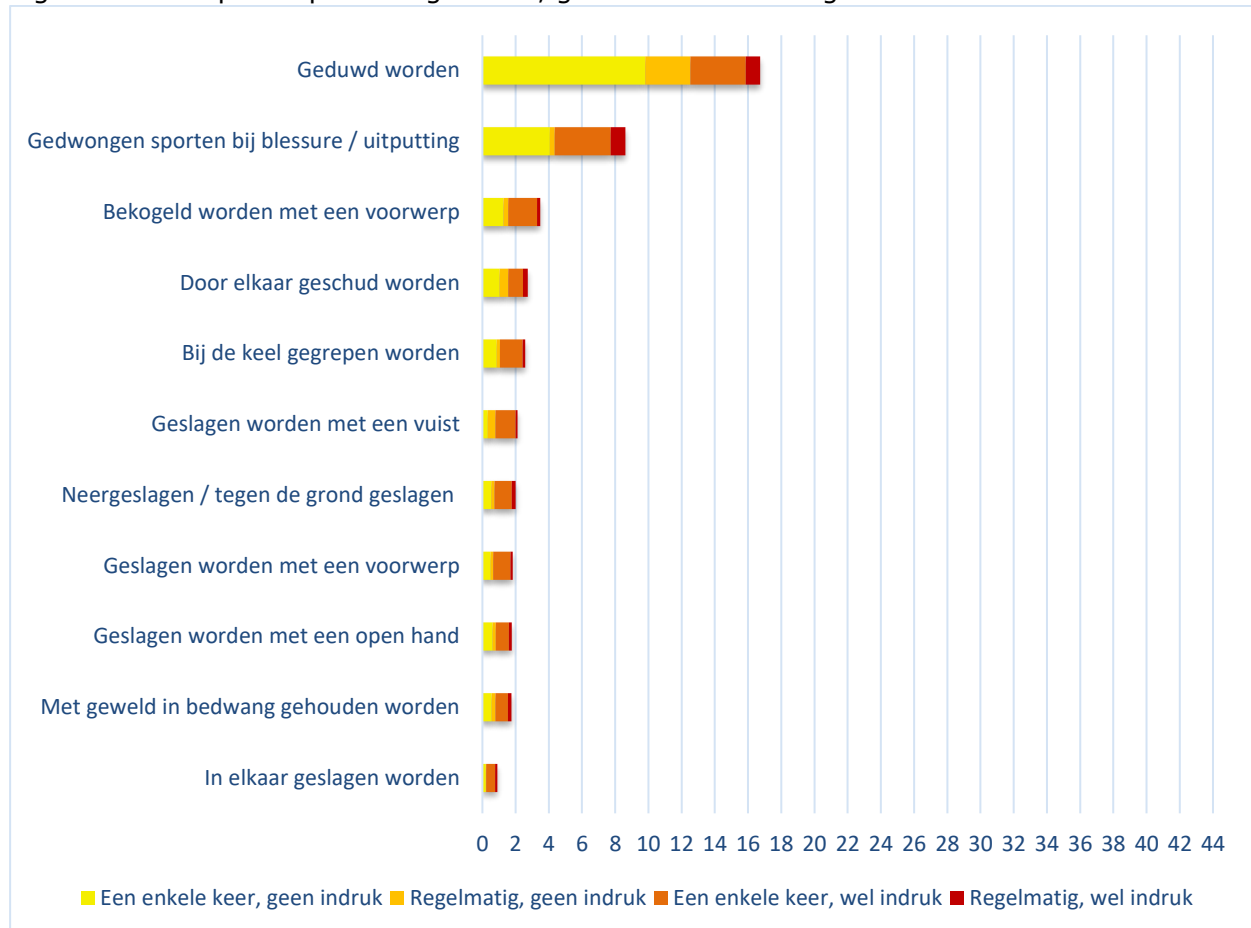

²⁰ De tabellen met percentages zijn toegevoegd in bijlage A.3

In figuur 6.4 zijn de gebeurtenissen van LGG te zien. We zien dat bijna 17% wel eens geduwd is (bovenste totale balk). Bij 9% kwam dit een enkele keer voor en maakte het geen indruk (gele deel van de balk, bij 2% kwam het regelmatig voor en maakte het geen indruk (licht oranje deel van de balk), bij ruim 3% kwam het een enkele keer voor en maakte het wel indruk (oranje deel van de balk) en bij 1% kwam duwen regelmatig voor en maakte het wel indruk (rode deel van de balk). Geduwd worden werd het meeste genoemd, in elkaar geslagen worden het minste.

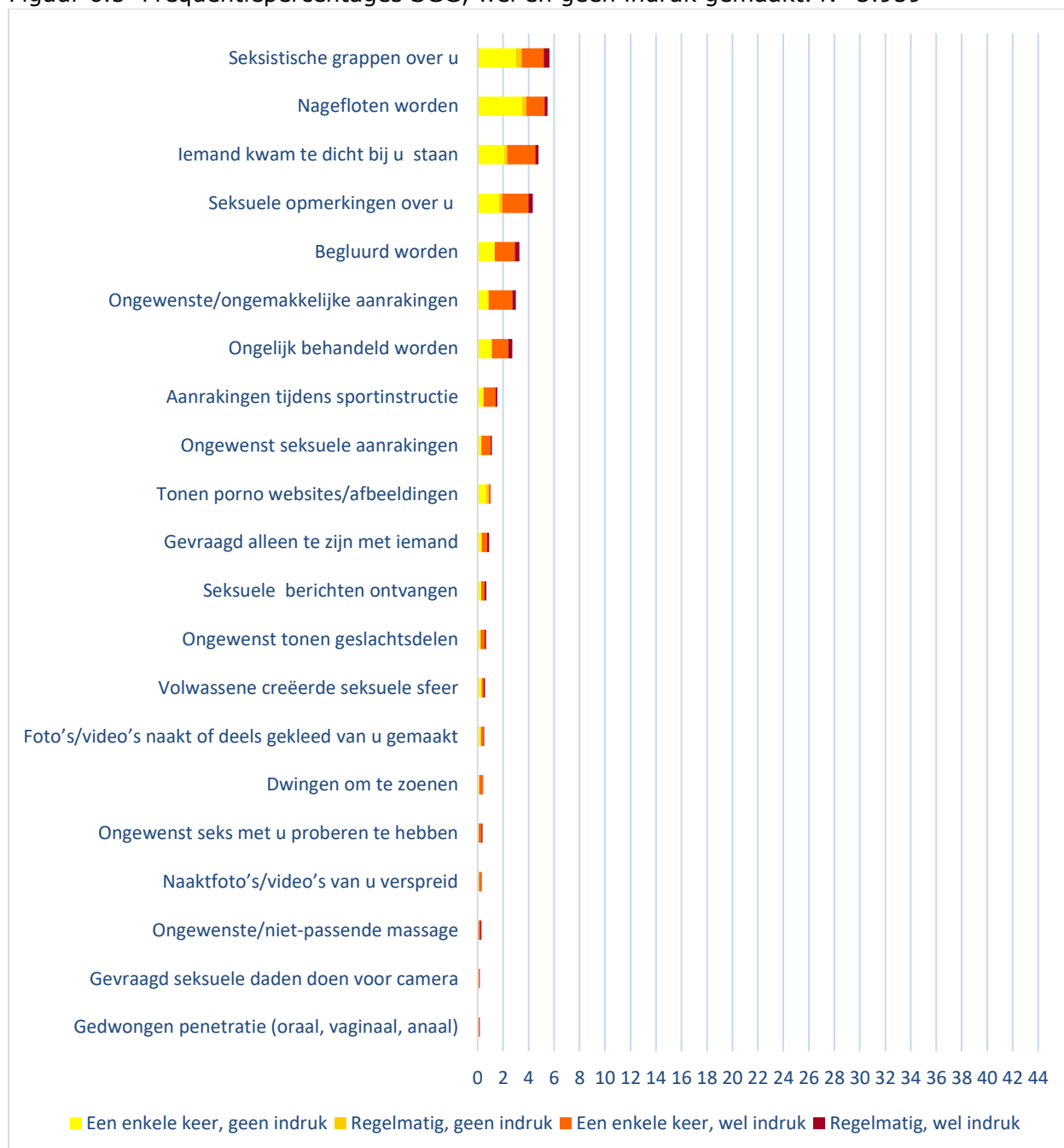
Figuur 6.4 Frequentiepercentages LGG, geen en wel indruk gemaakt. $N=3.959$

Figuur 6.5 geeft een beeld van de gebeurtenissen binnen SGG, van de mate van voorkomen en de indruk een gebeurtenis gemaakt heeft. Ruim 5% heeft weleens meegemaakt dat seksistische grappen over hem of haar gemaakt werden (bovenste totale balk). Bij 3% kwam dit een enkele keer voor en maakte het geen indruk (gele deel van de balk, bij 0,5% kwam het regelmatig voor en maakte het geen indruk (licht oranje deel van de balk), bij bijna 2% kwam het een enkele keer voor en maakte het wel indruk (oranje deel van de balk) en bij 0,5% kwamen seksistische grappen regelmatig voor en maakte het wel indruk (rode deel van de balk). Seksistische grappen werd het meest genoemd, gedwongen penetratie het minste.

Figuur 6.5 Frequentiepercentages SGG, wel en geen indruk gemaakt. $N=3.959$

In de figuren 6.3, 6.4 en 6.5 valt een aantal zaken op, zoals:

1. De mate waarin gebeurtenissen wel of geen indruk maken verschilt per gebeurtenis. Bijvoorbeeld: 'Geplaagd worden' en 'Kritiek op sportieve prestaties' komt in totaal ongeveer evenveel voor, maar het aandeel dat indruk heeft gemaakt is voor 'Kritiek op sportieve prestaties' aanzienlijk groter. Ook bij (onder andere) 'Vernederd worden', 'Gepest worden' en 'Kritiek op uiterlijk of gewicht' is te zien dat het aandeel dat het indruk heeft gemaakt aanzienlijk groter is (Figuur 6.3).
2. Bij de meeste gebeurtenissen is het aandeel 'Regelmatig' kleiner (licht oranje en rood) ten opzichte van 'Een enkele keer' (geel en oranje), ongeacht of de gebeurtenis indruk heeft gemaakt.
3. De meeste gebeurtenissen betreffen emotioneel grensoverschrijdend gedrag. Doordat de horizontale as bij Figuren 6.3, 6.4 en 6.5 dezelfde schaal hebben (44%) zijn de verschillende frequentiepercentages tussen EGG, LGG en SGG goed te vergelijken.

6.4 Ernstscore index van de gebeurtenissen

Vervelende gebeurtenissen kunnen een enkele keer of regelmatig zijn voorgekomen, waarbij ze wel of geen indruk gemaakt kunnen hebben. In paragraaf 6.3 hebben we gezien dat bepaalde gebeurtenissen en/of ervaringen meer indruk maken dan andere en dat hier een samenhang is met hoe ernstig men de gebeurtenissen ervaart.

Vanwege de brede definitie van grensoverschrijdend gedrag is het gedrag in de onderzoeksresultaten verder ingedeeld naar verschillende ernstcategorieën/niveaus. Op basis van de frequentie van gebeurtenissen, mate van indruk en het oordeel van NOC*NSF-experts zijn drie ernstniveaus opgesteld: Mild, Matig en Ernstig. De opbouw van de ernstscores is toegevoegd in Bijlage A.2.

In deze index wordt rekening gehouden met drie elementen:

- Het oordeel van de NOC*NSF-experts over de gebeurtenissen
- De frequentie van de gebeurtenissen (een enkele keer of regelmatig)
- De ervaring van de respondent met de gebeurtenissen: heeft een gebeurtenis indruk gemaakt of niet?²¹

Door deze drie elementen te combineren is de ernstscore index opgebouwd uit expertise, de frequentie van een gebeurtenis en of de vervelende gebeurtenis indruk heeft gemaakt op de respondent.

²¹ Deze index is gebaseerd op de methode in het onderzoek van Vertommen et al. (2016). In het huidige onderzoek is ook de mate van indruk die vervelende gebeurtenissen op de respondent hebben gemaakt in de index meegenomen, wat de index een nieuwe indeling geeft t.o.v. Vertommen (Figuur 6.6).

Figuur 6.6 Ernstscore index GOG naar ernstscore, frequentie en mate van indruk.

	Een enkele keer, geen indruk	Regelmatig, geen indruk	Alle gebeurtenissen die indruk maakten
Ernstscore 0,5	1 Mild	1 Mild	2 Matig
Ernstscore 1	1 Mild	2 Matig	3 Ernstig
Ernstscore 2	3 Ernstig	3 Ernstig	3 Ernstig

Tabel 6.5 en figuur 6.7 laten het aantal gebeurtenissen per ernstscore per type GOG zien. Het gaat hier om minimaal één gerapporteerde gebeurtenis die Mild, Matig of Ernstig is (met uitzondering van de 'Geen' categorie). Hier komt naar voren dat:

- 32,2 procent geen EGG heeft gerapporteerd. 32,3 procent rapporteert een milde vorm van EGG. 13,5 procent rapporteert een matige en een 22 procent een ernstige vorm van EGG.
- 76,3 procent heeft geen LGG gerapporteerd. 9,8 procent rapporteert een milde vorm van LGG, 1,1 procent een matige en een 12,7 procent een ernstige vorm van LGG. Opvallend hier is dat de categorie 'matig' klein is (1,1 procent).
- 84,5 procent heeft geen SGG gerapporteerd. 7,7 procent rapporteert een milde vorm van SGG, 0,9 procent een matige en een 6,9 procent een ernstige vorm van SGG. Net zoals bij LGG is ook hier opvallend dat de categorie 'matig' klein is (1,1 procent). De categorie 'ernstig' is met 274 absolute gevallen (6,9 procent) relatief hoog vergeleken met de categorieën mild en matig.

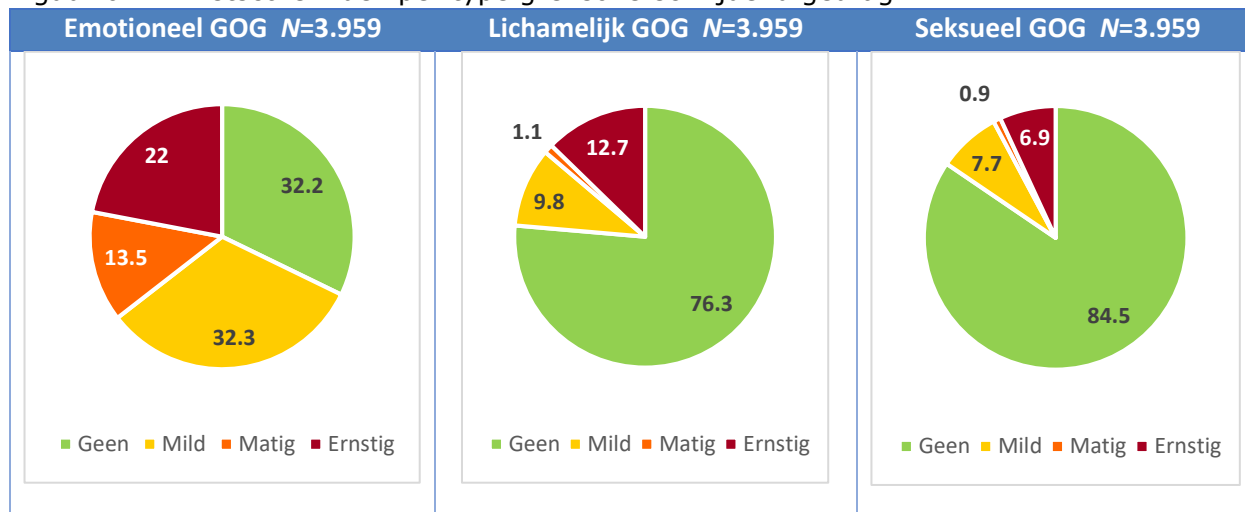
Tabel 6.2 Minimaal één gebeurtenis per type GOG naar ernstscore. N=3.959

	Emotioneel		Lichamelijk		Seksueel	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Geen	1.276	32,2	3.022	76,3	3.344	84,5
Mild	1.277	32,3	389	9,8	304	7,7
Matig	536	13,5	46	1,1	36	0,9
Ernstig	870	22	503	12,7	274	6,9
Totaal	3.959	100	3.959	100	3.959	100

Bovenstaande cijfers zijn in figuur 6.7 in taartdiagrammen weergegeven. Het aandeel ernstige gebeurtenissen is het hoogste bij EGG en het laagste bij SGG. Bij EGG is ongeveer een derde van de gebeurtenissen matig of ernstig, terwijl dat bij LGG bijna 14% is en bij SGG 8%.

Figuur 6.7 Ernstscore index per type grensoverschrijdend gedrag

Tabel 6.6 en figuur 6.8 tonen het gerapporteerde GOG, maar dan zonder de groep die geen gebeurtenissen heeft meegemaakt (groene deel). Van de gerapporteerde gebeurtenissen EGG (67,8 procent) is ongeveer de helft mild (47,6 procent). Een derde (32,4 procent) is ernstig en een vijfde (20 procent) matig.

Van de gerapporteerde gebeurtenissen LGG (23,7 procent) is meer dan de helft ernstig (53,6 procent). Hierna volgen de milde gebeurtenissen (41,5 procent). Slechts een klein deel (4,9 procent) geldt als matig.

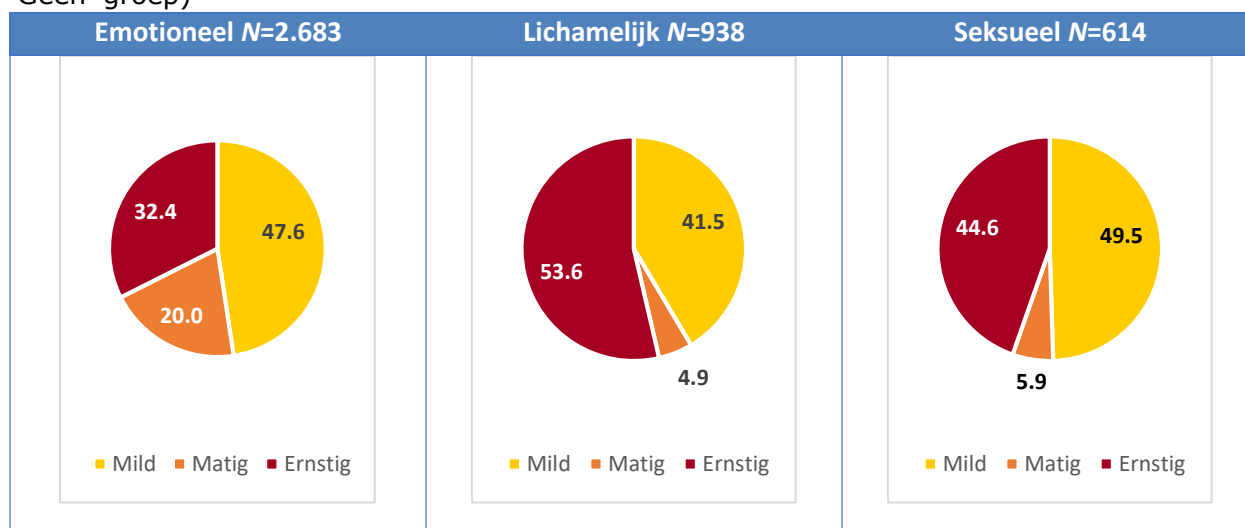
Bij de gerapporteerde gebeurtenissen SGG (15,5 procent) betreft het vooral milde gebeurtenissen (het meest/de helft; 49,5 procent) en ernstige gebeurtenissen (iets minder dan de helft; 44,6 procent). Het aandeel 'matig' gebeurtenissen (5,9 procent) is klein.

Tabel 6.3 Ernstscore index grensoverschrijdend gedrag – exclusief de 'Geen' groep

	Emotioneel GOG		Lichamelijk GOG		Seksueel GOG	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Mild	1.277	47,6	389	41,5	304	49,5
Matig	536	20,0	46	4,9	36	5,9
Ernstig	870	32,4	503	53,6	274	44,6
Totaal	2.683	100	938	100	614	100

Figuur 6.8 Ernstscore index binnen het ervaren grensoverschrijdend gedrag (exclusief de 'Geen' groep)

In dit hoofdstuk zijn de algemene prevalentiecijfers van gebeurtenissen en de ernstscore index voor EGG, LGG en SGG besproken. In de hoofdstukken 7, 8 en 9 wordt in meer detail ingegaan op een specifieke ervaring of gebeurtenis. Respondenten is gevraagd van elk type GOG **de meest ingrijpende ervaring of (reeks van) gebeurtenis** in gedachten te houden en hier vragen over te beantwoorden. Zo creëren we een verdieping op de ervaringen en perceptie van de respondent die hebben aangegeven EGG, LGG en SGG te hebben meegemaakt.

7 Verdieping op emotioneel grensoverschrijdend gedrag

In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op emotioneel grensoverschrijdend gedrag, door de prevalentiecijfers en ernstscores voor EGG uit te splitsen naar kenmerken van de sporters (7.1). Vervolgens wordt in 7.2 de perceptie van sporters op grensoverschrijdend gedrag besproken.

7.1 Prevalentie en ernstscore naar subgroepen

In tabel 7.1 zijn de percentages van de prevalentiecijfers en ernstscores, zoals reeds besproken in H6, uitgesplitst naar geslacht, leeftijd, etniciteit, deelname aan sport voor kinderen met een beperking en hoogst behaalde sport- en wedstrijd-niveau. De getallen in deze tabel betreffen rijpercentages van het totaal van een (sub)groep. Deze staan in de kolom N. De prevalentiepercentages in de kolom 'Totaal' betreffen alle gebeurtenissen, dus zowel gebeurtenissen die indruk hebben gemaakt als gebeurtenissen die geen indruk hebben gemaakt. De percentages in de kolom 'Indruk' betreffen alleen de gebeurtenissen die wel indruk hebben gemaakt.

Weergave statistisch significante verschillen

Statistisch significante verschillen worden bij 'Prevalentie' (Totaal en Indruk) verticaal tussen subgroepen (bv. vergelijk Vrouw met Man) aangeduid met letters in subscript: a , b , c . Als subgroepen hetzelfde subscript hebben (bv. a , a) dan is er geen sprake van een significant verschil tussen deze groepen. Zijn de subscripts anders (bv. a , b) dan verschillen de subgroepen wel significant van elkaar²². Door percentages te vergelijken met het totale percentage in de onderste rij wordt duidelijk of het verschil voor de subgroep naar boven of naar beneden afwijkt.

Bijvoorbeeld: De totale prevalentie EGG voor vrouwen is in tabel 7.1 63,3% en voor mannen 72,1%. Het percentage voor vrouwen heeft het subscript a en het percentage voor mannen heeft het subscript b . De subscripts zijn verticaal verschillend, dus de prevalentie van EGG voor vrouwen en mannen verschilt significant van elkaar. Verder zien we dat het percentage van vrouwen met 63,3% lager uitvalt dan het totale 67,8% en het percentage mannen valt met 72,1% juist hoger uit dan 67,8%. Vrouwen rapporteren dus gemiddeld minder en mannen meer EGG.

Statistisch significante verschillen worden bij 'Ernstscore' (Mild, Matig, Ernstig) horizontaal op dezelfde wijze aangeduid met de subscripts (bv. vergelijk bij Vrouw Mild, Matig en Ernstig met elkaar). In tabel 7.1 is bijvoorbeeld te zien dat 23,1 procent van de vrouwen een Mild e ernstscore heeft, 13,5 procent van de vrouwen een Matige en 26,7 van de vrouwen hebben een Ernstige ernstscore. De subscripts zijn horizontaal verschillend (a , b , c) dus vrouwen hebben significant vaker een Ernstige EGG score dan dat ze een Matige of Milde ernstscore hebben.

Ook in de hoofdstukken 8 en 9 (tabellen 8.1 en 9.1) worden de statistisch significante verschillen op deze manier weergegeven.

²² Significantiëniveau van $p < 0.05$ op basis van proporties in een chi-kwadraat toets met Bonferroni correctie.

Opvallend in tabel 7.1 is dat mannen met 72,1 procent vaker een EGG rapporteren dan vrouwen met 63,3 procent dat doen. De gebeurtenissen die indruk hebben gemaakt liggen voor mannen met 44,7 procent en voor vrouwen met 47,9 procent dicht bij elkaar. Ook hier is het verschil tussen deze subgroepen significant, maar het is interessant om te zien dat hier juist de vrouwen vaker een EGG rapporteren dan mannen. Dit is dus een omgekeerd effect ten opzichte van de totale EGG.

Geslacht heeft tevens een interactie-effect met ernstscore: 41,1 procent van de mannen heeft een aanzienlijk hogere ernstscore dan vrouwen (23,1 procent) voor de categorie 'Mild', maar 26,7 procent van de vrouwen heeft juist een hogere ernstscore dan mannen (17,3 procent) voor de categorie 'Ernstig'. Zo zien we dat mannen meer EGG meemaken en dat het vaker om een ernstige gebeurtenis gaat. Verder zien we dat mensen die nu jonger zijn vaker EGG melden en dat mensen die sport voor jeugdigen met een beperking deden dat ook vaker melden. Daarbij was het aandeel ernstige gebeurtenissen wel lager. Degenen die op nationaal of internationaal niveau sport beoefenden hadden ook meer te maken met EGG dan degenen die op lager niveau sportten.

Tabel 7.1 Percentages prevalentie en ernstscores EGG. $N=3.959$

	N	Prevalentie %		Ernstscore %		
		Totaal	Indruk	Mild	Matig	Ernstig
Geslacht						
Vrouw	1.950	63,3 _a	47,9 _a	23,1 _a	13,5 _b	26,7 _c
Man	2.009	72,1 _b	44,7 _b	41,1 _a	13,6 _b	17,3 _c
Leeftijd						
18-24 jaar	874	73,3 _a	48,3 _a	38,8 _a	13,7 _{a,b}	20,8 _b
25-34 jaar	1.276	70,6 _a	49,5 _a	32,3 _{a,b}	15 _b	23,3 _{a,b}
35-44 jaar	1.062	64,8 _b	44,7 _{a,b}	30,1 _a	13,3 _a	21,4 _a
45-50 jaar	747	60,6 _b	40,8 _b	27,7 _a	11,1 _a	21,8 _a
Etniciteit						
Onbekend	405	65,4 _a	43 _a	33,8 _a	13,6 _a	18 _a
Nederlands	3.160	67,8 _a	47,3 _a	31,2 _a	13,9 _{a,b}	22,7 _b
Westers, niet NL	202	67,8 _a	41,6 _a	37,1 _a	9,9 _a	20,8 _a
Niet westers, niet NL	191	72,8 _a	41,6 _a	41,6 _a	11,1 _a	20 _a
Sporten met een beperking						
Uitsluitend	14	78,6 _a	71,4 _a	21,4 _a	50 _b	7,1 _a
Niet uitsluitend	46	75,6 _a	43,5 _{a,b}	46,7 _a	13,3 _a	15,6 _a
Nee	3.888	67,8 _a	46,3 _b	32,2 _a	13,4 _a	22,2 _a
Sport- en wedstrijdniveau						
Recreatief	900	53,6 _a	36,9 _a	22,8 _a	12,1 _b	18,7 _b
Lokaal	1.291	68,1 _b	45,5 _b	32,3 _{a,b}	12,3 _b	23,5 _a
Regionaal	1.321	74 _c	51,4 _c	35,9 _a	15,3 _a	22,8 _a
Nationaal	374	76,5 _c	51,2 _{b,c}	39,8 _a	14,4 _a	22,2 _a
Internationaal	73	80,8 _{b,c}	58,9 _{b,c}	44,4 _a	16,7 _a	19,4 _a
Totaal	3.959	67,8	46,3			

7.2 Perceptie van sporters op grensoverschrijdend gedrag

Met de volgende vragen is in de vragenlijst ingegaan op de perceptie van sporters op emotioneel grensoverschrijdend gedrag, door te vragen naar een specifieke ervaring van een respondent. Men is gevraagd om de ervaring (of reeks van gebeurtenissen waar deze ervaring uit bestaat) die het meest ingrijpend voor hen is geweest in gedachten te houden. In totaal is aan 46,3 procent ($N=1.832$)²³ van de respondenten gevraagd de meest ingrijpende ervaring in gedachten te houden. Deze respondenten hebben eerder in de vragenlijst aangegeven minimaal één emotionele gebeurtenis te hebben meegemaakt die tevens indruk heeft gemaakt.

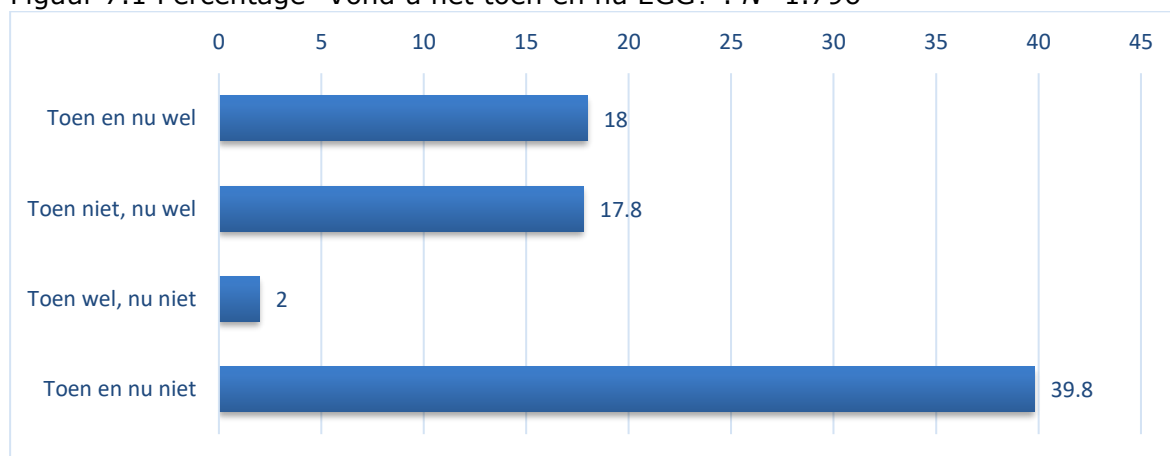
Om meer inzicht te krijgen in hoe de respondent toen over de gebeurtenis dacht en hoe men er nu over denkt is gevraagd of men het toen EGG vond en of men het nu EGG vindt. 22,4 procent ($N=403$) weet niet zeker of men het toen EGG vond of nu EGG vindt. 36 respondenten wilden geen antwoord geven op deze vraag. In Figuur 7.1 is te zien dat 18 procent ($N=324$) van $N=1.796$ het toen EGG vond en dat nu nog steeds vindt.

39,8 procent ($N=714$) vond het toen en nu geen EGG. Ondanks dat deze groep mensen dus heeft aangegeven wel een vervelende ervaring te hebben gehad die indruk heeft gemaakt, geeft men ook aan het toen en nu niet als EGG te ervaren. Hier wordt duidelijk dat er een discrepantie kan zijn tussen gedefinieerd GOG en de ervaring van de respondent: zelfs als de respondent aangeeft dat de ervaring indruk heeft gemaakt kan het zo zijn dat men het niet als grensoverschrijdend gedrag ziet.

Slechts 2 procent ($N=35$) vond het toen wel en nu geen EGG meer.

Opvallend is dat 17,8 procent van de respondenten ($N=319$) aangeeft het toen niet, maar nu wel EGG te vinden. Dit duidt erop dat deze respondenten nu anders tegen de ervaring of gebeurtenissen aankijkt dan dat ze tijdens hun jeugd jaren deden.

Figuur 7.1 Percentage "Vond u het toen en nu EGG?". $N=1.796$

De meest ingrijpende ervaring kan uit een enkele gebeurtenis bestaan, maar het kan ook om een reeks van specifieke gedragingen of gebeurtenissen gaan. Hoe men over deze specifieke gedragingen of gebeurtenissen toen en nu denkt is te zien in Figuur 7.2. Hier is voor elke gebeurtenis binnen EGG aangegeven of men het toen EGG vond en nu EGG vindt.

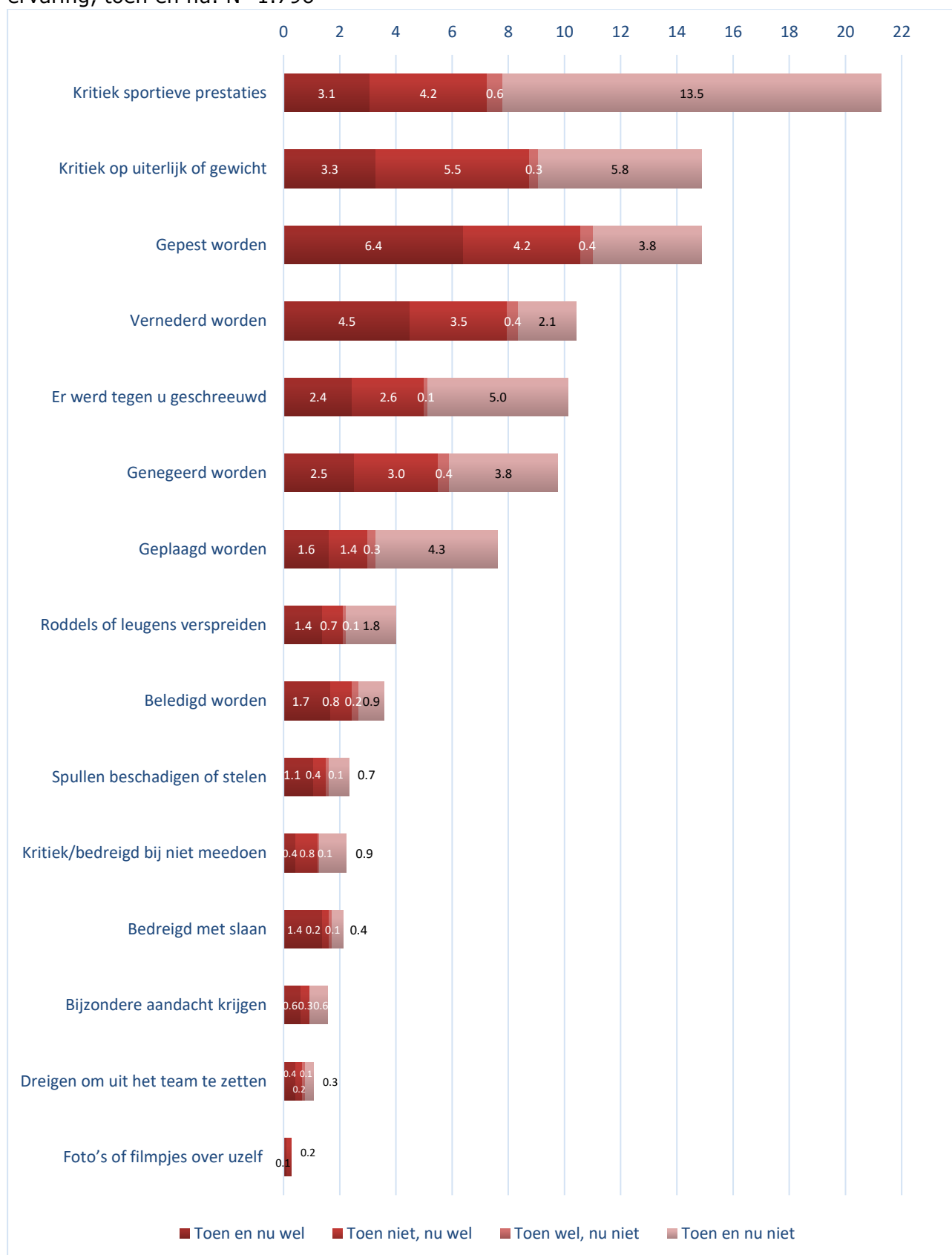
²³ Zie tabel 6.1.

Deze figuur laat de ontwikkeling in de ervaring van de gebeurtenissen zien. Er zijn weinig gebeurtenissen die mensen destijds wel en nu niet meer grensoverschrijdend vinden. Vaker komt het voor dat mensen het zowel destijds als nu geen grensoverschrijdend gedrag vinden. Bij kritiek op sportieve prestaties komt dat het meest voor. Bij vernederd worden en gepest worden komt het het meest voor dat mensen dat toen en nu nog grensoverschrijdend vinden. De rode balkjes geven de verandering in perceptie weer: destijds vond met dat niet grensoverschrijdend, maar inmiddels wel. Bij kritiek op uiterlijk en gewicht en kritiek op de sportieve prestaties en genegeerd worden komt deze verandering van perspectief vaker voor dan het behoud van hetzelfde perspectief in de loop van de tijd.

Figuur 7.2 Percentages gebeurtenissen EGG die indruk maakten bij de meest ingrijpende ervaring, toen en nu. N=1.796

7.3 EGG naar sport en locatie

In Tabel 7.2 is te zien bij welke sport de meest ingrijpende ervaring heeft plaatsgevonden. De aantallen gebeurtenissen zijn gepercenteerd naar sport, zodat per sport het percentage ervaringen duidelijk wordt. Er is alleen gepercenteerd bij de sporten waar in de onderzoeksgroep 150 of meer beoefenaars van aanwezig waren, dit om te voorkomen dat de percentages op toeval berusten.

Tabel 7.2 Sporten waar de meest ingrijpende EGG gebeurtenissen plaatsvonden

	Rangorde sport meest beoefend	Sport totaal aantal keer beoefend	Aantal gebeurtenissen bij elke sport	Percentage gebeurtenissen binnen elke sport
Voetbal (veld/zaal (futsal))	1	1201	477	39,7
Hockey/rolstoelhockey	13	262	103	39,3
Handbal	17	175	63	36,0
Korfbal	18	167	60	35,9
Basketbal/rolstoelbasketbal	16	182	54	29,7
Volleybal (zaalvolleybal/beachvolleybal)	9	367	103	28,1
Paardensport	8	438	99	22,6
Danssport	5	712	132	18,5
Badminton	10	357	65	18,2
Gymnastiek/turnen	2	896	161	18,0
Judo	6	615	84	13,7
Atletiek	12	285	36	12,6
Vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)	11	294	35	11,9
Zwemsport (excl. waterpolo)	3	765	89	11,6
Tennis/rolstoeltennis	4	749	86	11,5
Fitness, individueel (binnen)	7	442	7	1,6
Fitness, groep: aerobics, spinning, zumba	15	185	10	5,4
Tafeltennis	19	153	8	5,2
Schaken	20	152	5	3,3
Schaatsen (lange baan/kunstrijden/shorttrack)	21	148	21	
Skiën/langlaufen/snowboarden	24	126	1	
Skeelers/skaten	22	136	1	
Hardlopen/joggen	14	230	1	
Zeilen/surfen	23	128	7	
Wielrennen/toerfietsen (inclusief handbiken)	25	105	8	
Waterpolo	26	78	24	
Honkbal/softbal	28	67	14	
Bowling	38	19	3	
Wandelsport	33	34	1	
Roeien	34	33	5	
Handboogschieten	36	24	3	
(Berg)klimsport (indoor/outdoor)	42	16	1	
Schietsport	40	17	1	
Rugby	46	12	3	
Dammen	29	49	1	

Alleen sporten met minimaal één gebeurtenis staan in de tabel. De cijfers in de kolom 'Rangorde sport beoefend' geven aan welke sport het meest wordt beoefend (1 = voetbal, 2 = gymnastiek, etc.). De kolom 'Sport totaal beoefend' is het aantal respondenten dat heeft aangegeven deze sport te hebben beoefend tijdens de jeugd jaren. De kolom 'Aantal gebeurtenissen' is het aantal gerapporteerde meest ingrijpende gebeurtenissen. De rechter kolom 'Percentage gebeurtenissen binnen elke sport' toont het percentage meest ingrijpende ervaringen binnen elke sport.

Zo wordt duidelijk dat de meest beoefende sporten in verhouding niet per se de sporten zijn in verhouding met de hoogste aantallen EGG. Na voetbal (39,7 procent) hebben bijvoorbeeld Hockey (39,3 procent) en Handbal (36 procent) de hoogste percentages EGG, terwijl bij Gymnastiek (18 procent) relatief gezien veel minder EGG voorkomt.

De ervaring of gebeurtenissen bij de ervaring kan op een enkele plek hebben plaatsgevonden, maar ook op meerdere plekken. Respondenten konden bij de vraag waar de gebeurtenis plaatsvond dan ook meerdere antwoorden geven. In tabel 7.3 is te zien dat het merendeel van de gebeurtenissen op het sportterrein plaatsvindt (75,8 procent). Ook de sportkleedkamer (30,5 procent) en een openbare ruimte (13,1 procent) worden vaak genoemd.

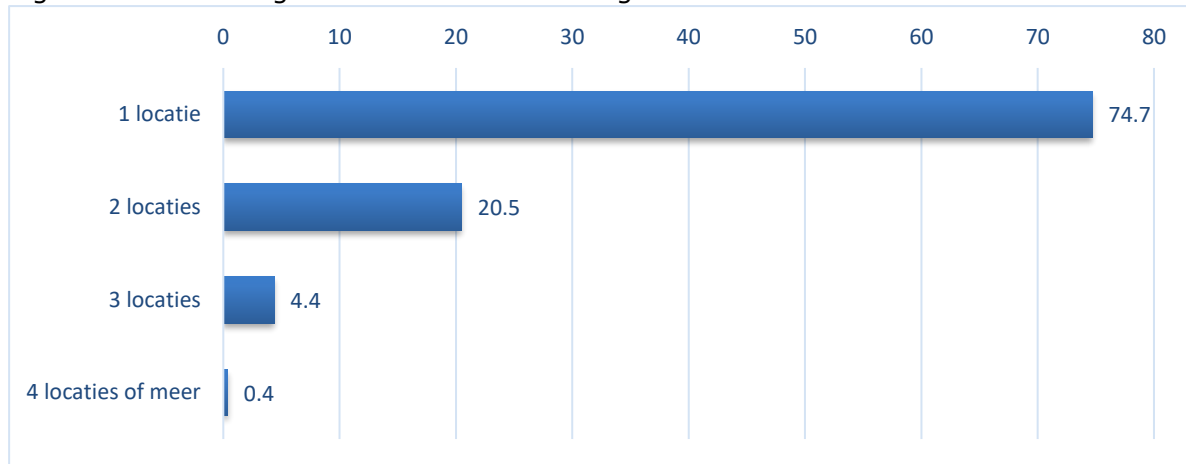
Tabel 7.3 Locatie van de EGG gebeurtenis. N=1.832

Waar vond deze vervelende gebeurtenis plaats? <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>	Aantal	%
Sportterrein	1.389	75,8
Sportkleedkamer	558	30,5
Bij mij thuis	35	1,9
Bij de persoon thuis	15	0,8
Openbare ruimte	240	13,1
Het heeft online / digitaal plaatsgevonden	24	1,3
Andere plek	52	2,8
Wil ik niet zeggen	66	3,6

De meerderheid (Figuur 7.3) geeft aan dat de ervaring op een enkele locatie heeft plaatsgevonden (74,7 procent). In 20,5 procent gaat het om 2 locaties en 4,4 procent geeft aan dat het om drie locaties gaat. 0,4 procent van de mensen rapporteert dat de ervaring op 4 of meer locaties heeft plaatsgevonden.

Figuur 7.1 Percentage aantal locaties van de gebeurtenis. $N=1.832$

7.4 EGG: leeftijd en delen van ervaring

Tabel 7.4 laat zien hoe oud men was toen de ervaring of gebeurtenis begon en stopte. Bij 1,3 procent begon het in de leeftijd van 0-5 jaar. Bij 0,3 procent stopte het ook weer toen zij 0-5 jaar waren. Bij 52,1 procent begon het toen ze 6-11 jaar waren en bij 46,7 procent begon het toen ze 12-17 jaar waren. Bij 14,9 procent ging het door tot na hun 18^e leeftijd, dit is inclusief ruim 3 procent waarbij het nog niet gestopt is.

Tabel 7.4 Leeftijd sporter toen het EGG begon en stopte. $N=1.769$

Hoe oud was u toen het begon en stopte?	% Begonnen	% Gestopt
0-5 jaar	1,3	0,3
6-11 jaar	52,1	31,2
12-17 jaar	46,7	53,6
18 jaar en ouder	-	11,7
Het is niet gestopt	-	3,2

Ruim 60 procent heeft het toen of daarna aan iemand verteld (tabel 7.5). Wat opvalt is dat 41,9 procent van de respondenten het nooit aan iemand heeft verteld. Hierbij is het mogelijk dat men vond niets te hoeven vertellen als men het toen en nu geen GOG vond. Hetzelfde geldt voor de respondenten die het toen niet, maar nu wel GOG vinden.

Tabel 7.5 Op dat moment, achteraf of nooit verteld. $N=1.776$

Hebt u het aan iemand verteld?	Aantal	%
<i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>		
Ja, ik heb het toen aan iemand verteld.	717	40,3
Ja, ik heb het achteraf aan iemand verteld.	364	20,5
Nee, ik heb het nooit aan iemand verteld.	744	41,9

Degenen die op het moment zelf over de gebeurtenis EGG verteld hebben, deden dat vooral aan iemand in hun naaste omgeving zoals hun ouders of aan iemand van de sportvereniging. Degenen die het achteraf verteld hebben, deden dat ook aan ouders, maar ook aan iemand anders in hun omgeving zoals vrienden.

Tabel 7.6 Op het moment zelf of achteraf verteld. $N=1.028$

Aan wie hebt u het verteld? <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>	Op moment zelf		Achteraf	
	Aantal	%	Aantal	%
Iemand in uw naaste omgeving, bv. vader, moeder, oma, opa, tante, oom...	598	33,7	277	15,6
Iemand anders in uw omgeving, bv. broer, zus, vriend(je), vriendin(netje)...	161	9,1	124	7,0
Iemand van de sportclub/sportvereniging	261	14,7	74	4,2
Iemand van de sportbond	12	0,7	4	0,2
Een andere organisatie in de sport, bv. Vertrouwenspunt Sport, Centrum Veilige Sport, Meldpunt...	1	0,1	0	0
Een buitenstaander (verdere familie of vriend(in), iemand op school, kinderoppas)	27	1,5	28	1,6
Politie, hulpverlening en/of advocaat	5	0,3	9	0,5
Anders	10	0,6	9	0,5

Bijna 80% van degenen die het verteld hebben vindt ook dat dat geholpen heeft.

Tabel 7.7 Vertellen heeft wel of niet geholpen. $N=1.028$

Heeft het geholpen het te vertellen?	Aantal	%
Ja	743	78,9
Nee	199	21,1
Wil niet zeggen (missing)	87	

7.5 Afloop van EGG

Bij de meeste respondenten stopte het EGG. In bijna een derde van de situaties waar het stopte was dat omdat de dader er zelf mee stopte. In ruim 20% van de gebeurtenissen zorgde de jeugdige sporter er zelf voor dat hij of zij niet meer in de buurt kwam om zo het EGG te vermijden. In iets meer dan 12% was het of degene aan wie het verteld was of een ander die zorgde dat het ophield.

Tabel 7.8 Reden van stoppen. $N=1.703$

Hoe stopte het?	Aantal	%
Er is aangifte gedaan bij de politie	3	0,1
Ik zorgde dat ik niet meer in de buurt kwam (bv. ik veranderde van sportclub, ik stopte met het beoefenen van deze sport)	380	22,3
Degene die het deed stopte er zelf mee / degenen die het deden stopten er zelf mee	556	32,7
Degene aan wie ik het vertelde, zorgde ervoor dat het ophield	176	10,4
Iemand anders zorgde ervoor dat het niet meer kon gebeuren	36	2,1
Andere reden	309	18,2
Weet ik niet meer	242	14,2

Er zijn nauwelijks gevolgen voor de daders geweest zoals Tabel 7.9 laat zien. Als de dader er iets van merkt dan gaat het meestal om een waarschuwing.

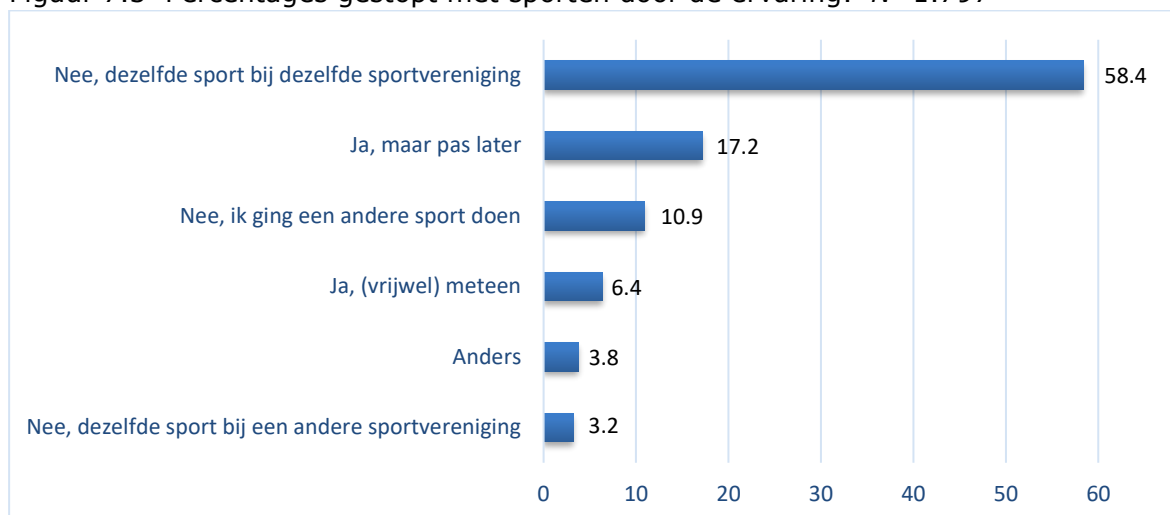

Tabel 7.9 Gevolgen voor de dader(s). $N=1.706$

Wat waren de gevolgen voor de perso(o)n(en) die het deden?	Aantal	%
<i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>		
De betrokkene(n) is/zijn geschorst door de sportvereniging	13	0,8
De betrokkene(n) heeft/hebben een terreinverbod gekregen	2	0,1
De betrokkene(n) is/zijn geweerd uit de sport	9	0,5
Er is een waarschuwing gegeven aan de betrokkene(n)	136	8,0
Er is een veroordeling gekomen na politieonderzoek	1	0,1
Er is een veroordeling gekomen na (sport)tuchtonderzoek	1	0,1
Een ander gevolg of andere maatregel	35	2,1
Geen gevolgen / geen maatregelen opgelegd	1.383	81,1
Weet ik niet meer	137	8,0

Sommige jeugdige sporters stoppen met sporten na het ervaren van EGG. Ruim 6% stopt dan meteen en nog eens 17% stopt later.

Figuur 7.3 Percentages gestopt met sporten door de ervaring. $N=1.797$

8 Verdieping op lichamelijk grensoverschrijdend gedrag

In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op lichamelijk grensoverschrijdend gedrag, door de prevalentiecijfers en ernstscores voor LGG uit te splitsen naar kenmerken van de sporters (8.1). Vervolgens wordt in 8.2 de perceptie van sporters op grensoverschrijdend gedrag besproken, waarna in 8.3 tot en met 8.5 besproken wordt waar het lichamelijk grensoverschrijdend gedrag plaatsvond, hoe oud de sporters toen waren en hoe het gedrag is gestopt.

8.1 Prevalentie en ernstscore naar subgroepen

In hoofdstuk 6 wordt duidelijk dat 23,7% van de jeugdige sporters een gebeurtenis van LGG heeft meegemaakt en dat bij 10,4% deze gebeurtenis indruk op de respondent heeft gemaakt. In tabel 8.1 is dit uitgesplitst naar geslacht, leeftijd, etniciteit, deelname aan sport voor kinderen met een beperking en naar het hoogst behaalde sport- en wedstrijd niveau.

Zo laat de tabel zien dat mannen (28,7%) meer dan vrouwen (18,5%) te maken hebben gehad met LGG. Dit zien we ook terug in de gebeurtenissen die indruk hebben gemaakt, dat is bij mannen 11,4% en bij vrouwen 9,3%. Het verschil tussen de groepen is hier wel een stuk kleiner (beiden rond de 10,4%), maar is wel significant verschillend. Wat betreft leeftijd is een trend te zien in hoe korter de gebeurtenis geleden is, dus hoe jonger de respondent nu nog is, hoe vaker LGG is gerapporteerd en hoe vaker dit ernstig was. Met name voor de leeftijdsgroep 18-24 jaar (29,9% en 13%) is het aantal gerapporteerde LGG significant hoger dan de leeftijdsgroepen 35-33 jaar (19,9% en 8,7%) en 45-50 jaar (19,9%). Er is geen statistisch significant verschil tussen jonge sporters met een verschillende etnische achtergrond.

Ook laten de cijfers geen statistisch verschil zien tussen kinderen die wel en die niet aan gehandicaptensport meededen.²⁴ Wel is een duidelijk statistisch significant verschil waarneembaar tussen de verschillende niveaus waarop kinderen sport beoefenden. Hoe hoger het niveau waarop zij actief waren, hoe vaker zij te maken hadden met LGG. Recreatief (16,8%) rapporteert lager dan het gemiddelde 23,7% en verschilt significant van lokaal (22,9%) en regionaal (25,5%). Nationaal (32,9%) en internationaal (42,5%) rapporteren juist boven het gemiddelde van 23,7% en dit is significant meer dan recreatief, lokaal en regionaal. Bij LGG die indruk maakten rapporteren nationaal (18,8%) en internationaal (19,2%) significant meer LGG dan recreatief (7,8%) en nationaal (18,8%) significant meer LGG dan de eerste drie niveaus. Bij de sporters op hoger niveau was de gebeurtenis ook vaker ernstig, bij nationaal betreft het significant meer ernstige (21,6%) gebeurtenissen dan bij mild (9,6%).

²⁴ Vanwege de kleine aantallen deelnemers aan gehandicaptensport moeten verschillen hier met terughoudendheid worden geïnterpreteerd.

Tabel 8.1 Percentages prevalentie en ernstscores LGG. $N=3.959$ ^{25, 26}

Geslacht	N	Prevalentie %		Ernstscores %		
		Totaal	Indruk	Mild	Matig	Ernstig
Vrouw	1.950	18,5 _a	9,3 _a	7,2 _a	0,8 _a	10,5 _a
Man	2.009	28,7 _b	11,4 _b	12,4 _a	1,5 _a	14,9 _a
Leeftijd						
18-24 jaar	874	29,9 _a	13 _a	12,4 _a	1,1 _a	16,4 _a
25-34 jaar	1.276	24,8 _{a,b}	10,1 _{a,b}	10,6 _{a,b}	1,6 _b	12,5 _a
35-44 jaar	1.062	19,9 _c	8,7 _b	8 _a	0,8 _a	11,1 _a
45-50 jaar	747	19,9 _{b,c}	9,9 _{a,b}	8 _a	0,8 _a	11,1 _a
Etniciteit						
Onbekend	405	23 _a	10,4 _a	7,2 _a	1,5 _{a,b}	14,3 _b
Nederlands	3.160	23,1 _a	10,2 _a	10 _a	1,1 _{a,b}	12 _b
Westers, niet NL	202	26,2 _a	12,3 _a	8,9 _a	1 _a	16,7 _a
Niet westers, niet NL	191	30,9 _a	11,5 _a	12,6 _a	2,6 _a	15,7 _a
Sporten met een beperking						
Uitsluitend	14	28,6 _a	28,6 _a	0 _a	0 _a	28,6 _a
Niet uitsluitend	46	35,6 _a	20 _a	6,7 _a	0 _{a,b}	28,9 _b
Nee	3.888	23,6 _a	10,2 _a	9,9 _a	1,2 _{a,b}	12,5 _b
Sport- en wedstrijdniveau						
Recreatief	900	16,8 _a	7,8 _a	6,4 _a	0,1 _b	10,3 _a
Lokaal	1.291	22,9 _b	9,5 _{a,b}	11,3 _a	1,1 _{a,b}	10,5 _b
Regionaal	1.321	25,5 _b	10,1 _{a,b}	10,7 _a	1,8 _b	13 _a
Nationaal	374	32,9 _c	18,8 _c	9,6 _a	1,9 _{a,b}	21,4 _b
Internationaal	73	42,5 _c	19,2 _{b,c}	11,1 _a	0 _a	30,6 _a
Totaal	3.959	23,7	10,4			

²⁵ De getallen in deze tabel betreffen percentages van de N van de subgroepen (kolom N). De prevalentiepercentages in de kolom 'Totaal' betreffen alle gebeurtenissen, dus zowel gebeurtenissen die indruk hebben gemaakt als gebeurtenissen die geen indruk hebben gemaakt. De percentages in de kolom 'Indruk' betreffen alleen de gebeurtenissen die wel indruk hebben gemaakt. De kolom 'N' betreft de totale N voor de betreffende subgroepen.

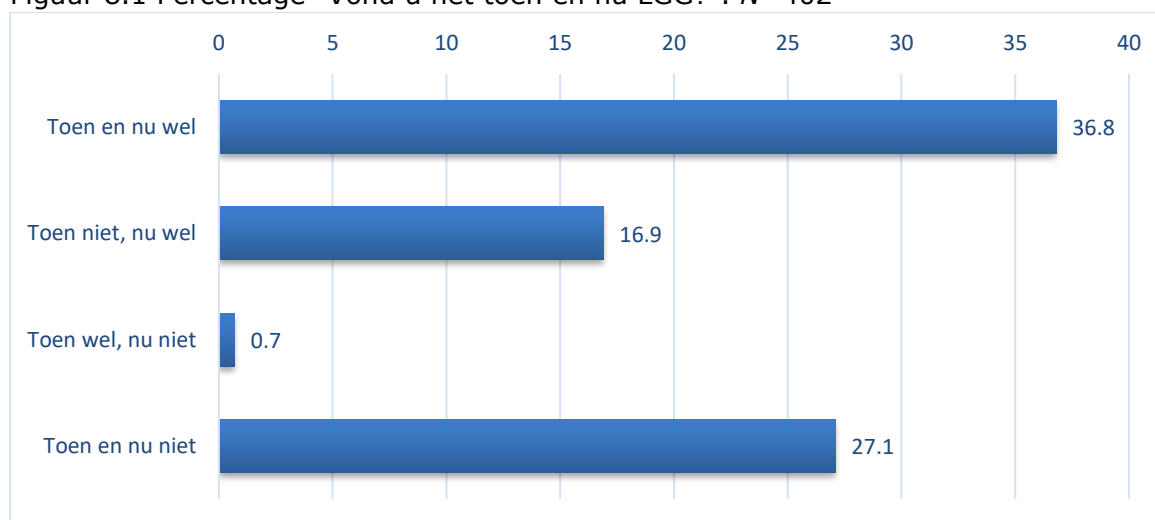
²⁶ Voor een toelichting op de wijze van weergave van de statistische verschillen verwijzen we naar paragraaf 7.1.

8.2 Perceptie van sporters op grensoverschrijdend gedrag

Of een gebeurtenis als lichamelijk ongewenst gedrag wordt beschouwd kan in de loop van de tijd veranderen. Figuur 8.1 laat zien dat ruim een derde van de mensen die zo'n gebeurtenis meemaakte het zowel toen als nu als lichamelijk ongewenst gedrag beschouwt. Ongeveer 17% vond het toen geen maar inmiddels wel lichamelijk ongewenst gedrag. Terwijl zo'n 27% het zowel toen als nu niet beschouwt als lichamelijk ongewenst gedrag.

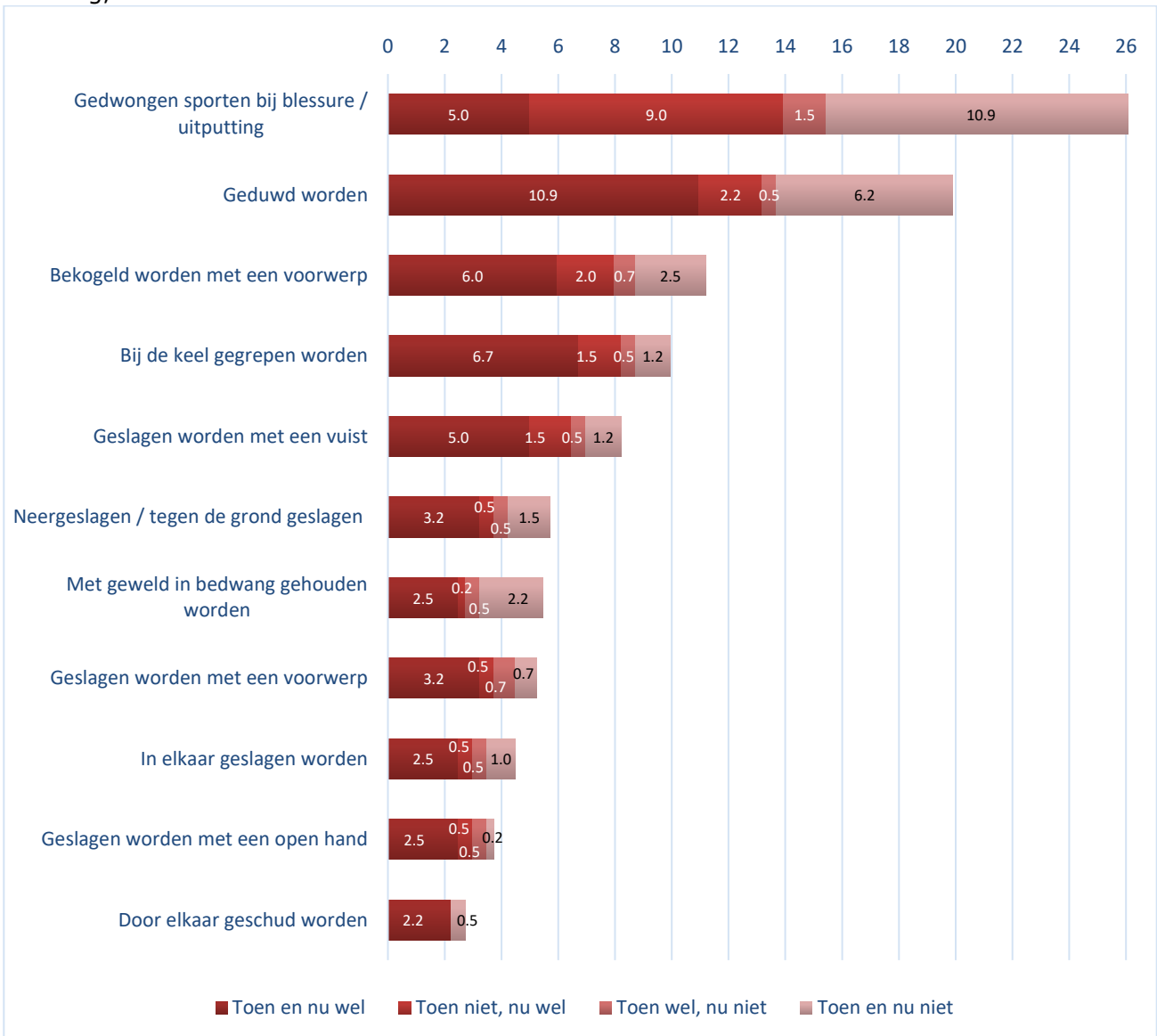
Figuur 8.1 Percentage "Vond u het toen en nu LGG?". $N=402$

Respondenten is gevraagd de meest ingrijpende gebeurtenis van LGG in gedachten te nemen. De meest ingrijpende ervaring kan ook bij LGG uit een enkele gebeurtenis bestaan, maar het kan ook om een reeks van specifieke gedragingen of gebeurtenissen gaan. Hoe men over deze specifieke gedragingen of gebeurtenissen toen en nu denkt is te zien in Figuur 8.2. Hier is voor elke LGG aangegeven of men het toen LGG vond en nu LGG vindt. Deze figuur laat de ontwikkeling in de ervaring van de gebeurtenissen zien. Er zijn weinig gebeurtenissen die mensen destijds wel en nu niet meer grensoverschrijdend vinden.

Figuur 8.2 Percentages gebeurtenissen LGG die indruk maakten bij de meest ingrijpende ervaring, toen en nu. *N*=402

8.3 LGG naar sport en locatie

Evenals bij EGG is gekeken bij welke sport het lichamelijk grensoverschrijdend gedrag plaatvond. Er is alleen naar het percentage gebeurtenissen binnen een sport gekeken wanneer 150 mensen of meer in de onderzoeksgroep deze beoefenden omdat anders de kans dat percentages prevalentie op toeval berusten te groot is.

Tabel 8.2 laat zien dat LGG het meeste voorkomt bij de sport die het meest beoefend wordt, namelijk voetbal. Er is een groot verschil tussen voetbal waar 9,5% van de jeugdige sporters met LGG te maken had en andere sporten die vaak beoefend worden zoals gymnastiek, judo en hockey. Bij deze sporten ligt het percentage LGG gebeurtenissen rond de 5%.

Tabel 8.2 Sporten waar de meest ingrijpende LGG gebeurtenissen plaatsvonden

	Rangorde sport meest beoefend	Sport totaal aantal keer beoefend	Aantal gebeurtenissen bij elke sport	Percentage gebeurtenissen binnen elke sport
Voetbal (veld/zaal (futsal))	1	1201	114	9,5
Handbal	17	175	16	9,1
Basketbal/rolstoelbasketbal	16	182	14	7,7
Vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)	11	294	20	6,8
Gymnastiek/turnen	2	896	48	5,4
Hockey/rolstoelhockey	13	262	13	5,0
Korfbal	18	167	8	4,8
Judo	6	615	27	4,4
Atletiek	12	285	12	4,2
Volleybal (zaalvolleybal/beachvolleybal)	9	367	15	4,1
Zwemsport (excl. waterpolo)	3	765	29	3,8
Paardensport	8	438	16	3,7
Badminton	10	357	11	3,1
Danssport	5	712	16	2,2
Tennis/rolstoeltennis	4	749	13	1,7
Schaken	20	152	2	1,3
Fitness, individueel (binnen)	7	442	3	0,7
Tafeltennis	19	153	1	0,7
Fitness, in een groep zoals aerobics, spinning en zumba (binnen)	15	185	1	0,5
Schaatsen (lange baan/kunstrijden/shorttrack, exclusief ijshockey)	21	148	6	
Zeilen/surfen	23	128	1	
Wielrennen/toerfietsen (inclusief handbiken)	25	105	1	
Waterpolo	26	78	10	
Honkbal/softbal	28	67	3	
Darts	31	37	1	
Roeien	34	33	2	
Rugby	46	12	1	

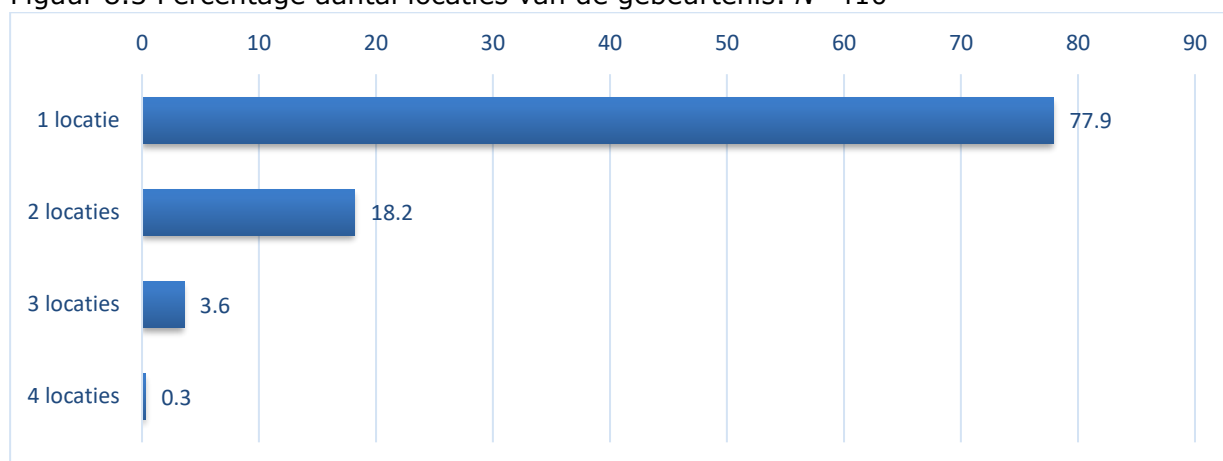
Het lichamelijk grensoverschrijdend gedrag komt verreweg het meeste voor op het sportterrein, zoals tabel 8.3 laat zien. Het komt nauwelijks voor in de privé-situatie van de dader of de sporter. De ene gebeurtenis die online heeft plaatsgevonden betrof het een respondent die aangaf gedwongen te zijn om de sporten tijdens uitputting of blessure.

Tabel 8.3 Locatie van de LGG gebeurtenis. $N=410$

Waar vond deze vervelende gebeurtenis plaats? <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>	Aantal	%
Sportterrein	334	81,4
Sportkleedkamer	94	22,9
Bij mij thuis	16	3,8
Bij de persoon thuis	4	0,9
Openbare ruimte	44	10,8
Het heeft online / digitaal plaatsgevonden	1	0,2
Andere plek	11	2,7
Wil ik niet zeggen	11	2,7

Het is ook duidelijk dat bijna alle LGG gebeurtenissen zich op één locatie afspeelden. Figuur 8.3 laat zien dat dit voor bijna 80% van de gebeurtenissen het geval is.

Figuur 8.3 Percentage aantal locaties van de gebeurtenis. $N=410$

8.4 LGG: leeftijd en delen van ervaring

Ongeveer de helft van de kinderen was tussen de 6 en de 12 jaar toen het LGG begon. Ruim 46% was ouder dan 12 jaar. In tabel 8.4 zien we bijna drie kwart van de kinderen 12 jaar of ouder was toen dit LGG stopte.

Tabel 8.4 LGG toen het begon en stopte. $N=398$

Hoe oud was u toen het begon en stopte?	% Begonnen	% Gestopt
0-5 jaar	2,9	-
6-11 jaar	50,6	27,4
12-17 jaar	46,4	56,0
18 jaar en ouder	-	9,6
Het is niet gestopt	-	7,0

Ongeveer 40% van de respondenten heeft het aan iemand verteld toen het gebeurde en nog eens 16% heeft dat later gedaan. Tabel 8.5 laat ook zien dat bijna de helft van de kinderen nooit aan iemand verteld heeft dat zij lichamelijk grensoverschrijdend gedrag hadden meegemaakt. Ook hier plaatsten we zoals bij EGG de kanttekening dat respondenten die het toen (en nu) geen GOG vonden wellicht ook geen reden zagen om iets te vertellen.

Tabel 8.5 Op dat moment, achteraf of nooit verteld. $N=404$

Hebt u het aan iemand verteld?	Aantal	%
<i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>		
Ja, ik heb het toen aan iemand verteld.	163	40,4
Ja, ik heb het achteraf aan iemand verteld.	65	16,0
Nee, ik heb het nooit aan iemand verteld.	191	47,4

De meeste kinderen die het meteen vertelden deden dat aan iemand in hun naaste omgeving zoals hun ouders. Ook vertelde ruim 36% het aan iemand van de sportvereniging. Bij degenen die het achteraf vertelden doen ook de meesten dat aan iemand uit hun directe omgeving. Tabel 8.6 laat verder zien dat enkelen het ook aan de politie of een hulpverlener hebben verteld.

Tabel 8.6 Op het moment zelf of achteraf verteld. $N=211$

Aan wie hebt u het verteld?	Op moment zelf		Achteraf	
	Aantal	%	Aantal	%
<i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>				
iemand in uw naaste omgeving, bv. vader, moeder, oma, opa, tante, oom...	127	59,6	44	20,8
iemand anders in uw omgeving, bv. broer, zus, vriend(je), vriendin(netje)...	37	17,5	19	9,0
iemand van de sportclub/sportvereniging	78	36,8	14	6,6
iemand van de sportbond	8	3,8	0	0,0
Een andere organisatie in de sport, bv. Vertrouwenspunt Sport, Centrum Veilige Sport, Meldpunt...	0	0,0	1	0,5
Een buitenstaander (verdere familie of vriend(in), iemand op school, kinderoppas)	15	7,1	8	3,8
Politie, hulpverlening en/of advocaat	9	4,2	6	2,8
Anders	4	1,9	4	1,9

Hoewel vertellen over LGG kan helpen bij de verwerking, zien we in tabel 8.7 dat ruim 30% van de mensen die dit meemaakten vindt dat het niet geholpen heeft om erover te vertellen.

Tabel 8.7 Vertellen heeft wel of niet geholpen. $N=186$

Heeft het geholpen het te vertellen?	Aantal	%
Ja	128	68,5
Nee	59	31,5

8.5 Afloop van LGG

Het lichamelijk grensoverschrijdend gedrag stopte voor bijna 30% van de respondenten omdat het kind zorgde dat hij of zij niet meer in de buurt kwam door bijvoorbeeld van vereniging te veranderen of met sporten te stoppen. In een kwart van de gevallen stopte de dader er zelf mee. Tabel 8.8 laat zien dat in ongeveer 13% van de gevallen het kind geholpen werd en dat iemand anders zorgde dat het stopte.

Tabel 8.8 Reden van stoppen. $N=364$

Hoe stopte het?	Aantal	%
Er is aangifte gedaan bij de politie	5	1,3
Ik zorgde dat ik niet meer in de buurt kwam (bv. ik veranderde van sportclub, ik stopte met het beoefenen van deze sport)	107	29,4
Degene die het deed stopte er zelf mee / degenen die het deden stopten er zelf mee	89	24,5
Degene aan wie ik het vertelde, zorgde ervoor dat het ophield	31	8,4
Iemand anders zorgde ervoor dat het niet meer kon gebeuren	18	5,0
Andere reden	64	17,5
Weet ik niet meer	51	14,0

In tabel 8.9 zien we dat het LGG in de meeste gevallen geen gevolgen had voor de dader. In ongeveer 17% van de gevallen waren er wel gevolgen voor de dader, waarbij een waarschuwing het meeste voorkwam.

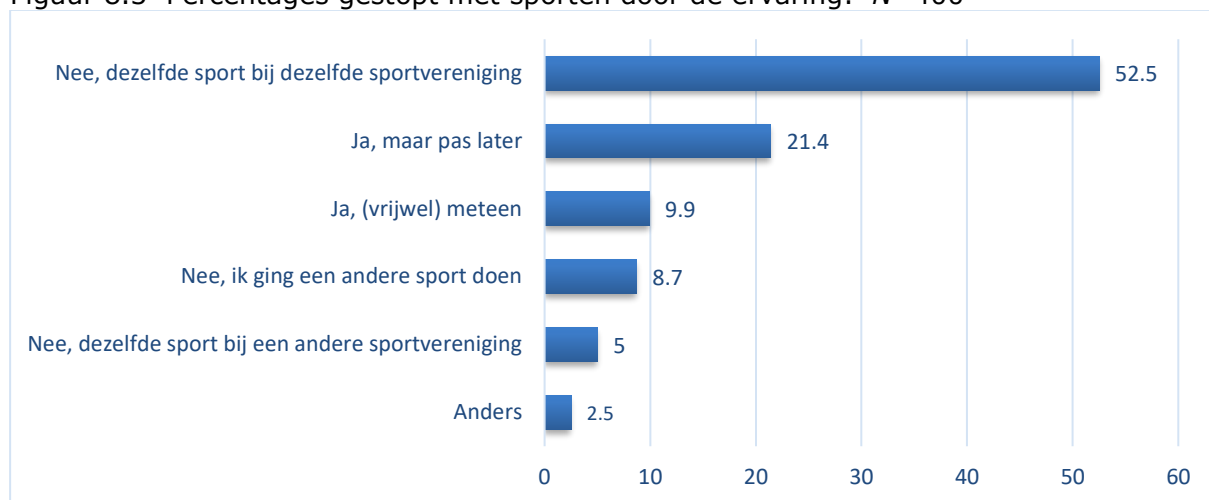
Tabel 8.9 Gevolgen voor de dader(s). $N=367$

Wat waren de gevolgen voor de perso(n)en die het deden?	Aantal	%
<i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>		
De betrokkene(n) is/zijn geschorst door de sportvereniging	14	3,8
De betrokkene(n) heeft/hebben een terreinverbod gekregen	7	2,0
De betrokkene(n) is/zijn geweerd uit de sport	7	2,0
Er is een waarschuwing gegeven aan de betrokkene(n)	40	10,8
Er is een veroordeling gekomen na politieonderzoek	0	0,0
Er is een veroordeling gekomen na (sport)tuchtonderzoek	7	2,0
Een ander gevolg of andere maatregel	6	1,5
Geen gevolgen / geen maatregelen opgelegd	276	75,2
Weet ik niet meer	31	8,3

De ervaring van het LGG kan ertoe leiden dat het kind stopt met sporten. Figuur 8.3 laat zien dat 30% inderdaad op enig moment stopte en dat een kleine 9% een andere sport ging doen.

Figuur 8.3 Percentages gestopt met sporten door de ervaring. $N=400$

9 Verdieping op seksueel grensoverschrijdend gedrag

In dit hoofdstuk wordt dieper ingegaan op seksueel grensoverschrijdend gedrag, door de prevalentiecijfers en ernstscores voor SGG uit te splitsen naar kenmerken van de sporters (9.1). Vervolgens wordt in 9.2 de perceptie van sporters op grensoverschrijdend gedrag besproken waarna in 9.3 tot en met 9.5 aangegeven wordt waar het seksueel grensoverschrijdend gedrag plaatsvond, hoe oud de sporters toen waren en hoe het gedrag is gestopt.

9.1 Prevalentie en ernstscore naar subgroepen

In tabel 9.1 zijn de percentages van de prevalentiecijfers en ernstscores, zoals reeds besproken in H6, uitgesplitst naar geslacht, leeftijd, etniciteit, deelname aan sport voor kinderen met een beperking en hoogst behaalde sport- en wedstrijd-niveau.

Vrouwen (20,2%) zeggen twee keer zo vaak als mannen (11%) te maken gehad te hebben met seksueel grensoverschrijdend gedrag. Vrouwen (10,5%) zeggen ook vaker dan mannen (4%) iets mee te hebben gemaakt dat indruk maakte. Verder zien we in tabel 9.1 dat er geen verschil is in het meemaken van SGG naar leeftijd van de sporter en naar etnische achtergrond. Wel komt SGG vaker voor bij jeugdige sporters die sporten voor kinderen met een beperking beoefenden (46,2% en 35,7%) al moeten deze cijfers net zoals bij tabel 7.1 en 8.1 weer met terughoudendheid worden geïnterpreteerd door het lage aantal respondenten ($N=14$). Ook het niveau waarop jeugdigen sporten hangt samen met het meemaken van SGG. Degenen die op nationaal (21,7%) niveau sportten maakten dit vaker mee dan de sporters op andere niveaus. Dit verschil is significant hoger dan het aantal gebeurtenissen van respondenten die recreatief sportten (11,3%).

Tabel 9.1 Percentages prevalentie en ernstscores SGG. $N=3.959$ ^{27, 28}

Geslacht	N	Prevalentie %		Ernstscore %		
		Totaal	Indruk	Mild	Matig	Ernstig
Vrouw	1.950	20,2 _a	10,5 _a	10,3 _a	1,3 _a	8,5 _a
Man	2.009	11,0 _b	4,0 _b	5,1 _a	0,5 _a	5,4 _a
Leeftijd						
18-24 jaar	874	18,1 _a	7,6 _a	9,8 _a	0,8 _a	7,4 _a
25-34 jaar	1.276	15,3 _a	7,7 _a	7,2 _a	0,9 _a	7,1 _a
35-44 jaar	1.062	14,8 _a	5,8 _a	8,0 _a	0,9 _a	5,8 _a
45-50 jaar	747	14,1 _a	7,9 _a	5,4 _a	1,1 _{a, b}	7,6 _b
Etniciteit						
Onbekend	405	15,6 _a	6,7 _a	6,4 _a	0,2 _a	8,9 _a
Nederlands	3.160	15,3 _a	7,1 _a	7,9 _a	1 _a	6,4 _b
Westers, niet NL	202	19,3 _a	8,4 _a	10,4 _a	0 _a	8,9 _a
Niet westers, niet NL	191	14,7 _a	9,4 _a	3,1 _a	1,6 _b	9,9 _b
Sporten met een beperking						
Uitsluitend	14	46,2 _a	35,7 _a	23,1 _a	0 _a	23,1 _a
Niet uitsluitend	46	26,1 _{a, b}	6,5 _b	15,2 _a	0 _a	10,9 _a
Nee	3.888	15,3 _b	7 _b	7,6 _a	0,9 _a	6,8 _a
Sport- en wedstrijdniveau						
Recreatief	900	11,3 _a	5,6 _a	6 _a	0,8 _a	4,6 _a
Lokaal	1.291	15,6 _b	7,2 _a	7,4 _a	0,9 _a	7,3 _a
Regionaal	1.321	16,5 _b	7,6 _a	8,2 _a	1 _a	7,3 _a
Nationaal	374	21,7 _b	8,8 _a	10,7 _a	1,1 _a	9,9 _a
Internationaal	73	16,4 _{a, b}	12,3 _a	6,9 _a	1,4 _a	6,9 _a
Totaal	3.959	15,5	7,2			

²⁷ . De getallen in deze tabel betreffen percentages van de N van de subgroepen (kolom N). De prevalentiepercentages in de kolom 'Totaal' betreffen alle gebeurtenissen, dus zowel gebeurtenissen die indruk hebben gemaakt als gebeurtenissen die geen indruk hebben gemaakt. De percentages in de kolom 'Indruk' betreffen alleen de gebeurtenissen die wel indruk hebben gemaakt. De kolom 'N' betreft de totale N voor de betreffende subgroepen.

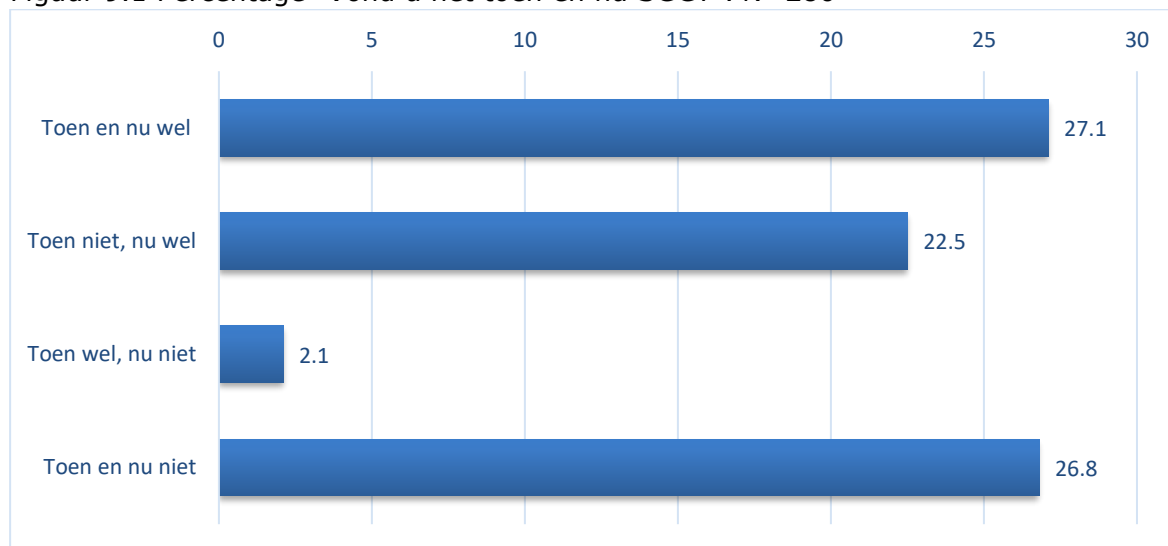
²⁸ Een toelichting op de wijze van weergave van de statistische verschillen is te vinden in paragraaf 7.1.

9.2 Perceptie van sporters op grensoverschrijdend gedrag

Bijna de helft van de jeugdige sporters die SGG meemaakten vindt dat nu ook grensoverschrijdend. Een kwart vond dat destijds ook al. Ruim een kwart vond het destijds geen grensoverschrijdend gedrag en vindt dat nu ook nog niet.

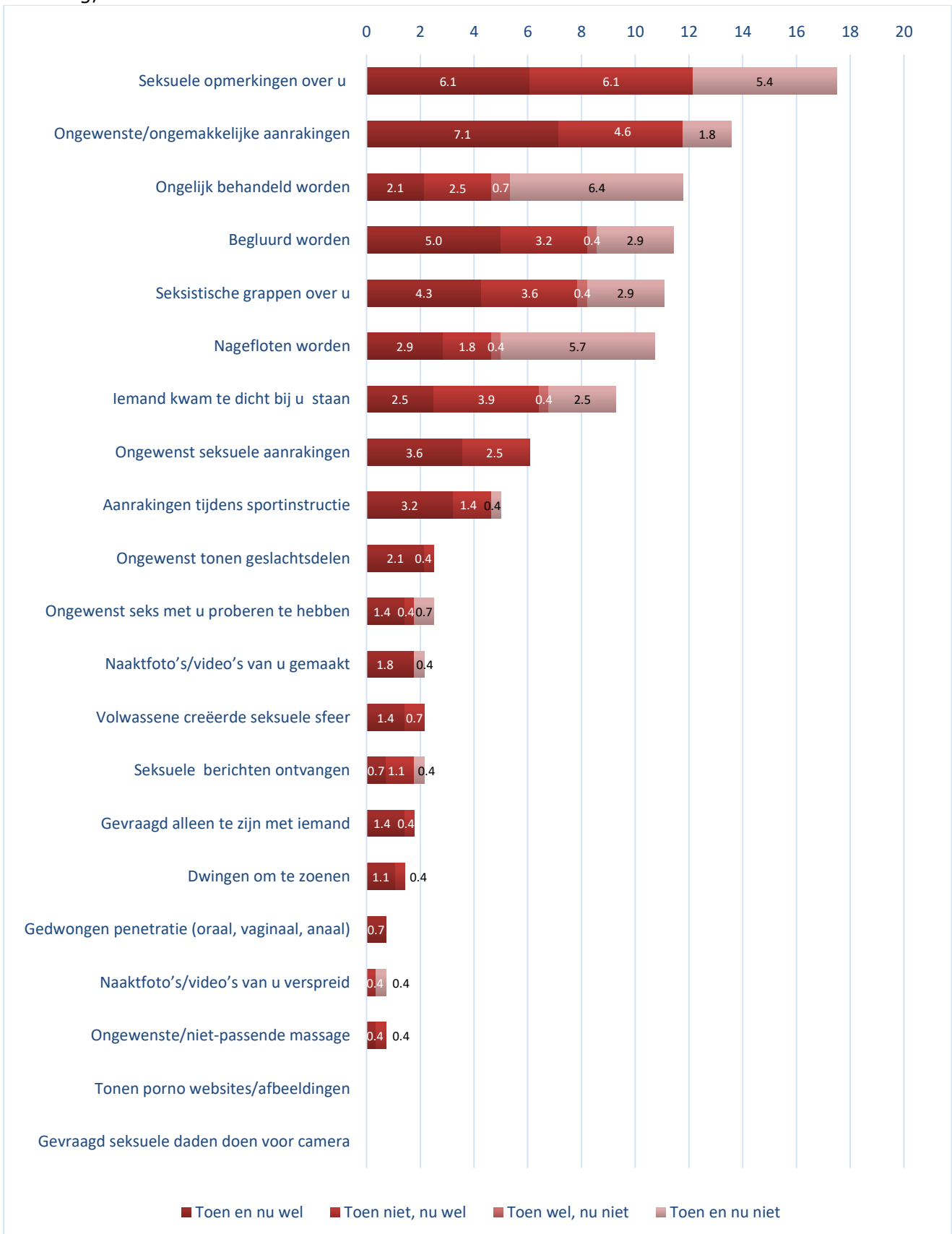
Figuur 9.1 Percentage "Vond u het toen en nu SGG?". $N=280$

Figuur 9.1 laat zien welke gebeurtenissen indruk maakten. Seksuele opmerkingen en ongewenste aanrakingen kwamen het meeste voor en maakten zowel destijds als achteraf de meeste indruk. De figuur laat ook zien dat ernstige gebeurtenissen zoals ongewenst geslachtsdelen laten zien en naaktfoto's maken bijna altijd indruk maakten waarvan dat in de meeste gevallen ook al zo was in de tijd dat het gebeurde en niet alleen achteraf.

Figuur 9.2 Percentages gebeurtenissen SGG die indruk maakten bij de meest ingrijpende ervaring, toen en nu. N=280

9.3 SGG naar sport en locatie

Tabel 9.2 laat zien hoe vaak SGG voorkwam bij de verschillende sporten. Er zijn alleen percentages berekend voor de sporten waar in de onderzoeksgroep 150 of meer mensen de sport hebben beoefend om te voorkomen dat de resultaten op toeval berusten. De drie sporten waarbij SGG het meeste voorkomt zijn korfbal, hockey en badminton. Bij de populaire sporten voetbal, gymnastiek en zwemmen komt SGG bij ongeveer 3% van de sporters voor.

Tabel 9.2 Sporten waar de meest ingrijpende SGG gebeurtenissen plaatsvonden.

	Rangorde sport meest beoefend	Sport totaal aantal keer beoefend	Aantal gebeurtenissen bij elke sport	Percentage gebeurtenissen binnen elke sport
Korfbal	18	167	12	7,2
Hockey/rolstoelhockey	13	262	11	4,2
Badminton	10	357	14	3,9
Basketbal/rolstoelbasketbal	16	182	7	3,8
Voetbal (veld/zaal (futsal))	1	1201	44	3,7
Volleybal (zaalvolleybal/beachvolleybal)	9	367	13	3,5
Paardensport	8	438	15	3,4
Danssport	5	712	23	3,2
Zwemsport (excl. waterpolo)	3	765	23	3,0
Handbal	17	175	5	2,9
Atletiek	12	285	8	2,8
Gymnastiek/turnen	2	896	24	2,7
Schaken	20	152	4	2,6
Judo	6	615	16	2,6
Fitness, individueel (binnen)	7	442	10	2,3
Fitness, in een groep zoals aerobics, spinning en zumba (binnen)	15	185	4	2,2
Tennis/rolstoeltennis	4	749	16	2,1
Vecht- en verdedigingssporten (excl. judo)	11	294	5	1,7
Tafeltennis	19	153	2	1,3
Schaatsen (lange baan/kunstrijden/shorttrack, exclusief ijshockey)	21	148	3	
Zeilen/surfen	23	128	1	
Skiën/langlaufen/snowboarden	24	126	1	
Wielrennen/toerfietsen (inclusief handbiken)	25	105	1	
Waterpolo	26	78	3	
Honkbal/softbal	28	67	2	
Fitness, buiten zoals bootcamp	37	20	1	
Rugby	46	12	3	

Het SGG komt het meeste voor op het sportterrein (63% van de gebeurtenissen) en ruim 30% van de gebeurtenissen speelt zich in de kleedkamer af. Ook nog eens bijna 17% gebeurt in de openbare ruimte (zie tabel 9.3).

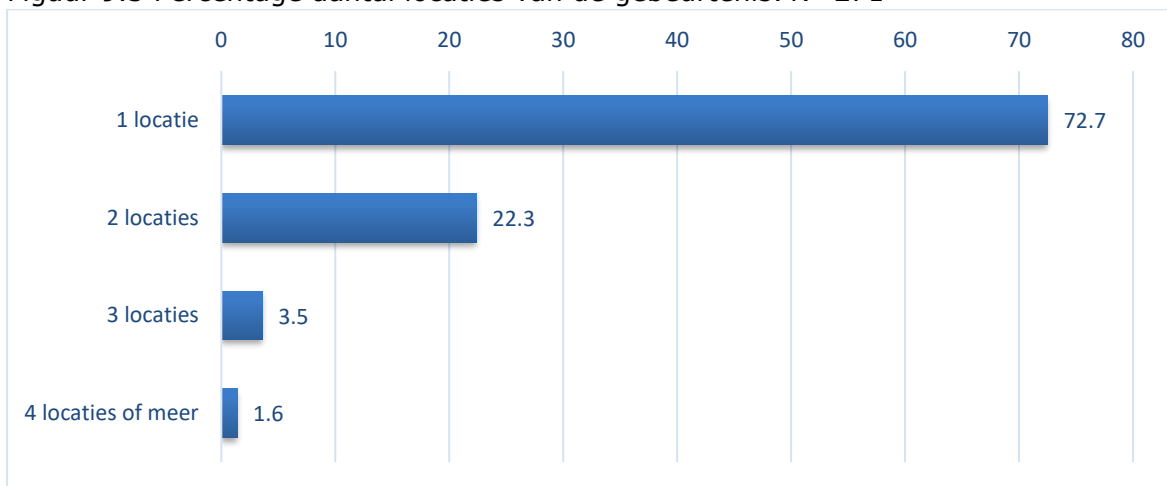

Tabel 9.3 Locatie van de SGG gebeurtenis. $N=285$

Waar vond deze vervelende gebeurtenis plaats? <i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>	Aantal	%
Sportterrein	181	63,4
Sportkleedkamer	89	31,4
Bij mij thuis	8	2,9
Bij de persoon thuis	15	5,1
Openbare ruimte	47	16,7
Het heeft online / digitaal plaatsgevonden	9	3,3
Andere plek	17	5,9
Wil ik niet zeggen	14	4,8

De meeste gebeurtenissen vinden op een locatie plaats, maar een kwart van de gebeurtenissen vindt juist op 2 locaties of meer plaats zoals figuur 9.3 laat zien.

Figuur 9.3 Percentage aantal locaties van de gebeurtenis. $N=271$

9.4 SGG: leeftijd en delen van ervaringen

Het seksueel grensoverschrijdend gedrag begint bij ruim twee derde van de gebeurtenissen als de sporters tussen de 12 en 18 jaar oud zijn. Bij ruim 20% stopt het pas als de sporters 18 jaar of ouder zijn of het is dan nog niet gestopt.

Tabel 9.4 SGG toen het begon en stopte. $N=271$

Hoe oud was u toen het begon en stopte?	Begonnen	Gestopt
0-5 jaar	1,2	-
6-11 jaar	30,2	16,2
12-17 jaar	68,6	61,4
18 jaar en ouder	-	17,0
Het is niet gestopt	-	5,5

Tabel 9.5 laat zien dat bijna 60% van de gebeurtenissen van SGG niet aan iemand is verteld. Ruim 20% heeft erover verteld in de tijd dat het gebeurde. Ook hier de kanttekening zoals bij EGG en LGG, als respondenten het destijds niet als GOG hebben ervaren, dan heeft men mogelijk niet de behoefte gehad om het tegen iemand te vertellen.

Tabel 9.5 Op dat moment, achteraf of nooit verteld. $N=278$

Hebt u het aan iemand verteld?	Aantal	%
<i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>		
Ja, ik heb het toen aan iemand verteld.	63	22,5
Ja, ik heb het achteraf aan iemand verteld.	60	21,7
Nee, ik heb het nooit aan iemand verteld.	162	58,3

Degenen die er wel over vertelden deden dit vooral aan iemand uit hun naaste omgeving of aan iemand van de sportvereniging. Degenen die er achteraf over vertelden deden dat vaker aan vrienden of een broer of zus dan aan hun ouders (tabel 9.6).

Tabel 9.6 Op het moment zelf of achteraf verteld. $N=116$

Aan wie hebt u het verteld?	Op moment zelf		Achteraf	
	Aantal	%	Aantal	%
<i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>				
Iemand in uw naaste omgeving, bv. vader, moeder, oma, opa, tante, oom...	41	35,3	25	21,6
Iemand anders in uw omgeving, bv. broer, zus, vriend(je), vriendin(netje)...	18	15,5	38	32,8
Iemand van de sportclub/sportvereniging	23	19,8	9	7,8
Iemand van de sportbond	1	0,9	0	0,0
Een andere organisatie in de sport, bv. Vertrouwenspunt Sport, Centrum Veilige Sport, Meldpunt...	0	0,0	1	0,9
Een buitenstaander (verdere familie of vriend(in), iemand op school, kinderoppas)	4	3,4	5	4,3
Politie, hulpverlening en/of advocaat	0	0,0	1	0,9
Anders	2	1,7	2	1,7

Bij drie kwart van de respondenten die erover verteld heeft vond men dat het had geholpen om erover te vertellen.

Tabel 9.7 Vertellen heeft wel of niet geholpen. $N=99$

Heeft het geholpen het te vertellen?	Aantal	%
Ja	75	75,8
Nee	24	24,2

9.5 Afloop van SGG

Het SGG stopte bij bijna 30% van de respondenten doordat de dader er mee ophield en bij 23% doordat de jeugdige sporter zelf zorgde dat hij of zij niet meer in de buurt kwam. Tabel 9.8 laat verder zien dat bij ruim 11% van de respondenten iemand anders, waaronder degene aan wie de sporter het verteld had, zorgde dat het ophield.

Tabel 9.8 Reden van stoppen. $N=255$

Hoe stopte het?	Aantal	%
Er is aangifte gedaan bij de politie	3	1,2
Ik zorgde dat ik niet meer in de buurt kwam (bv. ik veranderde van sportclub, ik stopte met het beoefenen van deze sport)	59	23,0
Degene die het deed stopte er zelf mee / degenen die het deden stopten er zelf mee	76	29,8
Degene aan wie ik het vertelde, zorgde ervoor dat het ophield	18	6,9
Iemand anders zorgde ervoor dat het niet meer kon gebeuren	11	4,2
Andere reden	47	18,4
Weet ik niet meer	42	16,5

Voor de overgrote meerderheid van de daders, ruim 83%, heeft hun seksueel grensoverschrijdend gedrag geen gevolgen gehad. Uit tabel 9.9 wordt duidelijk dat het SGG niet tot een veroordeling heeft geleid.

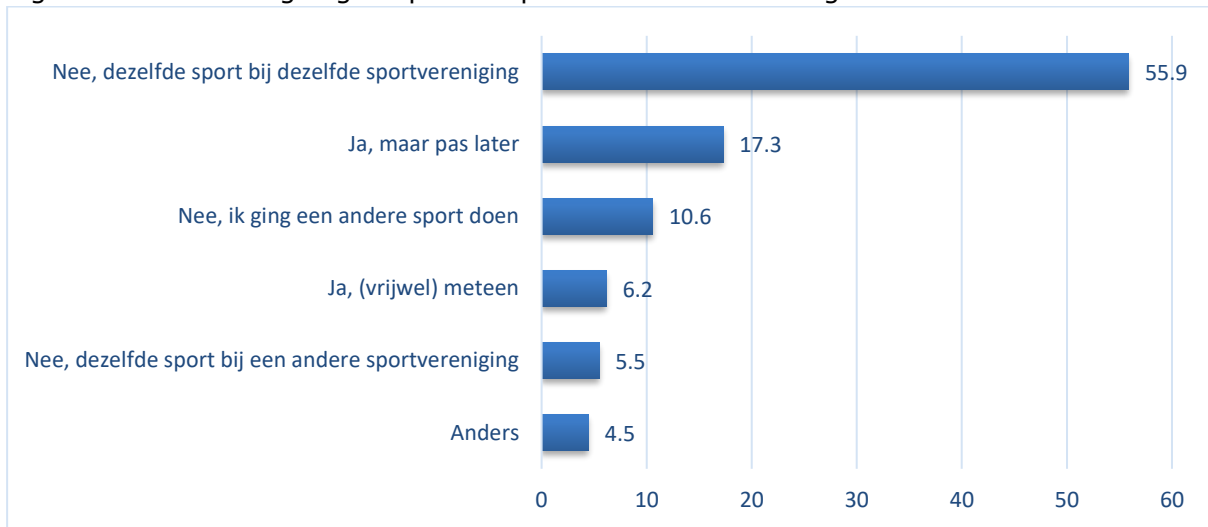
Tabel 9.9 Gevolgen voor de dader(s). $N=256$

Wat waren de gevolgen voor de perso(n)en die het deden?	Aantal	%
<i>Meerdere antwoorden mogelijk</i>		
De betrokkene(n) is/zijn geschorst door de sportvereniging	7	2,6
De betrokkene(n) heeft/hebben een terreinverbod gekregen	7	2,6
De betrokkene(n) is/zijn geweerd uit de sport	3	1,2
Er is een waarschuwing gegeven aan de betrokkene(n)	13	5,0
Er is een veroordeling gekomen na politieonderzoek	0	0,0
Er is een veroordeling gekomen na (sport)tuchtonderzoek	0	0,0
Een ander gevolg of andere maatregel	4	1,5
Geen gevolgen / geen maatregelen opgelegd	214	83,6
Weet ik niet meer	19	7,2

Figuur 9.3 laat zien dat ongeveer een derde van de jeugdige sporters die SGG heeft meegemaakt daardoor gestopt is met die sport. Tien procent ging een andere sport doen, 6% stopte meteen en nog eens 17% stopte later alsnog.

Figuur 9.3 Percentages gestopt met sporten door de ervaring. $N=276$

10 Informatie over mogelijke daders

Dit hoofdstuk gaat in op de achtergrond van de personen die betrokken waren bij de gebeurtenis, in dit hoofdstuk spreken we van de mogelijke daders. Wie was of waren de dader(s), bijvoorbeeld een coach of teamgenoot? Was er sprake van een enkele of meerdere daders en waren het mannen/jongens en/of vrouwen/meisjes? Op basis van de verschillende kenmerken zijn diverse daderprofielen geïdentificeerd en wordt besproken welke groepen respondenten met welke daderprofielen te maken hebben gehad.

10.1 Rol, leeftijd en aantal daders

Om meer te weten te komen over het profiel van mogelijke daders van grensoverschrijdend gedrag is respondenten gevraagd terug te denken aan de personen die betrokken waren bij de ervaring of gebeurtenis(sen). Het gaat hier wederom om de ervaring (bestaande uit een enkele gebeurtenis of een reeks van gebeurtenissen) die het meest ingrijpend voor de respondent is geweest. Voor het gemak hanteren we in de tekst 'gebeurtenis'.

Respondenten konden aangeven om hoeveel daders het ging bij de gebeurtenis. Voor maximaal vijf daders konden diverse kenmerken worden opgegeven, zoals de rol die iemand had (bv. trainer of medesporter), of iemand ouder, jonger of ongeveer even oud was en wat het geslacht van de persoon was.

Het merendeel van de gebeurtenissen van emotioneel, lichamelijk en seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt veroorzaakt door een enkel persoon. Het gaat om ongeveer de helft van de gebeurtenissen (Tabel 10.1).

Tabel 10.1 Aantal betrokken daders naar vorm van GOG (aantal en %)

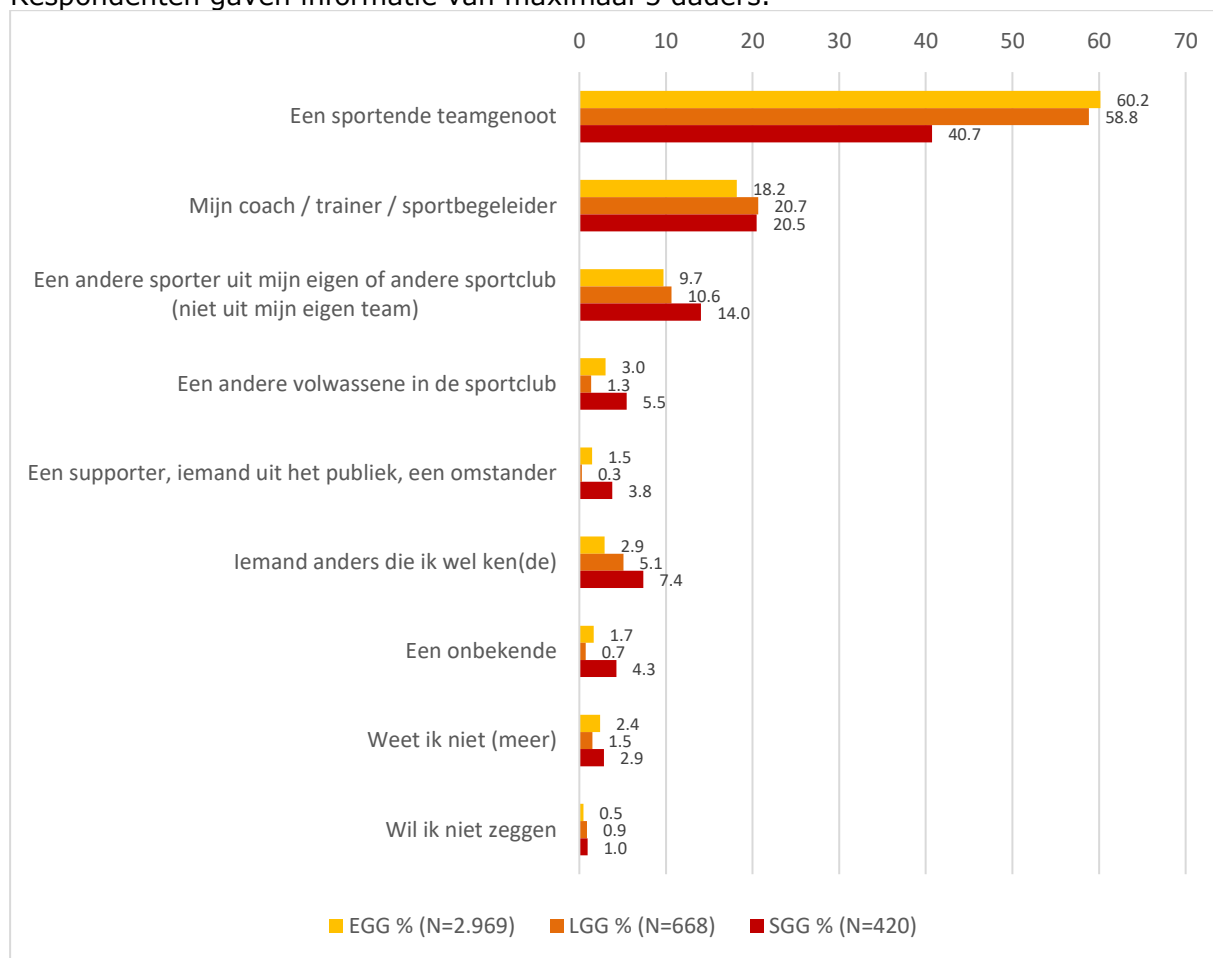
Hoeveel personen waren verantwoordelijk voor deze gebeurtenis?						
	EGG N=1.832		LGG N=410		SGG N=285	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
1 persoon	868	47,3	192	46,8	162	57,0
2 personen	332	18,1	74	17,9	38	13,2
3 personen	199	10,9	37	8,9	28	9,9
4 personen	67	3,7	19	4,6	5	1,8
5 personen	56	3,1	15	3,7	6	2,0
Meer dan 5 personen	58	3,2	14	3,5	9	3,3
Wil ik niet zeggen	252	13,7	59	14,5	36	12,7
Totaal	1.832	100	410	100	285	100

In figuur 10.1 is te zien welke rol of positie de daders hadden. In de figuur staat bij EGG een aantal van 2.969, bij LGG 668 en bij SGG 420. Het gaat hier om de aantallen verschillende daderrollen per vorm van GOG, niet om het aantal respondenten. Respondenten konden namelijk informatie van maximaal vijf daders opgeven.

De meeste daders van grensoverschrijdend gedrag zijn een sportende teamgenoot, bij EGG en LGG gaat het zelfs om meer dan de helft van de daders. Daarna is de coach/trainer/sportbegeleider de dader die het meeste voorkomt. Bij SGG komt het vaker dan bij EGG en LGG voor dat het een andere persoon is, zoals een andere sporter uit eigen of een ander team of andere volwassene in de sportclub.

Figuur 10.1 Rol en frequentiepercentages aantal daders EGG, LGG en SGG (%). Respondenten gaven informatie van maximaal 5 daders.

10.2 Aantal daders per geslacht respondent

Tabel 10.2 laat de verschillen zien tussen één dader of meerdere daders bij EGG, LGG en SGG, uitgesplitst naar geslacht van de respondent. Bij EGG ging het bij jongens en meisjes allebei om zowel één dader als meerdere daders. Bij LGG en SGG ging het bij meisjes vaker om één dader dan om meerdere daders. Bij jongens betrof het bij SGG vaker één dader, terwijl het bij LGG ongeveer even vaak één dader als meerdere daders waren. SGG kwam over het algemeen vaker voor bij meisjes (71,5%) dan bij jongens (28,5%).

Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag worden significant meer gebeurtenissen met een enkele dader gerapporteerd voor zowel jongens (66,2%) als meisjes (65,2%).²⁹ Voor emotioneel en lichamelijk grensoverschrijdend gedrag zijn geen significante verschillen gevonden tussen geslacht en aantal daders.

²⁹ N=163; $\chi^2=0,024$; df=1; $p<0.001$; phi=0.01

Tabel 10.2 Eén dader of meer daders, uitgesplitst naar geslacht respondent

Geslacht respondent →	Emotioneel N=1.580			Lichamelijk N=350			Seksueel N=249		
	man	vrouw	Totaal	man	vrouw	Totaal	man	vrouw	Totaal
Eén dader	428	439	867	99	93	192	47	116	163
% Geslacht respondent	55,5%	54,3%	54,9%	51,6%	58,9%	54,9%	66,2%	65,2%	65,5%
Twee of meer daders	343	370	713	93	65	158	24	62	86
% Geslacht respondent	44,5%	45,7%	45,1%	48,4%	41,1%	45,1%	33,8%	34,8%	34,5%
Totaal N	771	809	1580	192	158	350	71	178	249
% Totaal	48,8%	51,2%	100%	54,9%	45,1%	100%	28,5%	71,5%	100%

*De categorie 'wil ik niet zeggen' en 'weet ik niet meer' is hier niet meegenomen. Hierdoor wijken totale N en totale percentages af van Tabel 10.1.

10.3 Geslacht van de daders

De meerderheid van de respondenten (mannen en vrouwen) geeft aan dat daders voornamelijk mannelijk waren (Tabel 10.3). Voor EGG is dit 63,3% (N=949), voor LGG 67,7% (N=226) en met name voor SGG valt het mannelijk aandeel van daders hoog uit met 87,4% (N=209).

Verder valt op dat mannelijke respondenten voor zowel EGG³⁰ als voor LGG³¹ voornamelijk mannelijke daders rapporteren. Voor SGG rapporteren zowel vrouwen als mannen meer mannelijke daders³² al is het verschil hier niet significant. Dit wordt mogelijk veroorzaakt door een laag aantal respondenten (N=3, N=1) in twee cellen. De effect size (0,629) is wel relatief hoog en daarmee indicatief voor een verschil³³.

Tabel 10.3 Aantal en percentages geslacht daders, uitgesplitst naar geslacht respondent

Geslacht respondent →	EGG N=1.499			LGG N=334			SGG N=239		
	man	vrouw	Totaal	man	vrouw	Totaal	man	vrouw	Totaal
Mannelijke dader(s)	697	252	949	169	57	226	62	147	209
% Geslacht respondent	93,3%	33,5%	63,3%	89,4%	39,3%	67,7%	93,9%	85,0%	87,4%
% Totaal	46,5%	16,8%	63,3%	50,6%	17,1%	67,7%	25,9%	61,5%	87,4%
Vrouwelijke dader(s)	24	435	459	7	75	82	3	16	19
% Geslacht respondent	3,2%	57,8%	30,6%	3,7%	51,7%	24,6%	4,5%	9,2%	7,9%
% Totaal	1,6%	29,0%	30,6%	2,1%	22,5%	24,6%	1,3%	6,7%	7,9%
Man en vrouw dader(s)	26	65	91	13	13	26	1	10	11
% Geslacht respondent	3,5%	8,6%	6,1%	6,9%	9,0%	7,8%	1,5%	5,8%	4,6%
% Totaal	1,7%	4,3%	6,1%	3,9%	3,9%	7,8%	0,4%	4,2%	4,6%
Totaal N	747	752	1499	189	145	334	66	173	239
% Totaal	49,8%	50,2%	100%	56,6%	43,4%	100%	27,6%	72,4%	100,0%

*De categorie 'wil ik niet zeggen' en 'weet ik niet meer' is hier niet meegenomen. Hierdoor wijkt totale N en totale percentages af van Tabel 11.1.

³⁰ N=697; $\chi^2=593,4$; df=2; $p<0.001$; Cramer's V=0.629

³¹ N=169; $\chi^2=593,4$; df=2; $p<0.001$; Cramer's V=0.569

³² N=147; $\chi^2=3,7$; df=2; $p<0.161$; Cramer's V=0.629

³³ Een van de voorwaarden om deze toets uit te voeren is minimaal 5 observaties per cel te hebben, of in minimaal 80 procent van de cellen 5 of meer observaties te hebben. Daar is bij SGG geen sprake van (N=1 en N=3), waardoor interpretatie van de resultaten minder betrouwbaar kunnen worden gedaan. Echter, de lage N bij SGG (en dus lage statistische power) en een relatief hoge effect size van 0.629 kan als indicatief worden beschouwd voor een verschil tussen de groepen mannelijke of vrouwelijke dader(s) als de cellen een hoger aantal hadden gehad.

10.4 Daderprofielen

Door een aantal specifieke daderkenmerken te combineren kunnen daderprofielen worden gecreëerd. De kenmerken die hiervoor zijn gebruikt zijn de rol, het aantal daders en het geslacht van de dader(s). Respondenten konden in de vragenlijst informatie geven over maximaal vijf verschillende daders en tevens kiezen uit acht verschillende rollen:

- Een sportende teamgenoot
- Een andere sporter uit mijn eigen of andere sportclub (niet uit mijn eigen team)
- Mijn coach / trainer / sportbegeleider
- Een andere volwassene in de sportclub
- Een supporter, iemand uit het publiek, een omstander
- Iemand anders die ik wel ken(de)
- Een onbekende
- Weet ik niet (meer)

Het aantal verschillende profielen op basis van maximaal vijf daders, acht rollen en het geslacht van de daders (inclusief 'onbekend') maakt (te) veel verschillende combinaties mogelijk om goed te kunnen interpreteren. Om dit te vereenvoudigen is rol van de dader ingedeeld van acht naar drie categorieën: (mede)sporter, coach en een ander persoon. Geslacht bestaat uit drie categorieën: man, vrouw of onbekend. Het aantal mogelijke verschillende daderprofielen wordt zo beperkt, waardoor de interpretatie daarvan ook gemakkelijker wordt.

In totaal zijn er alsnog 69 unieke daderprofielen geïdentificeerd, gebaseerd op het aantal mogelijke combinaties van vijf daders, drie rollen en de drie categorieën bij geslacht. Een aantal daderprofielen komt het meeste voor, zoals bij EGG 'Meerdere mannelijke sporters' 268 keer en 'Een vrouwelijke coach' 101 keer. De maximaal twintig meest voorkomende daderprofielen worden voor EGG, LGG en SGG besproken in de respectieve tabellen 10.4 10.5 en 10.6.

De meerderheid van het aantal mogelijke combinaties komt echter niet, een enkele keer of een paar keer voor. Bijvoorbeeld: 'Mannelijke en vrouwelijke sporters en een mannelijke coach' komt in totaal 5 keer voor bij EGG. En 'Meerdere vrouwelijke coaches' komt 9 keer voor bij EGG. De daderprofielen die in mindere mate voorkomen zijn in de tabellen 10.4 10.5 en 10.6 samengevoegd onder de categorie 'Overige daderprofielen'.

10.5 Daderprofielen en sportniveau

In tabel 10.4 10.5 en 10.6 staan de maximaal 20 meest voorkomende daderprofielen voor EGG, LGG en SGG. In de kolom 'Totaal N' (kolom links) staan de absolute aantallen per daderprofiel³⁴. In de kolom daarnaast (Totaal %) staan de percentages van het betreffende daderprofiel, ten opzichte van het totaal aantal gebeurtenissen (EGG $N=1.586$; LGG $N=353$; SGG $N=252$). In de vijf kolommen rechts daarvan staan de percentages uitgesplitst naar sportniveau. De percentages bij sportniveau (5 kolommen rechts) zijn gepercenteerd op rijniveau, dit zijn dus percentages van de 'Totaal N' van een daderprofiel (kolom links), zodat duidelijk wordt hoe een daderprofiel is verdeel over de vijf sportniveau's.

Bijvoorbeeld: er zijn in totaal 28 gebeurtenissen met het daderprofiel 'Meerdere mannelijke en vrouwelijke sporters' (profiel nummer 8 in tabel 10.4). Van de 28 gebeurtenissen vond 10,7% plaats bij Recreatief sporten en 42,9 %vond plaats op Lokaal niveau. Nog eens 42,9% van de 28 gebeurtenissen op Nationaal niveau, 3,6% op Nationaal niveau en 0% op Internationaal niveau. Het daderprofiel 'Meerdere mannelijke en vrouwelijke sporters' is in totaal 1,8% van alle meldingen ($N=1.586$).

In de onderste rij van Tabel 10.4 staan de totale percentages per sportniveau. Hier is te zien dat de meeste gebeurtenissen van EGG bij Regionaal wedstrijdiveau worden gerapporteerd (38%), gevolgd door Lokaal (31,8%) Nationaal (10,8%) Recreatief (17%) en Internationaal wedstrijdiveau (2,5%).

Het daderprofiel dat het meeste voorkomt bij EGG is dat van 'Meerdere mannelijke sporters' ($N=268$) en 'Een enkele mannelijke sporter' ($N=254$). Bij elkaar vormen deze een derde van de daders van EGG (16,9% + 16,0%). Een mannelijke coach is bij 15,5% de dader. De vrouwelijke sporters vormen samen nog eens bijna 20% van de daders en de vrouwelijke coach 6,4%. Alle andere daderprofielen komen weinig tot niet voor.

Wanneer we naar het sportniveau kijken, dan zien we op recreatief niveau vaker dan gemiddeld een vrouwelijke coach (34,7% ligt boven gemiddelde van 17%) als dader en juist minder vaak mannelijke sporters (10,4% ligt onder gemiddelde van 17%).

Gemiddeld vonden 38% (Totaal onderste rij) van de EGG gebeurtenissen op Regionaal niveau plaats, het daderprofiel 'Meerdere mannelijke sporters' komt op Regionaal niveau echter in 47% van de gevallen voor en komt dus meer dan gemiddeld voor.

Tabel 10.4 Meest voorkomende daderprofielen bij EGG naar sportniveau (rij %). $N=1.586$

Daderprofiel EGG		Totaal	Totaal	Recrea	Lokaal	Regio	Natio	Inter
		N	%	tief	%	naal	naal	nat.
				%	%	%	%	%
1	Meerdere mannelijke sporters	268	16,9	10,4	28,7	47,0	11,2	2,6
2	Een mannelijke sporter	254	16,0	11,0	34,0	39,9	8,2	2,2
3	Een mannelijke coach	246	15,5	14,6	30,9	36,6	15,4	2,4
4	Meerdere vrouwelijke sporters	185	11,7	22,2	37,3	34,1	5,9	0,5

³⁴ De daderprofielen die minder dan 20 keer voorkwamen zijn in de tabellen 10.4, 10.5 en 10.6 in lichtgrijs weergegeven, omdat er bij een dergelijk aantal lage observaties geen betrouwbare conclusies getrokken kunnen worden.

Daderprofiel EGG		Totaal	Totaal	Recrea	Lokaal	Regio	Natio	Inter
		N	%	tief	%	naal	naal	nat.
				%	%	%	%	%
5	Een vrouwelijke sporter	117	7,4	22,2	29,1	32,5	15,4	0,9
6	Een vrouwelijke coach	101	6,4	34,7	21,8	32,7	7,9	3,0
7	Een mannelijk ander persoon	74	4,7	17,6	33,8	39,2	6,8	2,7
8	Meerdere mannelijke en vrouwelijke sporters	28	1,8	10,7	42,9	42,9	3,6	0,0
9	Een vrouwelijk ander persoon	28	1,8	46,4	25,0	21,4	3,6	3,6
10	Meerdere mannelijke andere personen	27	1,7	25,9	33,3	37,0	3,7	0,0
11	Een ander persoon, geslacht onbekend	25	1,6	12,0	40,0	28,0	20,0	0,0
12	Een sporter, geslacht onbekend	19	1,2	47,4	26,3	26,3	0,0	0,0
13	Meerdere mannelijke sporters en een mannelijke coach	19	1,2	0,0	36,8	42,1	10,5	10,5
14	Meerdere mannelijke coaches	17	1,1	5,9	23,5	23,5	35,3	11,8
15	Een mannelijke sporter en een mannelijke coach	16	1,0	25,0	18,8	50,0	6,3	0,0
16	Een mannelijke coach en een mannelijk ander persoon	14	0,9	21,4	21,4	42,9	14,3	0,0
17	Een vrouwelijke sporter en een mannelijke coach	13	0,8	23,1	46,2	15,4	7,7	7,7
18	Meerdere sporters, geslacht onbekend	12	0,8	0,0	41,7	58,3	0,0	0,0
19	Meerdere mannelijke en vrouwelijke andere personen	11	0,7	9,1	0,0	63,6	27,3	0,0
20	Overige daderprofielen	112	7,1	13,4	34,8	31,3	14,3	6,3
Totaal		1586	100	17,0	31,8	38,0	10,8	2,5

Ook bij LGG zijn mannelijke sporters vaker de dader dan een mannelijke coach, namelijk bij bijna 37% van de gebeurtenissen (19% + 17,6%) (Tabel 10.5). Vooral op Regionaal niveau (41,8%) is de dader vaker dan gemiddeld een mannelijke sporter vergeleken met het gemiddelde Totaalpercentage (32,9%) in de onderste rij. Het daderprofiel 'Meerdere vrouwelijke sporters' komt op Recreatief niveau (26,9%) vaker voor dan op Lokaal niveau (15,4%) vergeleken met de gemiddelde Totaalpercentages in de onderste rij. Op Internationaal niveau (7,7%) is het voor dit daderprofiel ook hoger dan het gemiddelde Totaalpercentage (4%).

Tabel 10.5 Meest voorkomende daderprofielen bij LGG naar sportniveau (rij %). N=353

Daderprofiel LGG		Totaal	Totaal	Recrea	Lokaal	Regio	Natio	Inter
		N	%	tief	%	naal	naal	nat.
				%	%	%	%	%
1	Een mannelijke sporter	67	19,0	11,9	32,8	41,8	11,9	1,5
2	Meerdere mannelijke sporters	62	17,6	12,9	29,0	35,5	17,7	4,8
3	Een mannelijke coach	50	14,2	20,0	24,0	24,0	28,0	4,0
4	Meerdere vrouwelijke sporters	26	7,4	26,9	15,4	30,8	19,2	7,7
5	Een vrouwelijke coach	26	7,4	34,6	26,9	30,8	7,7	0,0
6	Een vrouwelijke sporter	21	5,9	19,0	28,6	33,3	14,3	4,8
7	Een mannelijk ander persoon	16	4,5	18,8	50,0	18,8	12,5	0,0
8	Meerdere mannelijke sporters en een mannelijke coach	7	2,0	0,0	42,9	28,6	14,3	14,3
9	Meerdere mannelijke en vrouwelijke sporters	6	1,7	33,3	16,7	50,0	0,0	0,0

Daderprofiel LGG		Totaal	Totaal	Recreatief	Lokaal	Regionaal	Nationaal	Internat.
		N	%	%	%	%	%	%
10	Meerdere mannelijke coaches	6	1,7	33,3	0,0	33,3	33,3	0,0
11	Een vrouwelijke sporter en een mannelijke coach	5	1,4	0,0	80,0	20,0	0,0	0,0
12	Een sporter, geslacht onbekend	5	1,4	0,0	0,0	40,0	40,0	20,0
13	Een mannelijke sporter en een mannelijke coach	5	1,4	20,0	0,0	4,5	1,5	0,0
14	Meerdere mannelijke en vrouwelijke andere personen	4	1,1	25,0	1,5	3,0	0,0	0,0
15	Meerdere mannelijke andere personen	4	1,1	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0
16	Een ander persoon, geslacht onbekend	3	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
17	Meerdere vrouwelijke coaches	3	0,8	0,0	33,3	33,3	33,3	0,0
18	Een coach, geslacht onbekend	3	0,8	0,0	0,0	66,7	33,3	0,0
19	Een mannelijke coach en een vrouwelijk ander persoon	3	0,8	66,7	0,0	33,3	0,0	0,0
20	Overige daderprofielen	31	8,8	6,5	35,5	29,0	29,0	0,0
Totaal		353	100	16,7	27,8	32,9	18,1	4,5

Bij SGG is de mannelijke coach in bijna een kwart van de gevallen de dader (24,6%), gevolgd door mannelijke sporters (een enkele of meerdere, 17,1% en 16,3%) en een andere mannelijk persoon (15,1%). Opvallend is dat bij SGG het voornamelijk mannelijke daderprofielen betreft die het meeste voorkomen. Op Nationaal en Internationaal niveau (resp. 14,5% en 6,5%) komt vooral een mannelijke coach vaker voor dan het Totaalgemiddelde (resp. 11,5% en 3,6%). Een mannelijk ander persoon is vooral op Lokaal niveau (47,4%) hoger dan het Totaalgemiddelde (34,1%).

Tabel 10.6 Meest voorkomende daderprofielen bij SGG naar sportniveau (rij %). $N=252$

Daderprofiel SGG		Totaal	Totaal	Recreatief	Lokaal	Regionaal	Nationaal	Internat.
		N	%	%	%	%	%	%
1	Een mannelijke coach	62	24,6	17,7	29,0	32,3	14,5	6,5
2	Een mannelijke sporter	43	17,1	20,9	41,9	25,6	9,3	2,3
3	Meerdere mannelijke sporters	41	16,3	14,6	26,8	46,3	12,2	0,0
4	Een mannelijk ander persoon	38	15,1	21,1	47,4	21,1	5,3	5,3
5	Meerdere mannelijke andere personen	11	4,4	18,2	18,2	36,4	27,3	0,0
6	Een ander persoon, geslacht onbekend	7	2,8	0,0	42,9	42,9	14,3	0,0
7	Meerdere vrouwelijke sporters	6	2,4	16,7	16,7	50,0	16,7	0,0
8	Een vrouwelijke sporter	5	2,0	0,0	40,0	40,0	20,0	0,0
9	Een vrouwelijke coach	5	2,0	20,0	20,0	60,0	0,0	0,0
10	Meerdere mannelijke sporters en een mannelijke coach	4	1,6	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0
11	Een vrouwelijk ander persoon	3	1,2	0,0	33,3	66,7	0,0	0,0
12	Meerdere mannelijke en vrouwelijke andere personen	3	1,2	0,0	0,0	66,7	0,0	33,3
13	Meerdere mannelijke en vrouwelijke sporters	3	1,2	0,0	0,0	66,7	33,3	0,0
14	Meerdere mannelijke coaches	2	0,8	50,0	0,0	50,0	0,0	0,0
15	Meerdere mannelijke sporters en een mannelijk ander persoon	2	0,8	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0

Daderprofiel SGG		Totaal	Totaal	Recrea	Lokaal	Regio	Natio	Inter
		N	%	tief	%	naal	naal	nat.
				%	%	%	%	%
16	Een mannelijke sporter en een mannelijke coach	2	0,8	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
17	Een mannelijke sporter en meerdere mannelijke anderen	2	0,8	50,0	0,0	50,0	0,0	0,0
18	Overige daderprofielen	13	5,2	0,0	53,8	30,8	7,7	7,7
Totaal		252	100	15,9	34,1	34,9	11,5	3,6

11 De drie vormen van grensoverschrijdend gedrag vergeleken

Bijna 72% van de jeugdige sporters in georganiseerd verband heeft minimaal één vorm van grensoverschrijdend gedrag meegemaakt en bij bijna 49% was dit een gebeurtenis die ook indruk heeft gemaakt. De drie vormen van grensoverschrijdend gedrag komen in verschillende mate voor. Bijna 70% van de jeugdige sporters heeft een emotioneel grensoverschrijdende gebeurtenis meegemaakt en bij 46% heeft dit ook indruk gemaakt. Lichamelijk grensoverschrijdend gedrag heeft 24% meegemaakt en bij ruim 10% heeft dit indruk gemaakt. Voor seksueel grensoverschrijdend gedrag geldt dat 16% dit heeft meegemaakt en dat het bij ruim 7% indruk heeft gemaakt. In dit hoofdstuk geven we een korte vergelijking van de ervaringen met de drie vormen van grensoverschrijdend gedrag.

11.1 Wie maakten grensoverschrijdend gedrag mee

Wanneer we kijken naar de kenmerken van de jeugdige sporters die een vorm van GOG meemaakten dat indruk maakte, dan zien we dat mannen vaker dan vrouwen EGG rapporteren, maar dat dit andersom is voor gebeurtenissen die indruk maakten: daar rapporteren de vrouwen juist meer EGG dan de mannen (Tabel 7.1).

Bij LGG rapporteren mannen ook meer gebeurtenissen dan vrouwen, dat geldt ook voor GOG dat indruk maakte (Tabel 8.1). Bij SGG is dit andersom: vrouwen rapporteren significant meer GOG dan mannen, ongeacht of het indruk maakte of niet (Tabel 9.1).

Voor geen van de vormen van grensoverschrijdend gedrag is er een significant verschil naar etnische achtergrond.

Jeugdigen die sporten met een beperking krijgen vaker te maken met EGG, LGG en SGG. Hier moet wel het lage aantal van 14 respondenten worden vermeld dat uitsluitend aan sport voor kinderen met een beperking deed. Het aantal dat wel aan sporten voor kinderen met een beperking deed was hoger (N=46), maar met dergelijke lage aantallen kunnen conclusies niet met zekerheid worden getrokken. Om een beter beeld te krijgen van de prevalentie voor kinderen met een beperking zou een aanvullend onderzoek wenselijk zijn, dat zich specifiek op deze groep richt.

Verder geldt voor alle vormen van grensoverschrijdend gedrag dat hoe hoger het niveau waarop men heeft gesport, hoe vaker men een gebeurtenissen van GOG rapporteert. Hier zijn in de tabellen 7.1 8.1 en 9.1 niet tussen alle sportniveau's significante verschillen, maar de trend is wel zichtbaar.

Het verschil in leeftijd waarop jeugdigen het GOG meemaken zien we bij de vraag naar de leeftijd waarop het GOG begon. Bij EGG en LGG is dit bij iets meer dan de helft van de gebeurtenissen tussen de 6 en de 12 jaar (Tabel 7.4 en 8.4). Bij SGG begint het juist bij bijna 69% tussen de 12 en de 18 jaar. Hier zien we, aangezien vrouwen significant meer SGG rapporteren dan mannen (Tabel 9.1) een beeld van meisjes in de puberteit die vaker te maken krijgen met SGG dan jongens en dan jongere sporters.

11.2 Bij welke sport en waar komt grensoverschrijdend gedrag voor

Ook hier zien we een verschil tussen EGG, LGG en SGG, waar de meest ingrijpende gebeurtenis voorkomt. EGG komt relatief het meeste voor bij hockey, voetbal en handbal. LGG komt verder het meeste voor bij basketbal, voetbal en handbal. SGG komt het meeste voor bij korfbal, hockey en badminton.

Alle vormen van GOG komen het meeste op het sportterrein voor, maar bij EGG en LGG gaat het om meer dan drie kwart van de gebeurtenissen, terwijl het bij SGG om ongeveer 60% van de gebeurtenissen gaat. SGG komt ook vaak in de kleedkamer voor (31%) en vaker in de openbare ruimte dan EGG en LGG (17%).

11.3 Ervaringen delen

Een groot deel van de kinderen die een vorm van GOG meemaken vertellen hier nooit over. Bij SGG is dat nog meer, namelijk 58%, dan bij EGG (42%) en LGG (47%). Degene aan wie verteld wordt, is bij alle vormen van GOG in de meeste gevallen een ouder of, in minder gevallen, iemand van de sportvereniging. De meeste kinderen hebben wel ervaren dat het hielp om erover te vertellen, de percentages liggen tussen de 69% (LGG) en 79% (EGG).

Het is mogelijk dat een deel van de kinderen er nooit over verteld heeft omdat een deel van de respondenten aangeeft het toen geen GOG te vinden. Het is mogelijk dat men daardoor ook niet de behoefte had om het aan iemand te vertellen. Er is nader onderzoek nodig om hier een goede duiding voor te kunnen geven.

11.4 Afloop van GOG

Dat het GOG stopt, komt meestal omdat de dader zelf ermee stopt (bij rond de 30% van alle gebeurtenissen) of omdat de jeugdige de situatie vermijdt (bij rond de 25% van de gebeurtenissen). Bij EGG en LGG is het bij zo'n 13% van de gebeurtenissen een ander die meehelpt om te zorgen dat het gedrag stopt. Bij SGG is dit het geval bij 11% van de gebeurtenissen.

Bij geen van de vormen van GOG zijn er grote gevolgen voor de ouders. Bij tussen de 75% (LGG) en 84% (SGG) van de gebeurtenissen ervaren de ouders geen gevolgen van hun grensoverschrijdend gedrag.

11.5 Daders van GOG

De ouders van alle drie de vormen van grensoverschrijdend gedrag zijn meestal mannen. Bij EGG en LGG is dit voor ongeveer 66% van de gebeurtenissen het geval en bij SGG gaat het om 87% mannelijke ouders (Tabel 10.3). Als de jeugdige sporter een jongen was, worden alle drie de vormen van GOG het meeste door mannen gepleegd. Bij meisjes is de dader van SGG meestal een man, maar is de dader van EGG en LGG een vrouw of een man.

De daders zijn vaker (mannelijke) sporters dan coaches. Dat geldt sterk voor EGG en LGG (Tabel 10.4 en 10.5), waar het aandeel van de mannelijke coach bij de daders rond de 15% ligt en dat van de (enkele of meerdere) mannelijke sporters rond een derde ligt. Bij SGG is eveneens een derde van de daders een mannelijke sporter, maar gaat het ook in een kwart van de gevallen om een mannelijke coach (Tabel 10.6).

12 Psychosociale gevolgen

Vervelende ervaringen en gebeurtenissen tijdens het sporten in de jeugd kunnen in meer of mindere mate leiden tot aanhoudende problemen als men volwassen is. Dit kan zich bijvoorbeeld uiten in posttraumatische stress (PTS) symptomen, beperkingen in zelfredzaamheid en een verminderde kwaliteit van leven. In dit hoofdstuk bespreken we in hoeverre dit speelt bij respondenten die te maken hebben gehad met grensoverschrijdend gedrag in de sport tijdens de jeugd.

12.1 Posttraumatische stress symptomen

Een Posttraumatische stress Stoornis (PTSS) wordt in het Diagnostische en Statistische handboek voor psychische aandoeningen³⁵ omschreven als een chronische conditie die gekarakteriseerd wordt door aanhoudende stress na een traumatische ervaring (American Psychiatric Association, 2013).

Respondenten die een gebeurtenis van GOG hebben meegemaakt is gevraagd of zij te maken hebben (gehad) met een aantal specifieke symptomen en gedragingen die kunnen wijzen op posttraumatische stress. Hiervoor is de PCL-5 vragenlijst (8 items versie) voor het meten van posttraumatische stress (PTS) symptomen gebruikt (Velden, Kleber & Komproe, 2018; Pereira-Lima et al., 2019).

In het kader wordt getoond op welke wijze deze vragenlijst aan respondenten is voorgelegd:

Wijze van afname PCL-5 vragenlijst

U ziet een lijst met mogelijke problemen die mensen soms hebben na een vervelende ervaring. Leest u elke omschrijving goed door en geef aan of u er in het afgelopen jaar last van hebt gehad. Antwoordt u met uw ervaringen tijdens het sporten als kind in gedachten.

Hebt u in het afgelopen jaar last gehad van...

1. Herhaalde, nare en ongewenste herinneringen aan de vervelende ervaring
2. Erg van streek raken wanneer iets u aan de vervelende ervaring herinnert
3. Het vermijden van herinneringen, gedachten of gevoelens die verband houden met de vervelende ervaring
4. Het vermijden van dingen die herinneren aan de vervelende ervaring (bv. bepaalde mensen, plekken, gesprekken, activiteiten, voorwerpen of situaties)
5. Sterke, negatieve opvattingen hebben over uzelf, anderen of de wereld (bv. gedachten hebben zoals: ik ben slecht, er is iets vreselijk mis met mij, niemand is te vertrouwen, de wereld is door en door gevaarlijk)
6. Verlies van interesse in activiteiten die u eerder graag deed
7. U nerveus voelen of snel schrikken
8. Moeite hebben met concentreren

³⁵ Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders v5 (DSM-5), 2013

Men kon antwoorden met:

- (1) Helemaal niet
- (2) Nauwelijks
- (3) Af en toe
- (4) Regelmatig
- (5) Vaak

Gemiddelden en Somscores van PTS-symptomen

Voor elk van de acht posttraumatische stress (PTS) symptomen is het gemiddelde berekend. Dit wordt weergegeven in de figuren 12.1 12.2 en 12.3. De gemiddelden voor de groepen Mild, Matig en Ernstig worden met de gekleurde lijnen weergegeven. De schaal loopt van 1 (Helemaal geen sprake van het PTS-symptoom) tot en met 5 (Vaak sprake van het PTS-symptoom).

Op basis van eerder onderzoek naar posttraumatische stress bij een groep van 530 slachtoffers uit een representatieve steekproef van Nederland (van der Velden et al., 2020) en het meten van de prevalentie van PTSS (Pereira-Lima et al., 2019) is de minimale grenswaarde vastgesteld op 1.625. Dit betekent dat gemiddelden die boven deze grens uitkomen als prevalentie van PTS kunnen worden beschouwd. Hoe hoger boven de waarde van 1.625, hoe meer er sprake is van PTSS. In de figuren 12.1 12.2 en 12.3 is deze grenswaarde met een horizontale zwarte lijn weergegeven.

Vervolgens zijn voor EGG, LGG en SGG de somscores van de symptomen tussen de groepen Mild, Matig en Ernstig met elkaar vergeleken, zodat kan worden vastgesteld of er een significant³⁶ verschil is tussen de somscores³⁷ van deze drie groepen in ervaren PTS-symptomen.

³⁶ Chi-kwadraat toets (Kruskal-Wallis H) en Man-Whitney post-hoc toets. Vanwege het meervoudig vergelijken van verschillende groepen wordt de kans op het vinden van een effect vergroot. Hiervoor is een Bonferroni correctie toegepast. De α (niveau voor significantie) is gedeeld door het aantal toetsen (3) per EGG, LGG en SGG en komt daarmee op $0,05/3 = 0,0167$.

³⁷ Er is een somscore berekend van de acht verschillende problemen. Op elke vraag kan men 5 punten scoren. Als iemand geen problemen ervaart scoort men dus minimaal $8 \times 1 = 8$ punten, als men veel problemen ervaart kan men maximaal $5 \times 8 = 40$ punten scoren. Hoe hoger de somscore, hoe meer problemen men ervaart.

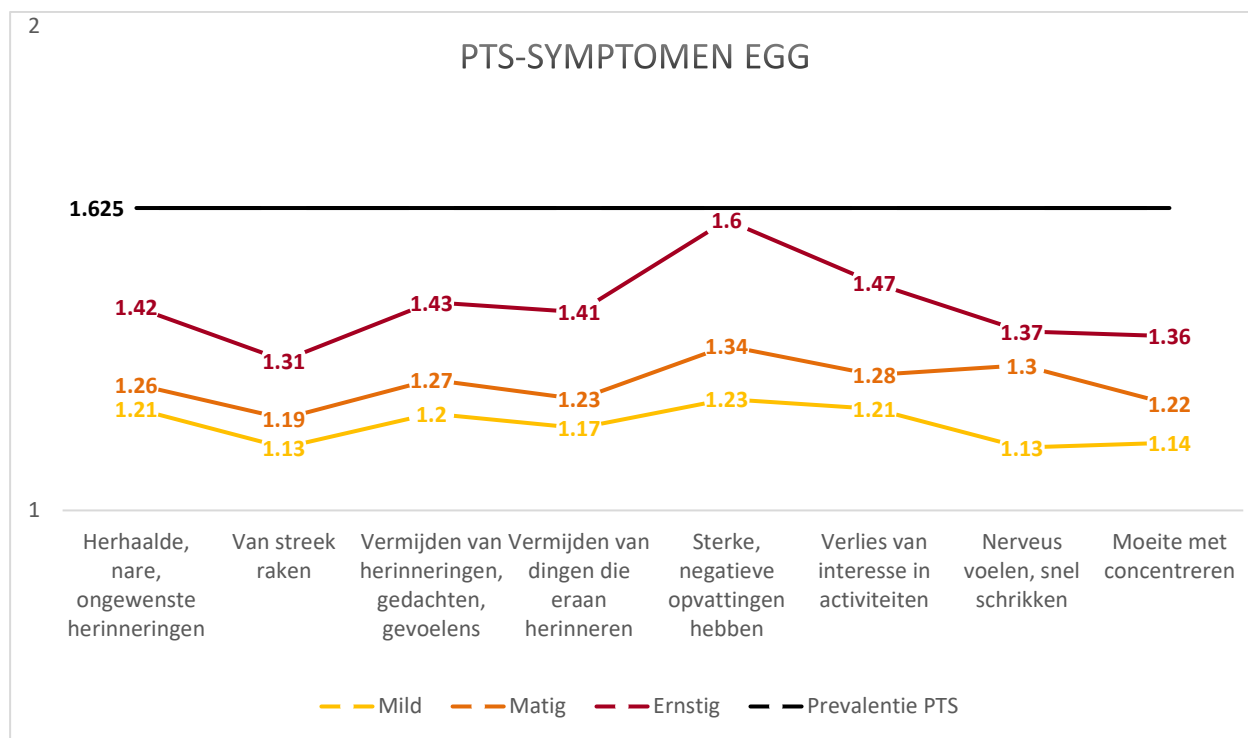

Emotioneel grensoverschrijdend gedrag

In figuur 12.1 is te zien dat de gemiddelde van PTS symptomen van mensen met Milde en Matige ervaringen dicht bij elkaar liggen en dat de gemiddelden van mensen met Ernstige ervaringen hoger uitvallen dan die van Mild en Matig³⁸. Hierbij is het belangrijk op te merken dat de gemiddelden in alle drie de groepen laag liggen, namelijk onder de 1.625 (op een schaal van 1 tot en met 5).

Mensen die EGG hebben meegemaakt ervaren gemiddeld geen of nauwelijks PTS-symptomen. Wel ervaren degenen met ernstige EGG ervaringen significant meer PTS symptomen.³⁹ Tussen symptomen van respondenten in de Mild en Matig groep wordt geen significant verschil gevonden. Geen van de drie groepen scoort boven de grenswaarde van 1.625. Er is gemiddeld genomen voor geen van de groepen dus sprake van PTS-symptomen bij EGG.

Figuur 12.1 Gemiddelden PTS-symptomen EGG voor Mild, Matig en Ernstig groepen. Hoger is meer PTS-symptomen, grenswaarde prevalentie is 1.625. Schaal van 1 t/m 5 (verticale as).

³⁸ De somscores van de symptomen blijken significant van elkaar te verschillen tussen mensen met een milde matige of ernstige ernstscores (Mild N=528; Matig N=585; Ernstig N=990), $\chi^2 = 83,375$; $df = 2$; $p < 0.001$, met een gemiddelde rangscore van 928,59 voor Mild, 978,17 voor Matig en 1161,44 voor Ernstig.

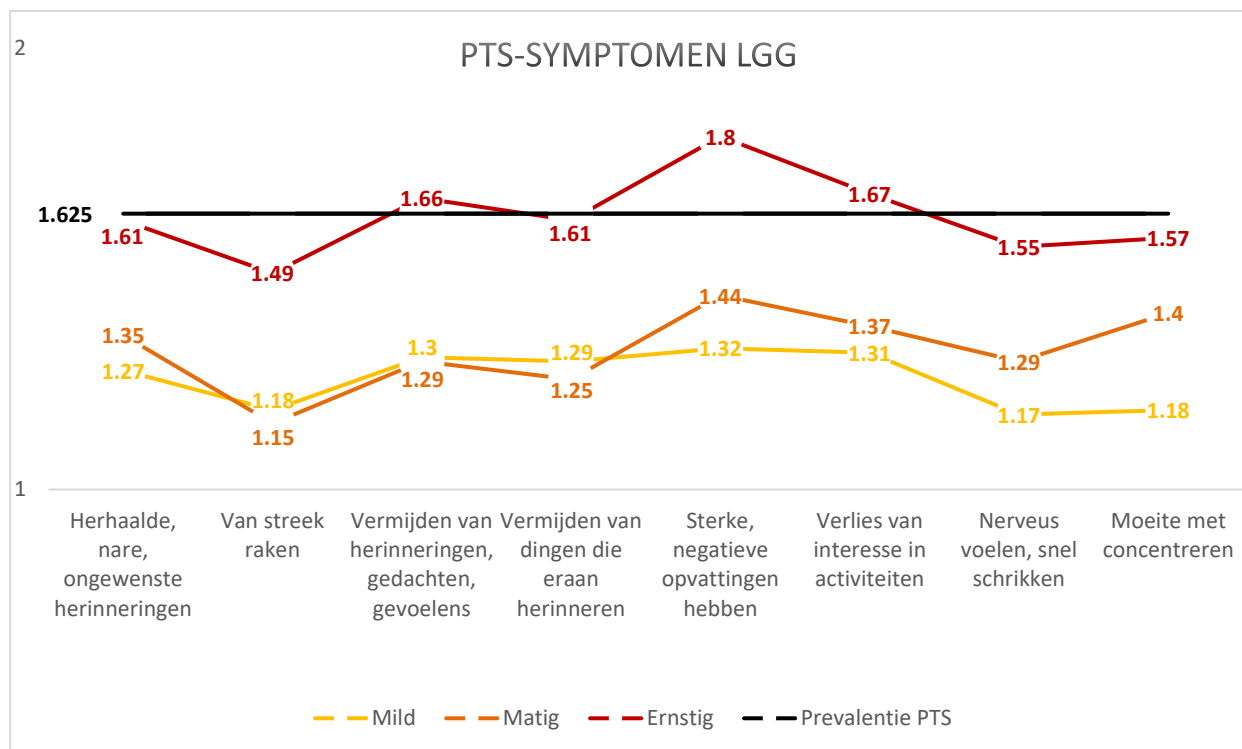
³⁹ Respondenten in de Ernstig groep (N=990) ervaren significant meer symptomen van posttraumatische stress dan respondenten in de Mild groep (N=528) ($U = 203303$; $Z = -8,08$; $p < 0.001$). Respondenten in de Ernstig groep (N=990) ervaren significant meer symptomen van posttraumatische stress dan respondenten in de Matig groep (N=585) ($U = 239283,5$; $Z = -6,485$; $p < 0.001$).

Lichamelijk grensoverschrijdend gedrag

In figuur 12.2 is te zien dat ook bij mensen met LGG ervaring de gemiddelde PTS symptomen voor de groep met Milde en Matige ervaringen dicht bij elkaar liggen. Een aantal gemiddelden van symptomen doorkruist elkaar en andere punten hebben juist weer een gemiddelde dat verder uit elkaar ligt. De gemiddelden van mensen met Ernstige ervaringen vallen hoger uit dan die van Mild en Matig, maar ook dit verschilt per symptoom. Ook hier blijkt dat het gemiddelde van de PTS symptomen onder de 2 ligt (op een schaal lopend van 1 tot en met 5), maar dat de gemiddelden van enkele symptomen in de Ernstig groep wel hoger dan de grenswaarde van 1.625 zijn.

Figuur 12.2 Gemiddelden PTS-symptomen LGG voor Mild, Matig en Ernstig groepen. Hoger is meer PTS-symptomen, grenswaarde prevalentie is 1.625. Schaal is 1 t/m 5 (verticale as).

Tussen mensen met milde en matige ervaringen enerzijds en mensen met ernstige ervaringen anderzijds, is een significant verschil in de ervaren PTS symptomen.⁴⁰ Tussen symptomen van respondenten in de Mild en Matig groep en de Matig en Ernstig groep worden geen significant verschil gevonden. Mensen met Ernstige ervaringen hebben meer PTS symptomen dan mensen in de Mild groep ($p < 0.001$). Respondenten in de Ernstig groep vertonen de meeste symptomen en wijkt daarin significant af van de groep Mild. Ernstig wijkt gemiddeld niet significant af van Matig, ook al doet figuur 12.2 anders vermoeden. Opgemerkt moet worden dat er bij LGG slechts 24 personen in de Matig groep zitten, waardoor deze groep mogelijk te klein is om een eventueel significant verschil tussen Matig en Ernstig te kunnen vinden.

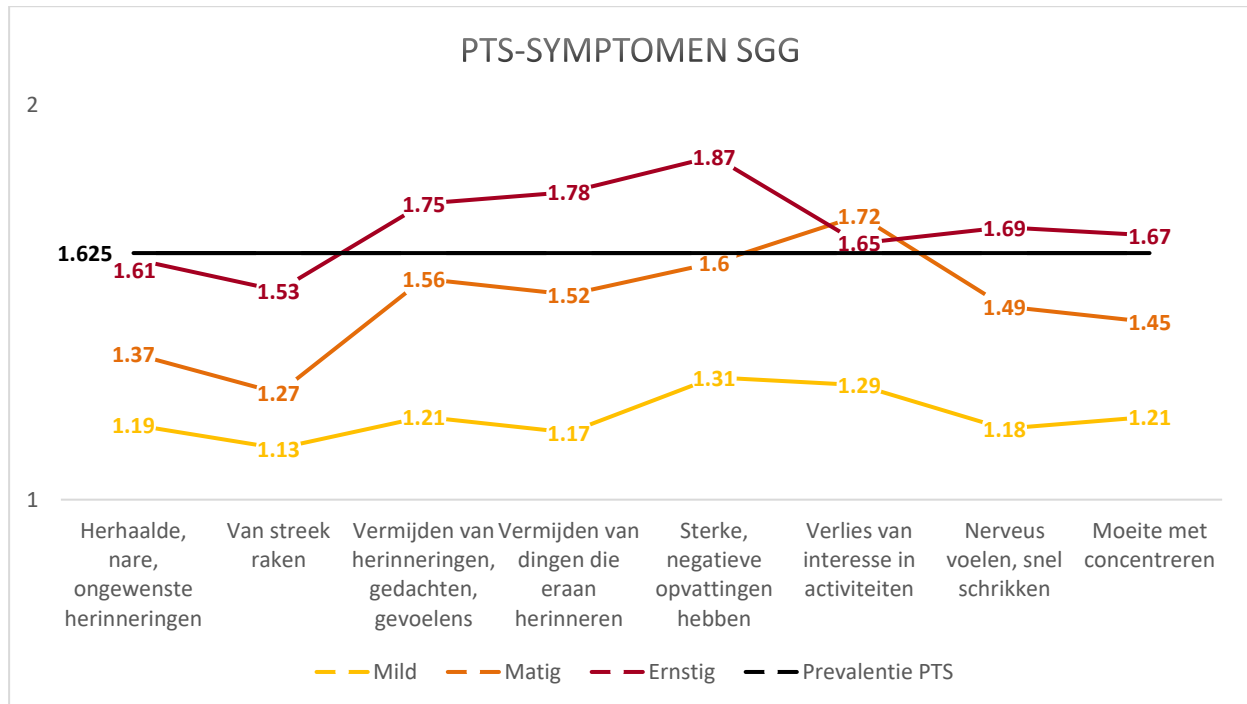
Seksueel grensoverschrijdend gedrag

⁴⁰ De somscores van de symptomen blijken significant van elkaar te verschillen tussen mensen met een milde matige of ernstige ernstscores (Mild $N=216$; Matig $N=24$; Ernstig $N=502$), $\chi^2 = 28,617$; $df = 2$; $p < 0.001$, met een gemiddelde rangscore van 314,96 voor Mild, 314,85 voor Matig en 398,53 voor Ernstig.

In figuur 12.3 is te zien dat de gemiddelden van de symptomen voor Mild, Matig en Ernstig een afstand tot elkaar hebben, waarbij Matig en Ernstig elkaar kruisen bij het symptoom 'verlies van interesse in activiteiten'. De gemiddelden van mensen met Ernstige symptomen vallen hoger uit dan die van Mild en in mindere mate van Matig, maar ook dit verschilt hier per symptoom. De gemiddelden van zes van de acht symptomen in de Ernstig groep vallen hoger uit dan de minimale grenswaarde van 1.625. Dit wijst erop dat er in de groep Ernstig sprake is van prevalentie posttraumatische stress symptomen.

Figuur 12.3 Gemiddelden PTS-symptomen SGG voor Mild, Matig en Ernstig groepen. Hoger is meer PTS-symptomen, grenswaarde prevalentie is 1.625. Schaal is 1 t/m 5 (verticale as).

De somscores van de symptomen blijken significant van elkaar te verschillen tussen mensen met een milde, matige of ernstige ernstscore.⁴¹ De vervolgttoets (post-hoc) moet uitwijzen tussen welke groepen dit verschil significant is. Respondenten in de groep met Ernstige ervaringen ($N=288$) blijken significant meer symptomen te ervaren van posttraumatische stress dan respondenten in de Mild groep ($N=216$).⁴² Tussen respondenten in de Mild en Matig groep en de Matig en Ernstig groep worden geen significante verschillen gevonden in de ervaring van PTS symptomen.

⁴¹ Mild $N=216$; Matig $N=37$; Ernstig $N=288$), $\chi^2 = 50,063$; $df = 2$; $p < 0.001$, met een gemiddelde rangscore van 218,69 voor Mild, 264,08 voor Matig en 311,12 voor Ernstig.

⁴² $U = 20425,5$; $Z = -7,09$; $p < 0.001$.

12.2 Zelfredzaamheid en sociale steun

Mensen die te maken krijgen met een traumatische ervaring hebben doorgaans baat bij emotionele steun, waardering en sociale erkenning van hun sociale omgeving. Dit dient als een buffer tegen psychische problemen. Slachtoffers van bedreiging en fysiek (seksueel) geweld hebben echter vaker te maken met afkeuring door hun sociale omgeving dan slachtoffers van andere delicten, zoals inbraak en ongevallen (van der Velden et al., 2020).

Hoe minder steun er is uit de sociale omgeving, hoe lager de mate van zelfredzaamheid is voor iemand met een trauma.

Om de mate van zelfredzaamheid te bepalen voor de respondenten in de groepen Mild, Matig en Ernstig GOG is de CSE7-schaal voor zelfredzaamheid afgenomen (Bosmans, Komproe, Van Loey, Van der Knaap, Benight, & van der Velden, 2015).

In het kader wordt getoond op welke wijze deze vragenlijst aan respondenten is voorgelegd:

Wijze van afname CSE7-schaal

Wilt u voor onderstaande punten inschatten hoe goed u dit kunt? Iedereen gaat anders met gebeurtenissen om, er is dus geen goed of slecht antwoord. Het is de bedoeling dat u antwoordt zoals u er op dit moment over denkt, niet zoals u erover dacht tijdens de vervelende ervaring.

1. Omgaan met de invloed die de vervelende ervaring op mijn leven heeft gehad
2. Mijn normale leven weer oppakken
3. Gesprekken voeren over de vervelende ervaring
4. Omgaan met beangstigende beelden of dromen over de vervelende ervaring
5. Optimistisch zijn sinds de vervelende ervaring
6. Hulp zoeken bij anderen vanwege de vervelende ervaring
7. Emotioneel sterk zijn

Men kon antwoorden met:

- (1) Ik kan dit helemaal niet
- (2)
- (3)
- (4) Ik kan dit redelijk
- (5)
- (6)
- (7) Ik kan dit zeer zeker

Gemiddelden en Somscores van Zelfredzaamheid

Net zoals bij het vaststellen van de PTS-symptomen is voor elk van de zeven zelfredzaamheidspunten het gemiddelde voor EGG, LGG en SGG bepaald. Dit wordt weergegeven in de figuren 12.4 12.5 en 12.6. De gemiddelden voor de groepen Mild, Matig en Ernstig worden met de gekleurde lijnen weergegeven. De schaal loopt van 1 (Ik kan dit helemaal niet) tot en met 5 (Ik kan dit zeer zeker).

In hetzelfde onderzoek dat is genoemd bij paragraaf 12.1, het bepalen van posttraumatische stress bij de groep van 530 slachtoffers, is ook de mate van zelfredzaamheid gemeten (van der Velden et al., 2020). De minimale grenswaarde voor zelfredzaamheid is vastgesteld op 4.571. Hoe lager gemiddelden onder de waarde van 4.571 liggen, hoe minder er sprake is van zelfredzaamheid.

In de figuren 12.1 12.2 en 12.3 is te zien dat de gemiddelden voor respondenten in de Mild, Matig en Ernstig groepen bij alle drie de vormen van GOG ruim boven de grenswaarde van 4.571 liggen. Op basis van deze resultaten kan er geconcludeerd worden dat respondenten over voldoende zelfredzaamheid beschikken en steun uit hun sociale omgeving hebben.

Vervolgens zijn voor EGG, LGG en SGG de somscores van de symptomen tussen de groepen Mild, Matig en Ernstig met elkaar vergeleken. De respondenten in dit onderzoek beschikken over voldoende zelfredzaamheid en sociale steun, maar de vergelijking tussen de somscores⁴³ van de groepen toont alsnog aan of er een significant⁴⁴ verschil is tussen de somscores van deze drie groepen in de mate van zelfredzaamheid en sociale steun.

⁴³ Er is een somscore berekend van de acht verschillende problemen. Op elke vraag kan men 5 punten scoren. Als iemand geen problemen ervaart scoort men dus minimaal $8 \times 1 = 8$ punten, als men veel problemen ervaart kan men maximaal $5 \times 8 = 40$ punten scoren. Hoe hoger de somscore, hoe meer problemen men ervaart.

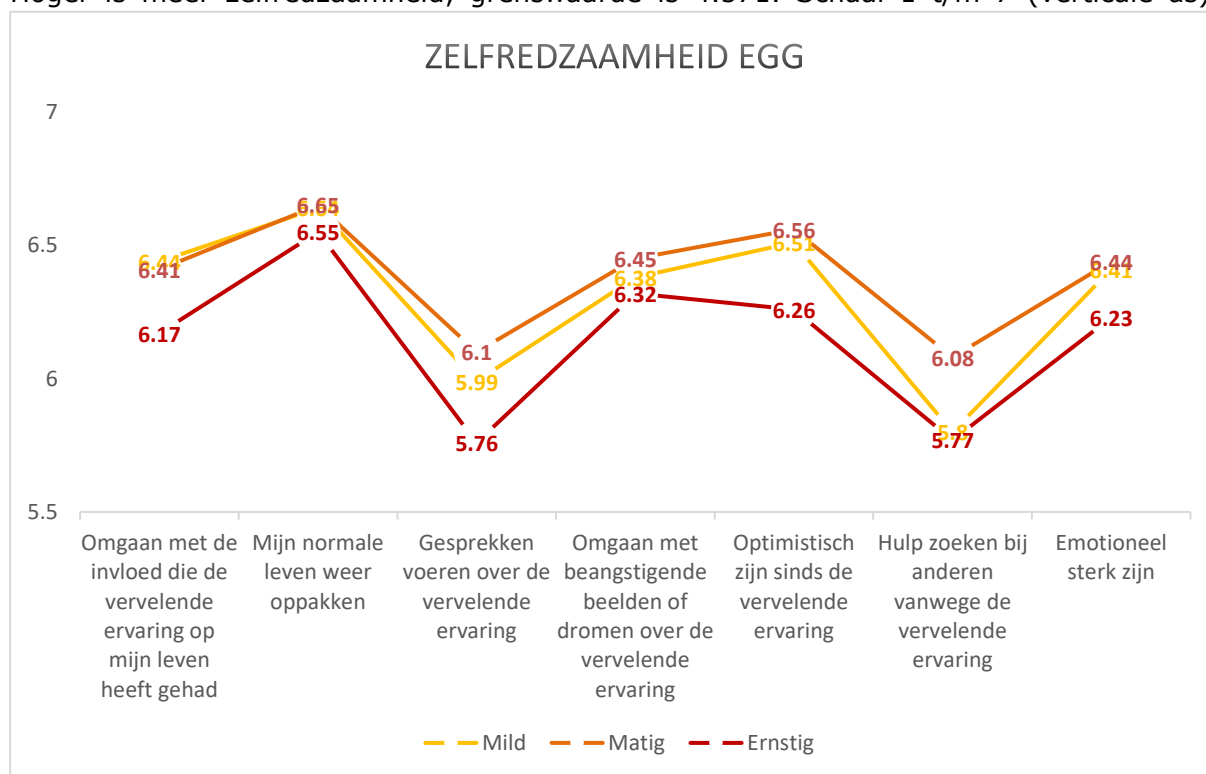
⁴⁴ Chi-kwadraat toets (Kruskal-Wallis H) en Man-Whitney post-hoc toets. Vanwege het meervoudig vergelijken van verschillende groepen wordt de kans op het vinden van een effect vergroot. Hiervoor is een Bonferroni correctie toegepast. De α (niveau voor significantie) is gedeeld door het aantal toetsen (3) per EGG, LGG en SGG en komt daarmee op $0,05/3 = 0,0167$.

Emotioneel grensoverschrijdend gedrag

In figuur 12.4 is te zien dat de gemiddelden van zelfredzaamheid van mensen met Milde en Matige EGG ervaringen dicht bij elkaar liggen en dat de gemiddelden van Ernstig lager uitvallen dan die van Mild en Matig. Een uitzondering hierop is het punt "Hulp zoeken bij anderen vanwege de vervelende ervaring", deze is juist voor Mild en Ernstig gemiddeld gelijk.

Figuur 12.4 Gemiddelden zelfredzaamheid EGG voor Mild, Matig en Ernstig groepen. Hoger is meer zelfredzaamheid, grenswaarde is 4.571. Schaal 1 t/m 7 (verticale as).

De somscores van de mate van zelfredzaamheid blijken significant van elkaar te verschillen tussen mensen met een milde, matige of ernstige ernstscore.⁴⁵ Mensen met Ernstige EGG ervaringen ($N=936$) vertonen een significant lagere mate van zelfredzaamheid dan mensen met Milde EGG ervaringen ($N=500$).⁴⁶ Maar ook vertonen mensen met Ernstige EGG ervaringen ($N=936$) een significant lagere mate van zelfredzaamheid dan mensen met Matige EGG ervaringen ($N=549$).⁴⁷

Mensen met Ernstige EGG ervaringen geven daarmee aan minder in staat tot zelfredzaam handelen dan mensen met Milde EGG ervaringen ($p < 0.05$) en mensen met Matige EGG ervaringen ($p < 0.001$). Respondenten in de Matig groep vertonen de hoogste mate van zelfredzaamheid, gevolgd door Mild, maar dit verschil is niet significant. Respondenten in de Ernstig groep vertonen de laagste mate van zelfredzaamheid en wijkt daarin significant lager af van de groepen Mild en Matig.

⁴⁵ Mild $N=500$; Matig $N=549$; Ernstig $N=936$), $\chi^2 = 18,18$; $df = 2$; $p < 0.001$, met een gemiddelde rangscore van 1010,11 voor Mild, 1064,22 voor Matig en 942,09 voor Ernstig.

⁴⁶ $U = 217811$; $Z = -2,267$; $p < 0.05$.

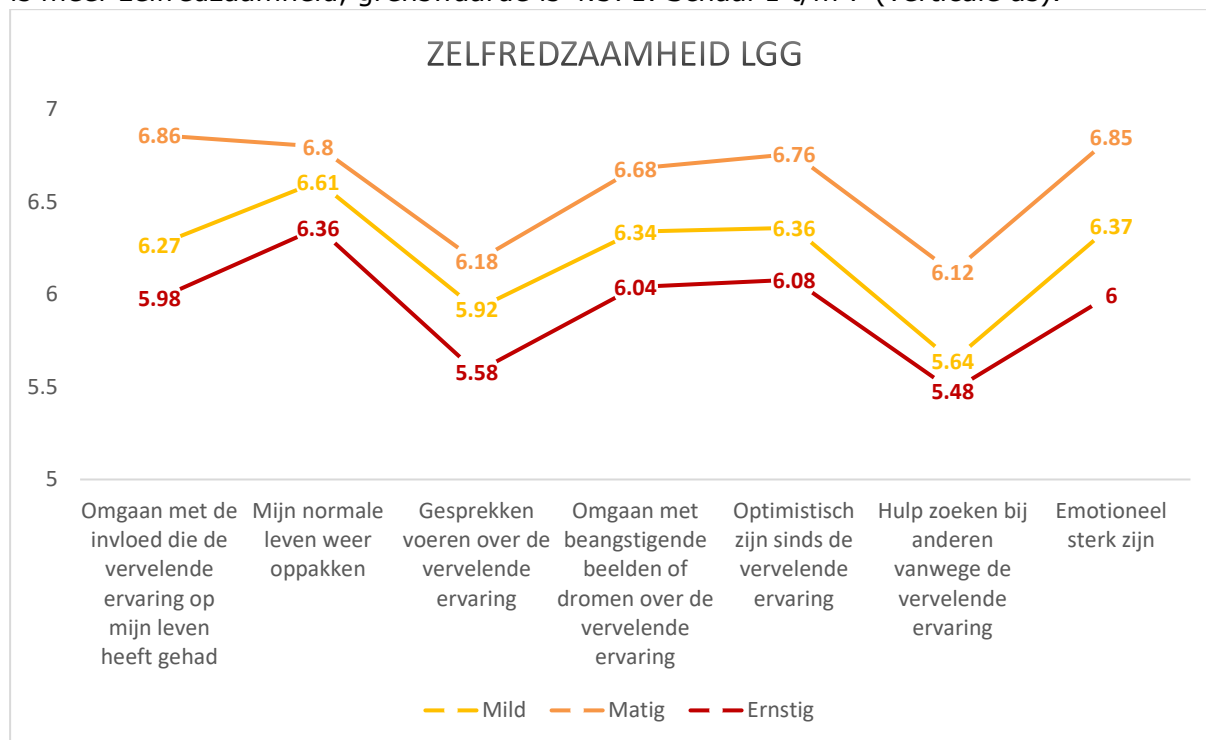
⁴⁷ $U = 225469,5$; $Z = -4,158$; $p < 0.001$.

Lichamelijk grensoverschrijdend gedrag

In figuur 12.5 is te zien dat de gemiddelden van zelfredzaamheid van mensen met Milde, Matige en Ernstige LGG ervaringen ongeveer even ver uit elkaar liggen, slechts bij enkele punten liggen de gemiddelden dicht bij elkaar. In alle drie de groepen ligt de mate van zelfredzaamheid relatief hoog, op een schaal van 1 tot 7 liggen bijna alle gemiddelden tussen de 6 en 7.

Figuur 12.5 Gemiddelden zelfredzaamheid LGG voor Mild, Matig en Ernstig groepen. Hoger is meer zelfredzaamheid, grenswaarde is 4.571. Schaal 1 t/m 7 (verticale as).

De somscores van de mate van zelfredzaamheid blijken significant van elkaar te verschillen tussen mensen met een milde, matige of ernstige ernstscore.^{48,49} Mensen met Ernstige LGG ervaringen ($N=475$) vertonen een significant lagere mate van zelfredzaamheid dan mensen met milde LGG ervaringen ($N=204$).⁵⁰

Seksueel grensoverschrijdend gedrag

⁴⁸ De groep Matig bevat slechts 21 personen. Hierdoor zijn de gemiddelden gevoelig voor extreme scores binnen de groep. Om deze reden kunnen er geen betrouwbare uitspraken over significante verschillen worden gedaan.

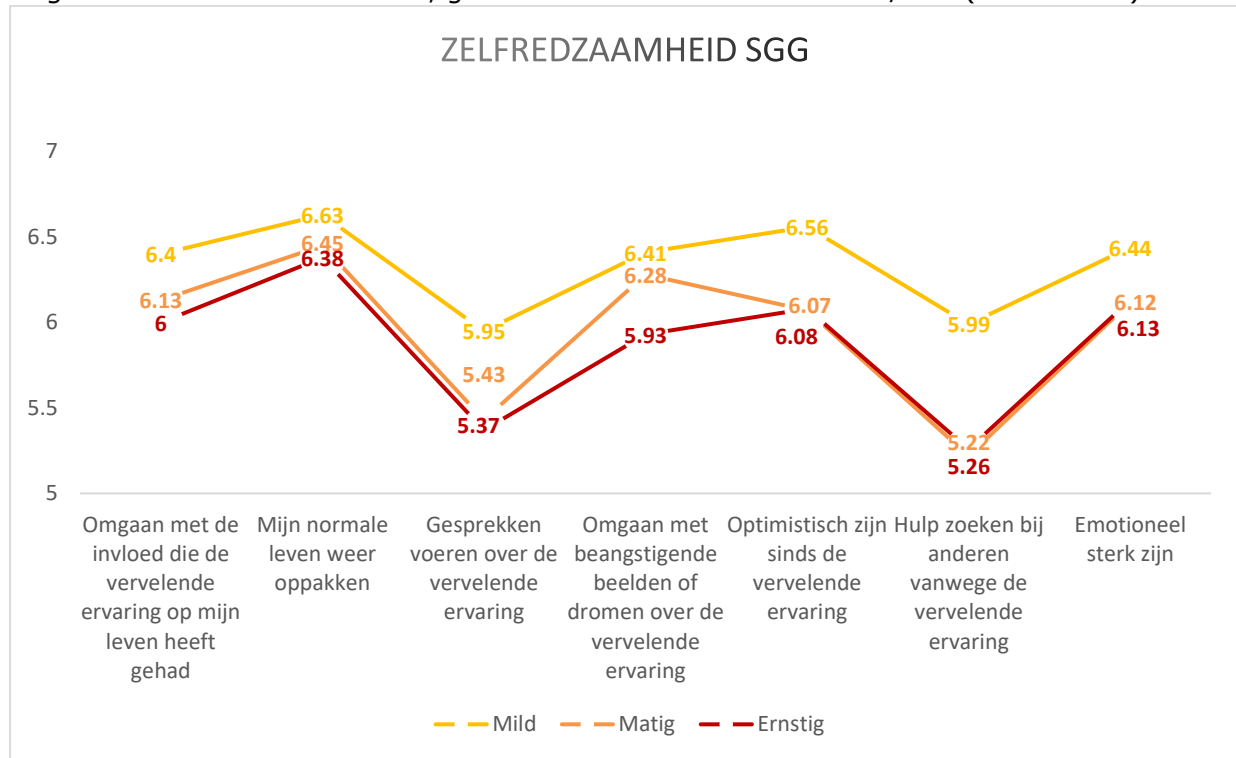
⁴⁹ Mild $N=204$; Matig $N=21$; Ernstig $N=475$, $\chi^2 = 16,814$; $df = 2$; $p < 0.001$, met een gemiddelde rangscore van 385,88 voor Mild, 450,81 voor Matig en 330,87 voor Ernstig.

⁵⁰ $U = 40830,5$; $Z = -3,339$; $p < 0.01$.

In figuur 12.6 is te zien dat de gemiddelde zelfredzaamheid van mensen met Matige ervaringen en mensen met Ernstige SGG ervaringen op een enkel punt na ongeveer gelijk zijn. De gemiddelden van de groep met Milde ervaringen liggen hoger dan voor mensen met Matige en Ernstige ervaringen, wat een hogere mate van zelfredzaamheid doet vermoeden voor deze groep.

Figuur 12.6 Gemiddelden zelfredzaamheid SGG voor Mild, Matig en Ernstig groepen. Hoger is meer zelfredzaamheid, grenswaarde is 4.571. Schaal 1 t/m 7 (verticale as).

Tussen respondenten in de Mild en Matig groep en de Matig en Ernstig groep worden geen significante verschillen gevonden.⁵¹ Mensen in de groep met Ernstige SGG ervaringen ervaren ook hier significant meer symptomen dan mensen in de groep met Milde ervaringen ($p < 0.001$). Respondenten in de Mild groep vertonen de minste symptomen gevolgd door Matig, al is dit verschil niet significant. Respondenten in de Ernstig groep vertonen de meeste symptomen en deze groep wijkt daarin significant af van de groepen Mild, maar niet van Matig.

⁵¹ De somscores van de mate van zelfredzaamheid verschillen significant van elkaar tussen mensen met een milde matige of ernstige ernstscore (Mild $N=203$; ⁵¹Matig $N=33$; Ernstig $N=273$), $\chi^2 = 26,601$; $df = 2$; $p < 0.001$, met een gemiddelde rangscore van 291,36 voor Mild, 281,48 voor Matig en 224,76 voor Ernstig. Respondenten in de Ernstig groep ($N=273$) vertonen een significant lagere mate van zelfredzaamheid dan respondenten in de Mild groep ($N=203$) ($U = 20404$; $Z = -5,064$; $p < 0.001$).

12.3 Ingrijpende jeugdervaringen (ACE)

Nadat respondenten gevraagd zijn naar posttraumatische stress symptomen en de mate van zelfredzaamheid en sociale steun is onderzocht of en in welke mate er sprake is van ingrijpende jeugdervaringen (ACE's). Ingrijpende jeugdervaringen zijn negatieve ervaringen waar kinderen mee te maken krijgen in hun jeugd en kunnen grote gevolgen hebben in de kindertijd maar ook als ze volwassen zijn. Zoals ook beschreven in het onderzoek van TNO 'Ik heb al veel meegemaakt' (2016)⁵² heeft Filetti et al. (1998)⁵³ een verband gelegd tussen ingrijpende jeugdervaringen en de gezondheid en gezondheidsrisico's in de volwassenheid. Hoe hoger het aantal ACE's die men als kind heeft ervaren, hoe groter de kans op risicogedrag zoals roken, veel wisselende seksuele contacten, gevoeligheid voor drugs- en alcoholverslaving en criminaliteit. Ook wordt door Filetti et al. (1998) een verband gelegd tussen ACE's en een verhoogde kans op COPD, hartproblemen, diabetes, overgewicht, depressies, PTSS en suïcidepogingen (TNO, 2016).

In het kader wordt getoond op welke wijze deze vragenlijst aan respondenten is voorgelegd:

Wijze van afname ACE vragenlijst

Geef voor elk van de onderstaande gebeurtenissen aan of het is gebeurd toen u jonger dan 18 jaar was.

1. Heeft een ouder of andere volwassene in het huishouden u vernederd, uitgescholden, of beledigd?
2. Heeft een ouder of andere volwassene in het huishouden u geduwd, gegrepen, geslagen of iets naar u gegooid?
3. Werd uw vader/moeder of stiefvader/stiefmoeder door de andere ouder geslagen, geduwd, gegrepen of werd er iets naar hem/haar gegooid?
4. Heeft een persoon die minstens 5 jaar ouder was dan u, u ooit aangeraakt en gestreeld op een seksuele wijze of ooit verzocht zijn/haar lichaam op een seksuele wijze aan te raken?
5. Had u het gevoel dat niemand van uw familie van u hield, of gaf niemand u het gevoel belangrijk of speciaal te zijn?
6. Had u het gevoel dat u niet genoeg te eten kreeg, u vuile kleding moest dragen, en niemand had om u te beschermen?
7. Zijn uw ouders gescheiden, uit elkaar gegaan en/of is een ouder overleden?
8. Hebt u geleefd met iemand die probleemdrinker of alcoholist was of drugs gebruikte?
9. Was een lid van het huishouden depressief of mentaal ziek?
10. Ging een lid van uw huishouden ooit naar de gevangenis?

Men kon antwoorden met:

- (1) Nee
- (2) Ja

⁵² <https://publications.tno.nl/publication/34622407/s2R4Uj/TNO-2016-R11157.pdf>

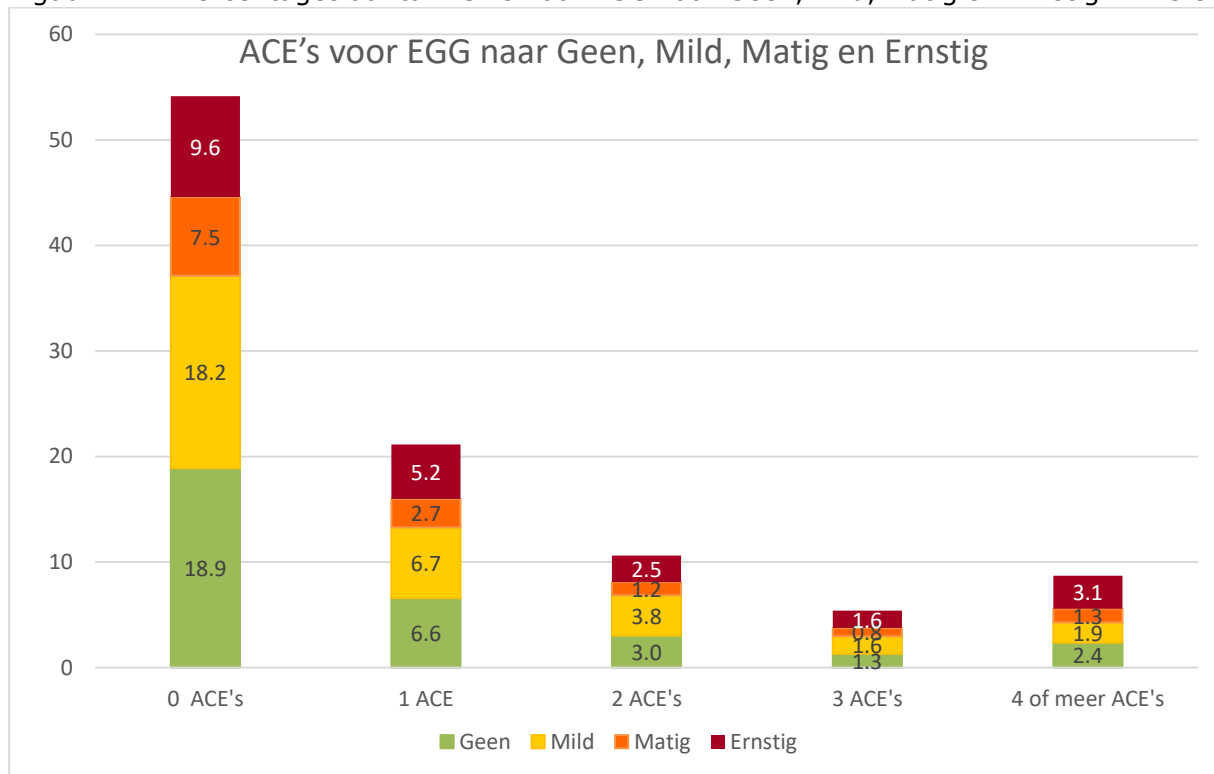
⁵³ Felitti VJ, Anda RF, Nordenberg D, et al. Relationship of childhood abuse and household dysfunction to many of the leading causes of death in adults. The Adverse Childhood Experiences (ACE) Study. *Am J Prev Med.* 1998;14(4):245-258. doi:10.1016/s0749-3797(98)00017-8

Emotioneel grensoverschrijdend gedrag en aantal ACE's

Bij EGG (figuur 12.7) zien we dat vooral mensen met geen (18,9%) of milde (18,2%) EGG geen ingrijpende jeugdervaringen hebben (0 ACE's). Ook bij mensen met één of twee ingrijpende jeugdervaringen zijn de groepen zonder of met Milde ervaringen het grootst, maar het verschil met vooral de Ernstig groep wordt wel steeds kleiner.

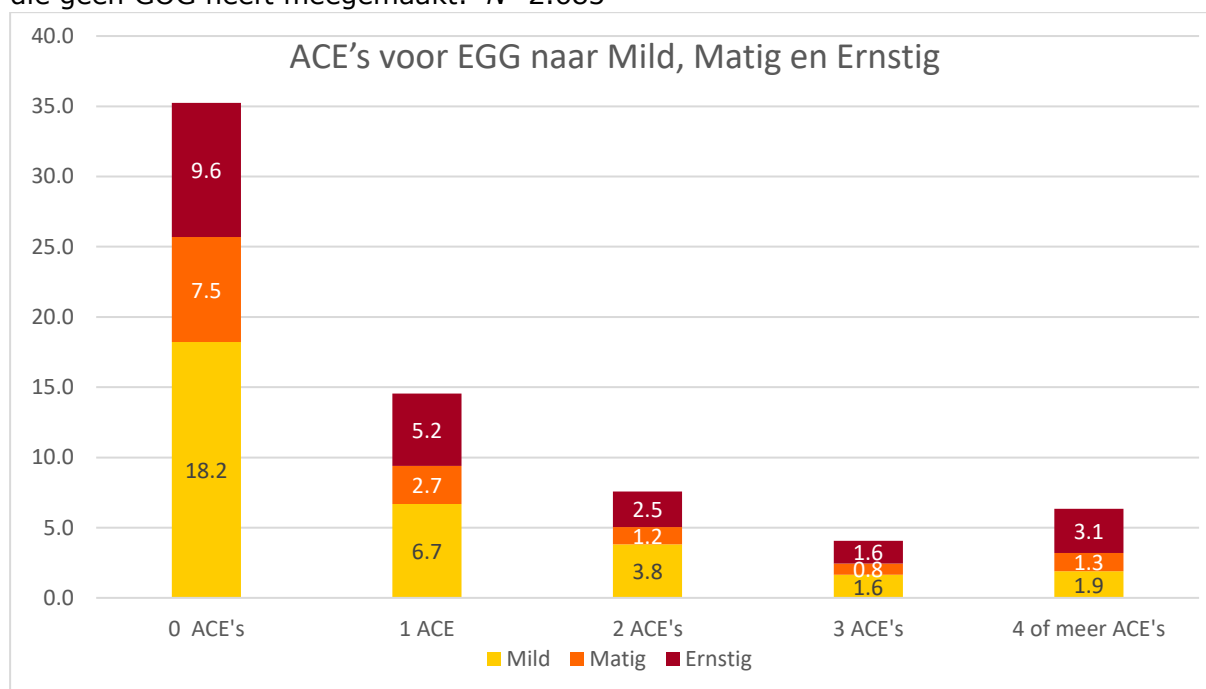
Figuur 12.7 Percentages aantal ACE's voor EGG naar Geen, Mild, Matig en Ernstig. N=3.959

In figuur 12.7 is ook gekeken naar de groep respondenten die geen GOG ervaring hebben. Om de verschillen tussen de groepen Mild, Matig en Ernstig meer inzichtelijk te maken is in figuur 12.8 de groep zonder GOG ervaring achterwege gelaten. Hier is duidelijk te zien dat bij respondenten met vier of meer ingrijpende jeugdervaringen de groep Ernstig het grootst is (3,1%). Respondenten met een ernstige GOG ervaring gaan hier vaker samen met meerdere slechte jeugdervaringen.

Figuur 12.8 Percentages aantal ACE's EGG naar Mild, Matig en Ernstig. Exclusief de groep die geen GOG heeft meegemaakt. $N=2.683$

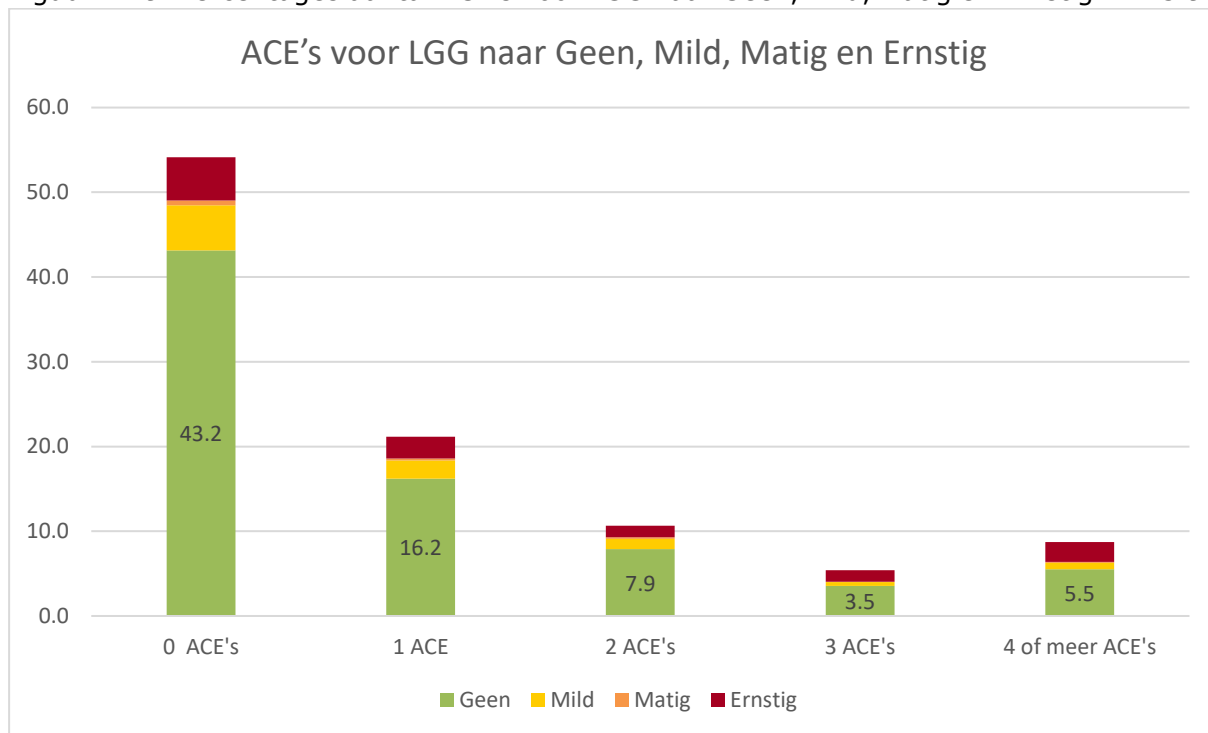

Lichamelijk grensoverschrijdend gedrag en aantal ACE's

Bij LGG zien we dat de meerderheid van de respondenten die niet te maken hebben gehad met LGG ook geen ingrijpende jeugdervaringen hebben (43,2%). Ook bij 1 of meerdere ingrijpende jeugdervaringen blijft deze groep het grootst (respectievelijk 16,2% 7,9% 3,5% en 5,5%) ten opzichte van de Mild, Matig en Ernstig groepen.

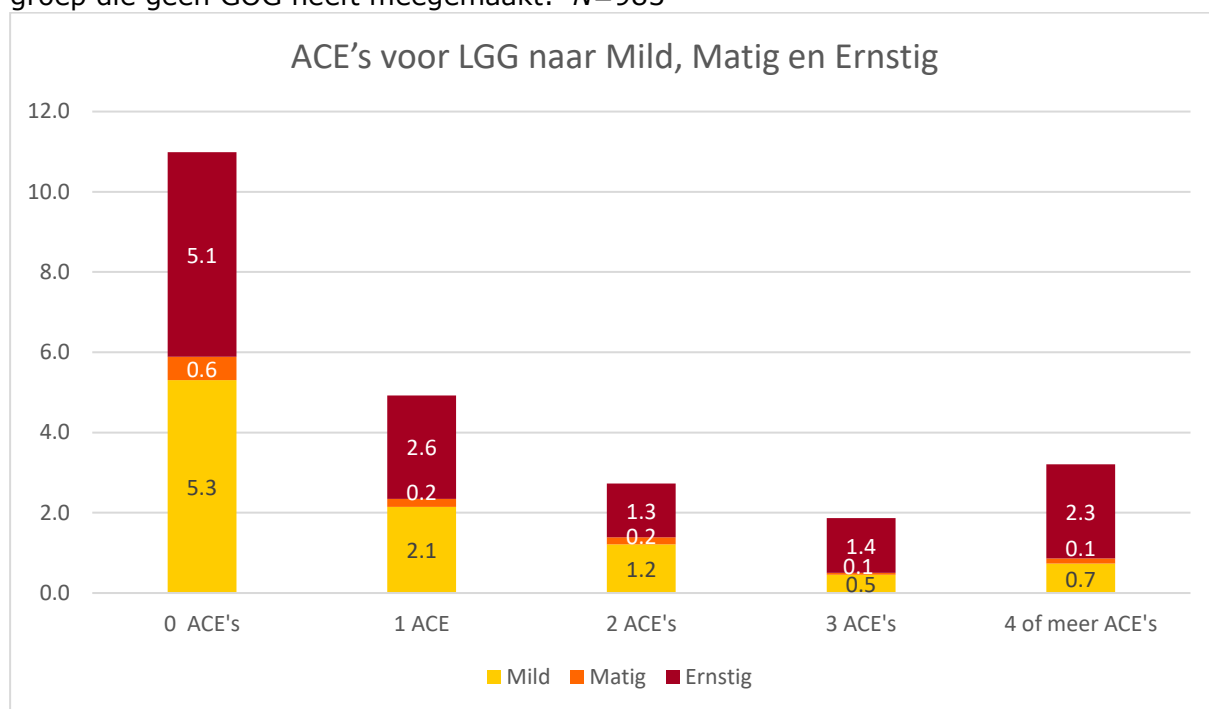
Figuur 12.9 Percentages aantal ACE's voor LGG naar Geen, Mild, Matig en Ernstig. N=3.959

In figuur 12.10 is de groep zonder GOG ervaring weer achterwege gelaten. Hier is nu duidelijk te zien dat bij respondenten met één of meer ingrijpende jeugdervaringen de groep Ernstig het grootst is: 3,1% bij 1 ACE, 1,3% bij 2 ACE's, 1,4% bij 3 ACE's en 2,3% bij 4 of meer ACE's. Ook hier gaan respondenten met een ernstige GOG ervaring gaan hier vaker samen met meerdere slechte jeugdervaringen.

Figuur 12.10 Percentages aantal ACE's voor LGG naar Mild, Matig en Ernstig. Exclusief de groep die geen GOG heeft meegemaakt. $N=983$

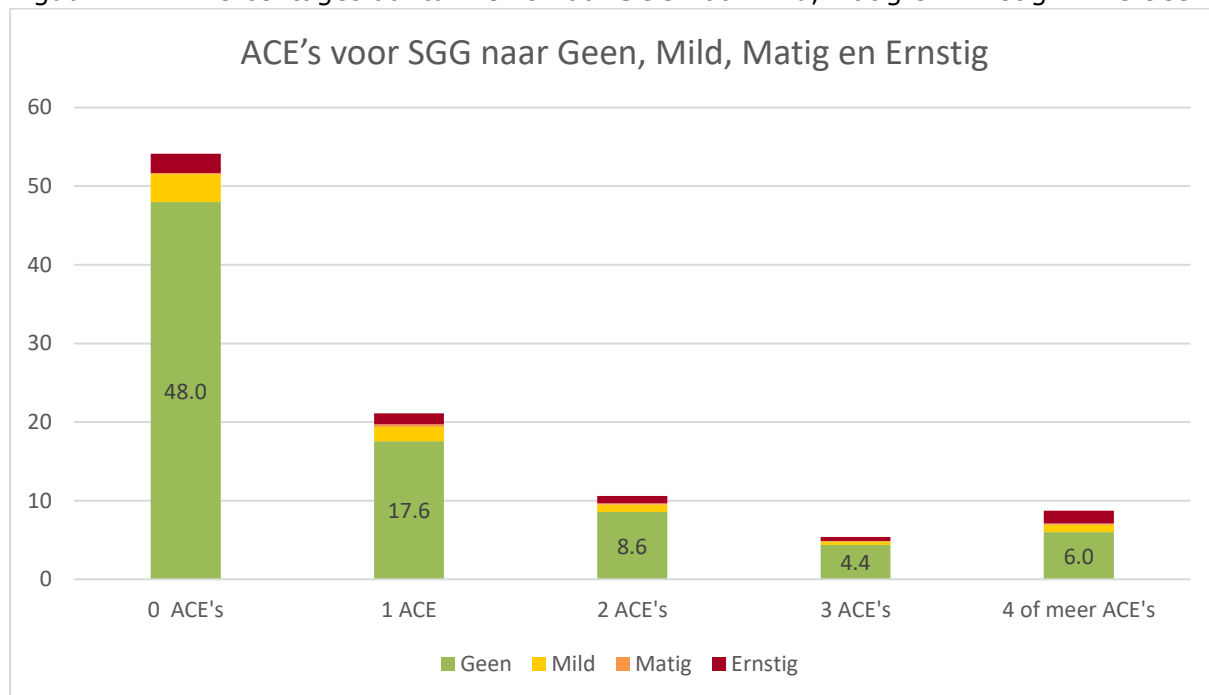

Seksueel grensoverschrijdend gedrag en aantal ACE's

Ook bij SGG (tabel 12.11) heeft de meerderheid van de respondenten die niet te maken hebben gehad met een vorm van SGG geen ingrijpende jeugdervaringen (48%). Ook bij 1 of meerdere ingrijpende jeugdervaringen blijft deze groep hier het grootst (respectievelijk 17,6% 8,6% 4,4% en 6%) ten opzichte van de Mild, Matig en Ernstig groepen.

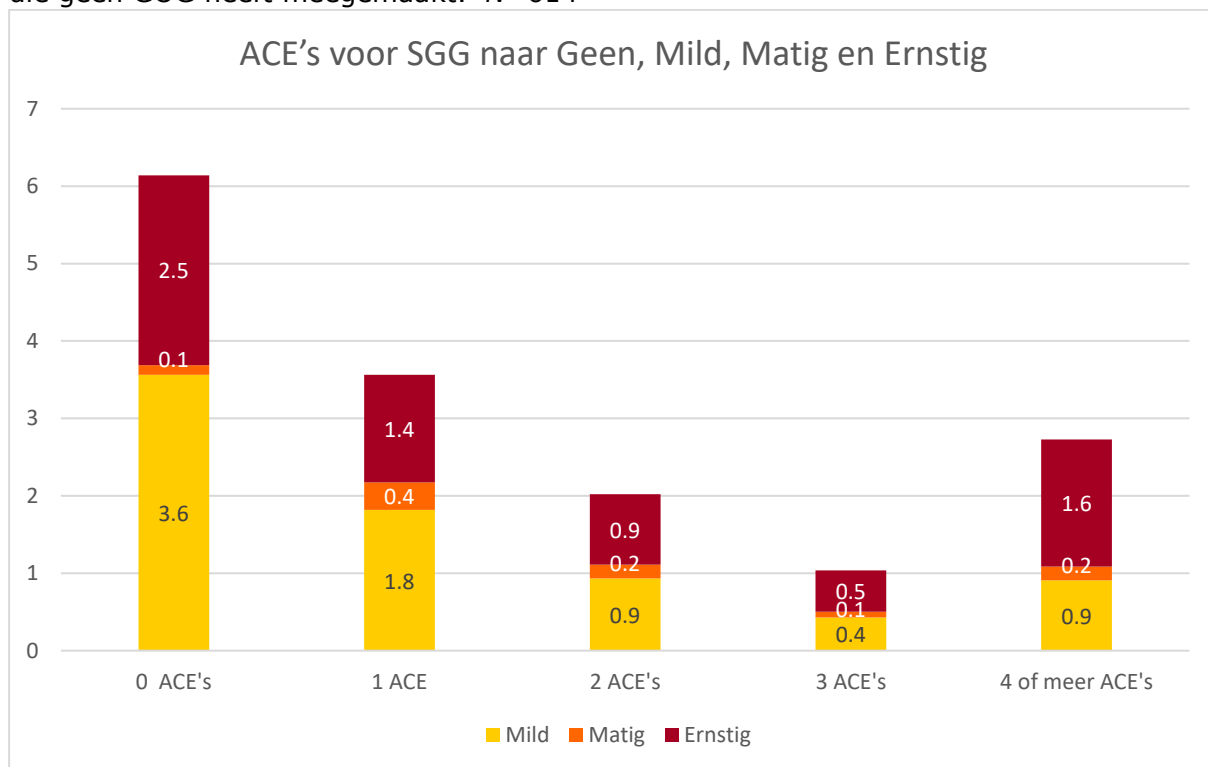
Figuur 12.11 Percentages aantal ACE's voor SGG naar Mild, Matig en Ernstig. $N=3.959$

In figuur 12.12 is ook voor SGG de groep zonder GOG ervaring weer achterwege gelaten om de groepen Mild Matig en Ernstig goed met elkaar te kunnen vergelijken. Hier is nu duidelijk te zien dat bij respondenten met drie of meer ingrijpende jeugdervaringen de groep Ernstig het grootst is: 0,5% bij 3 ACE's en 1,6% bij 4 of meer ACE's. Ook hier gaan respondenten met een ernstige GOG ervaring vaker samen met meerdere slechte jeugdervaringen.

Figuur 12.12 Percentages aantal ACE's SGG naar Mild, Matig en Ernstig. Exclusief de groep die geen GOG heeft meegemaakt. $N=614$

13 Kernbevindingen onderzoek grensoverschrijdend gedrag in de sport

Naar aanleiding van diverse signalen uit de sportwereld heeft NOC*NSF onderzoek laten uitvoeren naar de prevalentie van grensoverschrijdend gedrag in de Nederlandse georganiseerde sport tijdens de jeugd jaren. Het betreft een retrospectief onderzoek gebaseerd op jeugdervaringen. I&O Research en CentERdata hebben dit onderzoek gezamenlijk uitgevoerd. Dit onderzoek geeft een zo representatief mogelijk beeld van de mate waarin verschillende vormen van grensoverschrijdend gedrag in de Nederlandse georganiseerde jeugdsport voorkomen.

Sporten als kind

In dit onderzoek is gekeken naar de ervaringen van mensen in de leeftijd van 18 tot en met 50 jaar die in Nederland zijn opgegroeid en in hun jeugd in georganiseerd verband hebben gesport. Door eerst te vragen naar de sporten die mensen beoefend hebben en het gevoel waarmee ze daarop terugkijken, is de herinnering aan sporten in de jeugd geactiveerd. Daarna is gevraagd naar vervelende ervaringen bij de sportbeoefening. Ongeveer 90% heeft als kind aan sport gedaan en bijna iedereen deed dat in georganiseerd verband. Ruim een kwart begon al voor het 6de jaar met sporten. Een kleine 2% deed een sport voor kinderen met een beperking. Ruim 9% heeft als kind op hoog niveau (nationaal of internationaal) niveau gesport.

Ervaring met grensoverschrijdend gedrag

In dit onderzoek zijn drie vormen van grensoverschrijdend gedrag onderscheiden: emotioneel, lichamelijk en seksueel. Van elke vorm is een uitgebreide reeks gebeurtenissen uitgevraagd, variërend van geplaagd worden als vorm van emotioneel grensoverschrijdend gedrag tot gedwongen penetratie als vorm van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Respondenten zijn per gebeurtenis gevraagd of ze dit hebben meegemaakt en zo ja, of dit indruk heeft gemaakt. In totaal zegt 71,7% minimaal één gebeurtenis van grensoverschrijdend gedrag te hebben meegemaakt en 48,6% heeft zo'n gebeurtenis meegemaakt die ook indruk heeft gemaakt. Emotioneel grensoverschrijdend gedrag is bij ruim twee derde van de jeugdige sporters voorgekomen, lichamelijk grensoverschrijdend gedrag kwam bij bijna een kwart voor en seksueel grensoverschrijdend gedrag is bij 15,5% voorgekomen. Van elke gebeurtenis is verder gevraagd of dit een enkele keer of regelmatig is voorgekomen.

Of een gebeurtenis indruk heeft gemaakt houdt verband met de ernst van de gebeurtenis. Gebeurtenissen kunnen een enkele keer of regelmatig zijn voorgekomen, waarbij ze wel of geen indruk gemaakt kunnen hebben. Op basis van de frequentie en of een gebeurtenis wel of geen indruk maakte, aangevuld met het oordeel van NOC*NSF experts over de ernst van de specifieke gebeurtenissen, is een ernstscore index geconstrueerd. Deze heeft drie niveaus: Mild, Matig en Ernstig. Ernstige emotioneel grensoverschrijdende gebeurtenissen zijn bij 22% van de jeugdige sporters voorgekomen, ernstige lichamelijk grensoverschrijdende gebeurtenissen bij 12,7% en ernstige seksueel grensoverschrijdende gebeurtenissen kwamen bij 6,9% van de jeugdige sporters voor.

Wie maakten grensoverschrijdend gedrag mee

Voor de verschillende vormen van grensoverschrijdend gedrag is nagegaan wie dit meemaakten. Bij emotioneel grensoverschrijdend gedrag zien we dat mannen dit meer meemaken dan vrouwen maar dat het vaker bij vrouwen om een gebeurtenis gaat die indruk maakt. Verder zien we dat mensen die nu jonger zijn vaker EGG melden en dat mensen die sport voor jeugdigen met een beperking beoefenden dat ook vaker melden. Daarbij was het aandeel ernstige gebeurtenissen wel lager. Degenen die op nationaal of internationaal niveau sport beoefenden hadden ook meer te maken met EGG dan degenen die op lager niveau sportten. Emotioneel grensoverschrijdend gedrag kwam relatief het meeste voor bij voetbal, hockey en handbal.

Bij lichamelijk grensoverschrijdend gedrag zien we dat meer mannen dan vrouwen dit rapporteerden. Dit verschil zien we niet terug in de gebeurtenissen die indruk hebben gemaakt, dat is bij jongens en meisjes beiden rond de 10%. Wel zien we bij jongens dat het vaker dan bij meisjes om ernstig lichamelijk grensoverschrijdend gedrag gaat. Blijkbaar maken jongens meer lichamelijk grensoverschrijdend gedrag mee dan meisjes zonder dat dit ook meer indruk maakt. Wat betreft leeftijd wordt duidelijk dat hoe korter de gebeurtenis geleden is, dus hoe jonger de respondent nu nog is, hoe vaker lichamelijk grensoverschrijdend gedrag is voorgekomen en hoe vaker dit ernstig was. Lichamelijk grensoverschrijdend gedrag kwam het meeste voor bij voetbal, handbal en basketbal. Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn het juist meisjes die vaker iets hebben meegemaakt. Meisjes hebben twee keer zo vaak te maken met seksueel grensoverschrijdend gedrag, zij maken ook vaker iets mee dat indruk maakt en wat ze meemaken is ernstiger.

Ervaring delen en afloop van het grensoverschrijdend gedrag

Bij de verschillende vormen van GOG zien we dat niet alle kinderen dat destijds of later hebben verteld. Bij emotioneel grensoverschrijdend gedrag heeft 42% er nooit over verteld. Bij lichamelijk grensoverschrijdend gedrag heeft 47,4% er nooit over verteld en bij seksueel grensoverschrijdend gedrag is dat zelfs 58,3%. Dit kan deels verklaard worden dat een deel van de respondenten heeft aangegeven het toen geen grensoverschrijdend gedrag te vinden. Bij het (laten) ophouden van alle vormen van grensoverschrijdende gebeurtenissen speelde in ongeveer 13% een ander dan de dader of de sporter zelf een rol, waaronder degene aan wie de jeugdige sporter het verteld had. Voor de daders waren er nauwelijks consequenties, hooguit een waarschuwing. Dit geldt voor alle vormen van grensoverschrijdend gedrag.

Daders

De daders van alle drie de vormen van grensoverschrijdend gedrag zijn meestal mannen. Bij emotioneel en lichamelijk grensoverschrijdend gedrag is dit voor ongeveer twee derde van de gebeurtenissen het geval en bij seksueel grensoverschrijdend gedrag gaat het om 87% mannelijke daders. Als de jeugdige sporter een jongen was, worden alle drie de vormen van grensoverschrijdend gedrag het meeste door mannen gepleegd. Bij meisjes is de dader van SGG meestal een man, maar is de dader van emotioneel en lichamelijk grensoverschrijdend gedrag een vrouw of een man. De daders zijn vaker (mannelijke) sporters dan coaches. Dat geldt sterk voor emotioneel en lichamelijk grensoverschrijdend gedrag, waar het aandeel van de mannelijke coach bij de daders rond de 15% ligt en dat van de (enkele of meerdere) mannelijke sporters rond een derde ligt. Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag is eveneens een derde van de daders een mannelijke sporter, maar gaat het ook in een kwart van de gevallen om een mannelijke coach.

Psychosociale gevolgen

Nadat de prevalentiecijfers van grensoverschrijdend gedrag in kaart zijn gebracht en vervolgens dieper is ingegaan op de ervaring van de respondent over wat hij of zij heeft meegemaakt is ook een aantal mogelijke psychosociale gevolgen onderzocht. Grensoverschrijdend gedrag, met name in de ernstige vorm, kan een traumatisch effect hebben op het slachtoffer. Aan de hand van acht stellingen die posttraumatische stress (PTS) meten blijkt dat respondenten in het geval van emotioneel grensoverschrijdend gedrag geen symptomen van PTS ervaren. Bij lichamelijk grensoverschrijdend gedrag ervaren alleen respondenten met een ernstige vorm van grensoverschrijdend gedrag bij enkele stellingen PTS-symptomen. Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag ervaart de groep met een ernstige vorm van grensoverschrijdend gedrag op zes van de acht stellingen PTS-symptomen en ook de Matig groep ervaart enkele PTS-symptomen. De Mild groep ervaart bij geen enkele vorm van grensoverschrijdend gedrag symptomen.

Ook de mate van zelfredzaamheid en sociale steun is gemeten. Op basis van de resultaten in dit onderzoek kan worden geconcludeerd dat de respondenten die een vorm van grensoverschrijdend gedrag hebben meegemaakt (ruim) voldoende zelfredzaam zijn en sociale steun hebben. Het is wel zo dat hoe ernstiger het grensoverschrijdend gedrag is, hoe minder hoog men scoort op zelfredzaamheid en sociale steun. Echter, zelfs de laagste scores op deze schaal zitten nog ruim boven de minimale grenswaarde.

Respondenten met een of meer ingrijpende jeugdervaringen (ACE's) hebben niet per se meer ervaringen met grensoverschrijdend gedrag: ook de groep respondenten die niet te maken heeft gehad met een of meer ingrijpende jeugdervaringen heeft grensoverschrijdend gedrag in de sport ervaren als kind. Wel zien we bij emotioneel, lichamelijk en seksueel grensoverschrijdend gedrag dat mensen met meer ingrijpende jeugdervaringen vaker een ernstige vorm van GOG hebben meegemaakt.

A Bijlagen

A.1 Constructie weegfactor naar geslacht en leeftijd

Leeftijd	Populatie		Steekproef respons		Gewicht toegekend	
	Mannen %	Vrouwen %	Mannen %	Vrouwen %	Mannen	Vrouwen
18	1.52315	1.4604786	0.51060487	0.6873527	2.9830307	2.1247877
19	1.5314695	1.4639358	0.41241163	0.9622938	3.7134488	1.5212982
20	1.5312766	1.4757814	0.58915947	0.8248233	2.5990869	1.7892093
21	1.4826133	1.450947	0.64807541	1.0408484	2.2877172	1.3940042
22	1.4936049	1.4382337	0.62843676	0.9819324	2.3766988	1.4646972
23	1.4967867	1.4577376	0.37313433	1.0801257	4.0113883	1.3495999
24	1.5477227	1.50012	0.60879811	1.2961508	2.5422594	1.1573653
25	1.5498301	1.5024064	0.60879811	1.4728987	2.545721	1.0200338
26	1.5705461	1.5167176	0.90337785	2.0424195	1.7385263	0.7426083
27	1.5860694	1.5417173	0.96229379	1.6300079	1.6482174	0.9458343
28	1.596331	1.5462764	0.98193244	1.787117	1.6257034	0.8652351
29	1.5355741	1.5070069	1.29615082	1.9638649	1.1847187	0.7673679
30	1.5216762	1.4897069	0.94265515	1.5907306	1.6142448	0.9364923
31	1.5239627	1.4842248	1.06048704	1.7674784	1.4370403	0.8397414
32	1.5062907	1.4898446	1.15868028	1.6692852	1.3000055	0.8925046
33	1.4765665	1.4556577	1.27651218	2.0031422	1.1567195	0.7266872
34	1.4559194	1.4293908	1.11940299	1.7674784	1.3006213	0.8087175
35	1.4108924	1.3963195	1.6496465	1.7282011	0.8552695	0.8079613
36	1.4165397	1.3988677	1.02120974	1.5318146	1.3871193	0.9132095
37	1.4315671	1.434983	1.35506677	1.8067557	1.056455	0.7942319
38	1.4552445	1.4506577	1.19795758	1.8067557	1.2147713	0.8029075
39	1.4032341	1.4066638	1.61036921	2.17989	0.8713741	0.6452912
40	1.4007823	1.4089916	1.63000786	1.9835035	0.8593715	0.710355
41	1.3768983	1.3920359	1.43362137	1.5710919	0.9604337	0.8860308
42	1.3968016	1.3972562	1.55145326	1.9442262	0.9003182	0.7186695
43	1.3977658	1.4156857	1.82639434	2.0031422	0.7653144	0.7067325
44	1.4587981	1.4786188	1.29615082	2.1209741	1.1254849	0.6971414
45	1.5089077	1.530216	2.02278083	2.1602514	0.7459571	0.7083509
46	1.6301735	1.6561099	2.23880597	2.0424195	0.7281442	0.8108569
47	1.7206132	1.7219493	1.84603299	2.0816968	0.9320598	0.8271855
48	1.7941248	1.7944829	1.96386489	2.4941084	0.9135683	0.7194887
49	1.8383667	1.8257773	2.5333857	2.8083268	0.725656	0.6501299
50	1.7593318	1.7517699	2.63157895	3.2796544	0.6685461	0.5341325
Totaal	50.329431	49.670569	41.889238	58.110762	1.2014883	0.8547568

A.2 Gebeurtenissen grensoverschrijdend gedrag en Ernstscore Index

Ernstscore gedrag = 0,5 – 1 – 2

Frequentie in combinatie met gedrag: Mild = 1; Matig = 2; ernstig = 3

Gebeurtenissen emotioneel grensoverschrijdend gedrag

	Ernstscore	Een enkele keer, maakte geen indruk	Regelmatig, maakte geen indruk	Enkele keer /regelmatig maakte wel indruk
1. Vernederd worden	1	1	2	3
2. Gepest worden	1	1	2	3
3. Geplaagd worden	0,5	1	1	2
4. Bekritiseerd worden over uw uiterlijk of gewicht	1	1	2	3
5. Bekritiseerd worden over uw sportieve prestaties	1	1	1	2
6. Er werd tegen u geschreeuwd	0,5	1	1	2
7. Beledigd worden	1	1	2	3
8. Genegeerd worden op een manier waardoor u zich oncomfortabel of niet op uw gemak voelde	1	1	2	3
9. Bekritiseerd of bedreigd worden omdat u niet wilde meedoen aan trainingen of wedstrijden	1	1	2	3
10. Er werden roddels of leugens over u verspreid	0,5	1	1	3
11. Uw spullen werden beschadigd of gestolen om u te vernederen of te bedreigen	1	1	2	3
12. Bedreigd/gedreigd worden om uit het team gezet te worden	1	1	2	3
13. Bedreigd/gedreigd worden om geslagen te worden, maar niet echt geslagen worden	1	1	2	3
14. Ongewild uitspraken, foto's of filmpjes tegenkomen die over uzelf gingen. Bv. op papier, film, foto, of online op WhatsApp of andere sociale media	1	1	2	3
15. Bijzondere aandacht krijgen, meer dan andere medesporters	1	1	1	2

Gebeurtenissen lichamelijk grensoverschrijdend gedrag

	Ernstscore	Een enkele keer, maakte geen indruk	Regelmatig, maakte geen indruk	Enkele keer /regelmatig maakte wel indruk
1. Gedwongen worden om te sporten terwijl u geblesseerd of uitgeput was	1	1	2	3
2. Geduwd worden	1	1	2	3
3. Door elkaar geschud worden	1	1	2	3
4. Neergeslagen worden, tegen de grond geslagen worden	2	3	3	3
5. Bekogeld worden met een voorwerp	2	3	3	3
6. Met geweld in bedwang gehouden worden	2	3	3	3
7. Geslagen worden met een open hand	2	3	3	3
8. Geslagen worden met een vuist	2	3	3	3
9. Geslagen worden met een voorwerp (bv. schoen, stick, racket, knuppel)	2	3	3	3
10. Bij de keel gegrepen worden	2	3	3	3
11. In elkaar geslagen worden	2	3	3	3

Gebeurtenissen seksueel grensoverschrijdend gedrag

Seksueel grensoverschrijdend gedrag	Ernstscore	Een enkele keer, maakte geen indruk	Regelmatig, maakte geen indruk	Enkele keer /regelmatig maakte wel indruk
1. Het onderwerp zijn van seksistische grappen	1	1	2	3
2. Nagefloten worden	1	1	2	3
3. Begluurd worden		1	2	3
4. Het onderwerp zijn van seksuele opmerkingen over uw uiterlijk of over iets anders	1	1	2	3
5. Iemand die te dicht bij u komt staan	0,5	1	1	2
6. Lichamelijk contact (aanrakingen) dat u ongemakkelijk vond	1	1	2	3
7. Tijdens een sportinstructie aangeraakt worden op een manier die u ongemakkelijk deed voelen	1	1	2	3
8. Een massage krijgen die u ongemakkelijk vond, niet passend bij uw blessure	1	1	2	3
9. Telefoontjes, kaartjes/briefjes, e-mails, berichtjes (bijv. WhatsApp of sociale media) ontvangen met ongewenste seksuele inhoud	1	1	2	3
10. Gevraagd worden om alleen te zijn met iemand waarbij u zich ongemakkelijk voelde	1	1	2	3
11. Ongelijk behandeld worden (soms extra aandacht krijgen, soms genegeerd worden)	1	1	2	3
12. Er werden ongewild foto's en/of video's van u gemaakt: deels gekleed of naakt	2	3	3	3
13. Er werden ongewild foto's of video's van u verspreid: deels gekleed of naakt	2	3	3	3
14. Iemand toonde u pornografische websites en/of afbeeldingen	1	3	3	3
15. Een volwassene creëerde bewust een seksuele sfeer met u alleen	1	1	2	3
16. Iemand dwong u hem/haar te zoenen, terwijl u dat niet wilde	2	3	3	3
17. U werd gevraagd om seksuele daden te verrichten voor de camera	2	3	3	3
18. Iemand toonde u zijn geslachtsdelen, terwijl u dat niet wilde	2	3	3	3
19. Iemand raakte u seksueel aan, terwijl u dat niet wilde	2	3	3	3
20. Iemand probeerde seks met u te hebben terwijl u dat niet wilde	2	3	3	3
21. Iemand dwong u om seks met penetratie te hebben (oraal, vaginaal of anaal)	2	3	3	3

A.3 Frequentiepercentages bij figuren H6

Tabel bij figuur 6.3. Frequentiepercentages EGG, geen en wel indruk gemaakt. $N=3.959$

	Een enkele keer, geen indruk	Regelmatig, geen indruk	Een enkele keer, wel indruk	Regelmatig, wel indruk	Totaal
Geplaagd worden	23,0	2,3	13,8	4,2	43,3
Kritiek sportieve prestaties	16,8	1,9	18,3	6,2	43,2
Er werd tegen u geschreeuwd	15,2	2,2	12,5	3,0	33,0
Vernederd worden	7,3	0,3	13,6	2,8	24,0
Beledigd worden	9,6	0,7	10,2	2,2	22,7
Genegeerd worden	7,2	0,5	11,8	3,0	22,5
Gepest worden	5,4	0,1	13,4	3,4	22,4
Kritiek op uiterlijk of gewicht	5,6	0,4	12,2	4,2	22,3
Roddels of leugens verspreiden	4,8	0,2	7,0	1,4	13,4
Kritiek/bedreigd bij niet meedoen	4,2	0,5	3,8	0,8	9,3
Bijzondere aandacht krijgen	3,9	0,6	2,9	0,8	8,2
Bedreigd met slaan	1,2	0,1	2,5	0,3	4,1
Spullen beschadigen of stelen	1,0	0,1	2,4	0,3	3,8
Dreigen om uit het team te zetten	1,6	0,1	1,6	0,4	3,6
Foto's of filmpjes over uzelf	0,7	0,1	0,4	0,1	1,2

Tabel bij figuur 6.4. Frequentiepercentages LGG, geen en wel indruk gemaakt. $N=3.959$

	Een enkele keer, geen indruk	Regelmatig, geen indruk	Een enkele keer, wel indruk	Regelmatig, wel indruk	Totaal
Geduwd worden	9,8	2,7	3,3	0,9	16,7
Gedwongen sporten bij blessure/uitputting	4,1	0,3	3,4	0,9	8,6
Bekogeld worden met een voorwerp	1,3	0,3	1,7	0,2	3,5
Door elkaar geschud worden	1,0	0,5	0,9	0,3	2,7
Bij de keel gegrepen worden	0,9	0,2	1,4	0,2	2,6
Geslagen worden met een vuist	0,3	0,5	1,2	0,1	2,1
Neergeslagen / tegen de grond geslagen	0,5	0,2	1,0	0,2	2,0
Geslagen worden met een voorwerp	0,5	0,2	1,0	0,1	1,8
Geslagen worden met een open hand	0,6	0,2	0,8	0,2	1,8
Met geweld in bedwang gehouden worden	0,6	0,2	0,8	0,2	1,7
In elkaar geslagen worden	0,2	0,0	0,5	0,2	0,9

Tabel bij figuur 6.5. Frequentiepercentages SGG, geen en wel indruk gemaakt. $N=3.959$

	Een enkele keer, geen indruk	Regelmatig, geen indruk	Een enkele keer, wel indruk	Regelmatig, wel indruk	Totaal
Seksistische grappen over u	3,0	0,5	1,7	0,5	5,6
Nagefloten worden	3,5	0,3	1,4	0,2	5,5
Iemand kwam te dicht bij u staan	2,1	0,2	2,2	0,3	4,8
Seksuele opmerkingen over u	1,7	0,3	2,1	0,3	4,3
Begluurd worden	1,3	0,0	1,6	0,4	3,3
Ongewenste/ongemakkelijke aanrakingen	0,8	0,1	1,8	0,3	3,0
Ongelijk behandeld worden	1,1	0,1	1,3	0,3	2,7
Aanrakingen tijdens sportinstructie	0,4	0,1	0,9	0,2	1,5
Ongewenst seksuele aanrakingen	0,3	0,1	0,7	0,1	1,1
Tonen porno websites/afbeeldingen	0,6	0,2	0,2	0,0	1,0
Gevraagd alleen te zijn met iemand	0,3	0,0	0,4	0,2	0,9
Seksuele berichten ontvangen	0,3	0,0	0,3	0,2	0,7
Ongewenst tonen geslachtsdelen	0,2	0,0	0,3	0,1	0,7
Volwassene creëerde seksuele sfeer	0,3	0,1	0,2	0,1	0,6
Naaktfoto's/video's van u gemaakt	0,2	0,0	0,2	0,1	0,5
Dwingen om te zoenen	0,1	0,0	0,3	0,0	0,4
Ongewenst seks met u proberen te hebben	0,1	0,0	0,2	0,1	0,4
Naaktfoto's/video's van u verspreid	0,1	0,1	0,2	0,0	0,3
Ongewenste/niet-passende massage	0,0	0,0	0,2	0,1	0,3
Gevraagd seksuele daden doen voor camera	0,1	0,0	0,1	0,0	0,2
Gedwongen penetratie (oraal, vaginaal, anaal)	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2